

Katre tudi za domače kupce

Te dni so v IMV začeli dobavljati „katre“ in prikolice na domači trg po za 13 odst. višji ceni kot doslej — Pri vsaki doma prodani „katri“ pa je še vedno izguba

Po dolgotrajnem zastoju pri prodaji popularnih R-4 in prikolic na domačem trgu je iz IMV prišla težko pričakovana vest: prodaja se je odprla. Vseh 12 poslovalnic v državi dobavlja avtomobile in prikolice kupcem, ki so jih vplačali maja lani. Prodaja gre po spisku!

Občanu, ki že od lanskega maja čaka na plačano „katro“, ni razumljivo, zakaj vozila iz tovarne ne dobi, krog in krog tovarne in na drugih parkiriščih pa je videti na stotine takih vozil parkiranih. Zakaj skoro enoletni zastoj v domači prodaji?

Pri odgovornih v tovarni smo izvedeli, da je bilo za tako stanje več vzrokov. Ker mora IMV letos po pogodbi dobaviti na tuji trg 22.000 takih osebnih avtomobilov, so morali najprej izpolniti pogodbo. Težave so s kooperanti, ki jih imajo nekaj sto. Ti posameznih delov niso dobavljali, ker imajo težave z uvozom surovine in zaradi tega, ker nekateri zahtevajo višje cene, v IMV pa temu ne morejo ustreči. Kolikor so od kooperantov le dobili delov, so jih morali najprej vgraditi v vozila, namenjena tujemu trgu.

Razen tega pomeni vsaka prodana „katra“ na domačem trgu za IMV čisto izgubo. Material se je podražil poprečno za 30 do 35 odstotkov, cena vozila pa je bila neizpremenjena od leta 1978. Tudi s soglasjem za 13-odstotno podražitev vozila problem za IMV ni rešen, kajti še vedno dajejo domačim kupcem vozila z izgubo.

IMV se pridružuje zahtevam vseh jugoslovanskih proizvajalcev vozil, naj ZIS odobri za domačo prodajo take cene, kolikor znašajo na svetovnem trgu. To zahtevo je nedavno tega podprl izvršni svet SRS, odločitev pa ji v rokah zveznega izvršnega sveta, ker mora skladno s tem sprejeti tudi davčno politiko.

Zaenkrat grede „katre“ iz IMV po približno 10.000 din višji ceni kot doslej, dejansko pa kupec plača samo 2.500 din več. V IMV morajo namreč kupcu plačati še zamudne obresti, ki znašajo cca 6.000 din.

Resda grede zaenkrat na domači trg le manjše količine „katre“, vendar se je prodaja odprla. Ker dobi vseh 12 poslovalnic IMV po državi nekaj vozil, je pač v vsaki

poslovalnici te dni na razpolago samo nekaj „katrc“.

Trg za domače kupce se je te dni odprl tudi za prikolice. Dobavljajo (prav tako še v manjših količinah) vse tipe, razen prav majhnih, ki bodo šle iz tovarne šele sredi avgusta. Večji zastoj s prodajo na domačem trgu je pri proizvodnji Renault 18. To vozilo, ki je bilo proizvedeno v prvi seriji, zahteva še

nekaj tehničnih izboljšav, zato jih bodo kupci dobili šele proti koncu leta 1980. Pri proizvodnji R-14 pa so težave v proizvodnji šele, ker vsega naenkrat ne zmorejo, zato bodo morali kupci na tovrstna vozila tudi počakati začetka zime. Nemudoma pa dobavijo lahko Renault 30, ker gre za povsem uvožen avto, pri katerem ni težav s kooperanti; dobavni rok znaša mesec dni.

Izgubo na domačem trgu krijejo v IMV trenutno z izvozom, za dve pa se bodo morale v kratkem urediti, kajti finančno stanje v tovarni je kritično. Država dolguje tovarni tudi okrog 20 milijonov dinarjev za izvozne premije, kar vse povzroča, da je tekoči račun trenutno blokiran.

R. BAČER

PRVI STIKI IMV - CIMOS

Na pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja SRS, ki je dal pobudo IMV, Cimosu in občinskimi skupščinam, naj sprožijo postopek za pripravo sporazuma glede usklajevanja razvojnih planov za novo obdobje, je centralni delavski svet v IMV o tem razpravljal 1. avgusta. Sprejel je tudi ukrepe, ki zahtevajo takojšnje imenovanje strokovne skupine. Ta naj bi pripravila analizo in pripravo elementov za osnutek sporazuma s Cimosom.

Tako pripravljeno gradivo pa bo predmet razprave na skupnem zasedanju obeh delavskih svetov, ki bo predvidoma letos v začetku jeseni.

LOKI BOLJŠE CESTE

Loka pri Zidanem mostu je pred kratim dobila zvezno priznanje kot ena najboljših krajevskih skupnosti v Sloveniji. V kraju Loka in sosednji Račici se kaže napredek predvsem v asfaltiranju številnih cestnih odsekov, pri čemer gre poudariti prostovoljno delo občanov.

Povezava Loke s Celjem bi se izboljšala z asfaltiranjem cestnega priključka do Hotemža, kjer bodo kmalu odprli nov most čez Savo. Z ureditvijo odsekov od Račice do Šenturja in od Brega do Orehovega, skupaj približno 3 kilometre, bi Loko povezali po levem bregu Save s Sevnico.

Oskrba poslej boljša

Mercatorjev tozd Jelka v Ribnici dobil blagovnico — Številni prodajni oddelki — Večji mesečni promet

Pri Mercatorju dobite vse. Ta znana krilatica zdaj, ko primanjkuje posameznih vrst blaga, pogosto ne drži povsem, zadnji petek pa njeni točnosti ni bilo kaj očitati. Tedaj je Mercatorjev tozd Jelka v Ribnici dobil blagovnico, v slednji pa so Ribničani lahko kupili tudi pralni prašek, kavo in meso.

Otvoritev blagovnice so se udeležili številni Ribničani, predstavniki občine in sozda Mercator, s številnimi podatki pa je trgovino, ki bo v marsičem izboljšala oskrbo ljudi v mestu ob Bistrici, predstavil Jože Mohar, direktor tozda Jelka.

Po načrtih Investe, enega od Mercatorjevih tozдов, so delavci SGP Grosuplje začeli gradnjo blagovnice aprila lani, predračunska vrednost (blizu 60 milijonov) pa najbrž ne bo prekoračena. Denar so zagotovili Ljubljanska banka, izvajalec del in dobavitelj opreme (ti trije s posojili), k združenem denarju v

okviru sozda Mercator pa so nad 5 milijonov dinarjev primaknili tudi delavci tozda Jelka.

Prodajna površina blagovnice znaša 1.234 m². Največji je samopostrežni oddelki, kupovati je moč še na oddelku z galanterijo, kozmetiko in bižuterijo, na tekstilnem, športnem in pohištvenem oddelku. Blagovnica premore tudi oddelki s tehničnim blagom in bife.

Petinpetdeset delavcev tozda Jelka je tako dobilo sodobno urejene prodajne prostore. Predvidevajo, da bo mesečni promet znašal blizu 10 milijonov dinarjev, kar je skoraj za polovico več kot do zdaj, navezadnje pa je najvažnejše to, da so Ribničani dobili trgovino, ki jim v domačem mestu omogoča nakupe, po katerih so se doslej odpravljali v Kočevje, Ljubljano pa tudi v Trst in še kam.

D. R.

RIBNICA DOBILA BLAGOVNICO — Takale je na zunanjo blagovnico, ki Ribničanom omogoča nakup najrazličnejšega blaga. (Foto: D. Rustja)

TABOR MLADIH TERITORIALCEV

V tem mesecu bosta občinski konferenca ZSMS Metlika in občinski štab za teritorialno obrambo pripravila dvodneвно taborjenje, ki se ga bo udeležilo okoli 200 mladih iz cele občine. Na taborjenju se bodo mladi seznanili z osnovnimi vojaškimi veščinami in znanjem.

VREME

Danes bo še sončno, jutri poslabšanje z nevihtami in ohlaiditvami, nato izboljšanje.

Slikarske palete na Gorjancih

Enajst udeležencev letošnje jubilejne Dolenjske slikarske kolonije bo končalo delo jutri — Kolonija posvečena 35-letnici osvoboditve in Gorjanskemu bataljonu

Jutri se bo končala v Novem mestu letošnja Dolenjska slikarska kolonija, na kateri že od 10. julija pod vodstvom stalnega vodje Andreja Pavlovca, ravnatelja skofjeloškega muzeja, ustvarjajo: Anton Dolenc, Beba Heimer, Leon Koporc, Andrej Košič, Jože Kotar, Kamilo Legat, Igor Meden, Mirna Pavlovec, Marija Prelog, Evgen Sajovic in Tone Tomazin.

Slikarji ustvarjajo na predpisano temo: „Gorjanci in kraji, ki so pomembni v zvezi z Gorjanskim bataljonom“. Na izbiro te teme je

V svetovnem vrhu

Beli bizeljčan in borovničev sok iz „Dane“ prejel najvisja priznanja

Z zadnjim dnevom julija se je v Ljubljani končalo mednarodno ocenjevanje alkoholnih pijač vin in brezalkoholnih pijač, ki so jih proizvajalci iz vsega sveta poslali na mednarodni vinogradniški vinarski sejem 1980 v Ljubljani. 31 vrhunskih strokovnjakov okuševalcev iz 15 držav je ocenilo 179 vzorcev alkoholnih pijač iz 19 držav, 1279 vzorcev vin iz 22 držav in 77 vzorcev brezalkoholnih pijač iz 4 držav. Tako je ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin po udeležbi doseglo rekord in je najverjetneje največja tovrstna vsakoletna prireditev na svetu.

Razveseljiva je novica, da si je vino beli bizeljčan. 1979, ki ga pridelujejo v Slovincih obratih v Brezicah, priborilo laskavi naziv Šampion 1980. Od 1279 vinskih vzorcev (iz Jugoslavije jih je bilo 292) je imenitni naziv dobilo le 8 vin, od jugoslovanskih vin pa le beli bizeljčan. Izmed 77 poslanih vzorcev brezalkoholnih pijač, ki so bile letos na izredno visoki kvalitetni ravni, je bil 7 sokovom podeljen najvišji naziv Grand prix. Borovničev sok „Dane“ z Mirne je po mnenju sedemčlanske mednarodne strokovne komisije zaslužil ta najvišji naslov.

Vsega skupaj so ocenjevalci podelili 333 velikih zlatih medalj, 441 zlatih in 479 srebrnih. Najvišja priznanja Grand prix in Šampion 80 pa je prejelo le 17 vzorcev

propadajoče mlino ob Krki, dolensko pokrajino z njenimi značilnostmi in človekom ter se posebej slikarsko zazrli v arhitekturo in življenje Novega mesta.

Sadove letošnje jubilejne kolonije bodo razgledali jeseni. Njih krstna javna predstavitev naj bi tokrat ne bila v Novem mestu, marveč v Šentjemeju, ki je dobil z novo večnamensko dvorano pri osnovni šoli tudi primerno razstavišče.

VEČ UČENCEV V CELODNEVNO ŠOLO

V brežiški občini je za sedaj ena sama celodnevna šola, in sicer na Bizeljskem. Do konca srednjeročnega obdobja nameravajo vključiti vanjo še 240 učencev. Vseh skupaj bo potem 444.

Želje ob neuresničenih nalogah

Stare napake v pripravah novega srednjeročnega načrta — Neizpolnjene naloge zahtevajo odgovorno usklajevanje množice želja — Predvsem več in bolje delati

Dosedanje razprave so pokazale, da novi srednjeročni načrt svet pripravljamo po starem. Preveč govorimo o tem, kaj planirati, kaj bomo gradili v prihodnjih petih letih in s katerimi naložbami bomo spreminjali gospodarski ustroj. Vprašanje pa je, kako samoupravno planirati, da bi vsi nosilci razvojnih nalog demokratično uskladjali množico potreb, interesov, možnosti in načrtov.

Te napeke bo treba čimprej odpraviti, je povedal podpredsednik slovenske skupščine Jože Globačnik, ko je v razgovoru z novinarji nanašal vzroke, ki so preprečili preustroj slovenskega gospodarstva že v tem srednjeročnem obdobju

Po njegovem mnenju so glavni vzroki težav pri uresničevanju sedanje plana preširoka naložbena fronta, saj je bilo namesto planiranih 36 odstotkov usmeritvam in omejitvam začelih kar 3176 investicij in namesto planiranih 36 odstotkov bo šlo zanje 40 odstotkov družbenega proizvoda kar je res prehudo, še posebno, ker bo v te naložbe vgrajene 18 odstotkov tuje opreme. Oblikovani naložbeni kriteriji za naprej zelo zožujejo fronto in zato doživljajo ostre napeke, vendar se pritiskom ne bo smelo popustiti.

Neustrezna je bila tudi delitev dohodka, premajhne pa spodbude, da bi več in bolje delali, oz. dosegli produktivnejšo proizvodnjo v obstoječih kapacitetah. Premajhno je tudi vključevanje znanstvenoraziskovalnega dela v proizvodnjo. V Sloveniji v iztekajočem se srednjeročnem obdobju nismo uresničili mnogih razvojnih usmeritev: na področju kemije, kmetijstva, črne in barvne metalurgije in še kje. Premalo je bilo dohodkovnega povezovanja in odgovornosti vsega združenega dela za likvidnost navzven.

Da bi dogovarjanje o racionalnejši delitvi dela in programov, o skladnem razvoju infrastrukture in družbenih dejavnosti, o ciljih za proizvodnjo hrane in o vsem drugem v prihodnje steklo hitreje, potrebuje združeno delo strokovno pomoč gospodarske zbornice, republiških organov in raziskovalcev. Brez ustreznih strokovnih in ekonomskih analiz ostajajo nosilci planiranja pri svojem delu praznih rok. Doseči je treba tudi sočasnost planiranja. Ni realno,

da tretjina temeljnih organizacij pri nas planov še nima narejenih, imajo pa jih vsi porabniki.

Dohodkovna pokritost načrtovanega je bolj predvidena kot pokrita. Veliko se računa na visok obseg kreditnih sredstev, pre malo pa je prizadevanj za neposredno združevanje sredstev. Račune brez krmarja naj bi zaostriili z drugim paketom ekonomskih ukrepov. Kljub potrebam je nerealno pričakovati kar 781 odstotkov več kreditov za ceste, 331 odstotkov več za železnice itd.

Sicer pa bodo morala že stroga merila pokazati, katere od realnih in manj realnih želja smejo imeti mesto v razvojnem načrtu.

Z. LINDIČ

Prve žrtve vročinskega vala

Letošnja kopalna sezona terjala že dvoje življenj

Poleg številnih užtikov prinaša kopalna sezona, še posebej na „divjih“ kopalniščih, veliko nevarnosti. Minuli teden sta se pripetili na Dolenjskem dve nesreči, ki sta zahtevali dvoje življenj.

18-letna Dušanka Samac iz Jedriščice 7 je v petek dopoldne prala perilo ob potoku Težka voda skupaj s svakinjo 24-letno Marjano Samac. Okoli 10,30 se je Dušanka spomnila, da bi se v potoku tudi okopala. Navzlic opozorilom svakinje je skočila v vodo in se kmalu zatem pričela utapljati. Marjana je, ker sama pač ne zna plavati, stekla po pomoč k Zvoncu Čečaliču. Slednji se je brž vrnil v vodo, vendar dekleta ni mogel najti.

Zato je umo odhitel po pomoči in o nesreči obvestil miličnike, tačas pa je Edvard Brajdič našel utopljenko, vendar mu je ni uspelo izvléci na kopno. To so storili šele novomeški poklicni gasilci. Razumljivo, da za 18-letno dekletko ni bilo več pomoči.

Do tragične utopitve je prišlo tudi v nedeljo popoldne v Kolpi na kopalnišču ob mostu v Metliki. 24-letni Rosin Radonič iz Doblič je ob 17,15 skupaj z dekletom odšel v vodo in se, ko sta tako nekaj časa plavala, nenadoma pričel utapljati. Navzlic hitri pomoči kopalcev in tudi zdravnika je Radonič umrl. Zdravniki so ugotovili, da je bil Radonič srčni bolnik in da je bil vzrok smrti verjetno krč.

Jeruzalem

Kot smo že poročali, je New Yorku potekalo posebno zasedanje generalne skupščine Združenih narodov, in ki je bilo v celoti posvečeno palestinskemu vprašanju. Na koncu zasedanja so z veliko večino 132 glasov sprejeli resolucijo, ki zahteva brezpogojni umik Izraela z zasedenih arabskih ozemelj, razen tega pa resolucija priznava vse pravice palestinskemu ljudstvu do samoodločbe in ustanovitve lastne države. Od 24 vzdržanih glasovih so proti glasovali le ZDA, Avstralija, Gvatemala, Dominikanska republika, Norveška in Kanada.

Nekako istočasno pa je iz izraelskega parlamenta prispela novica, da so Jeruzalem razglasili za enotno in večno prestolnico židovske države. Po tem sklepu je seveda zavržalo po vsem svetu. Tako je v ogromna večina delegacij v Združenih narodih ocenila ta sklep kot ne le izziv svetovni organizaciji, ampak v bistvu za epilog vojne iz leta 1967, ko si je Izrael zagotovil nadzor nad vsem mestom.

Ob izraelski pridužitvi Jeruzalema je med številnimi dal izjavo tudi zvezni sekretariat za zunanje zadeve, v kateri je med drugim rečeno, da izraelski sklep vzbuja resno zaskrbljenost, kajti z njim si prizadeva preprečiti pravično in trajno rešitev krize na Bližnjem Vzhodu -

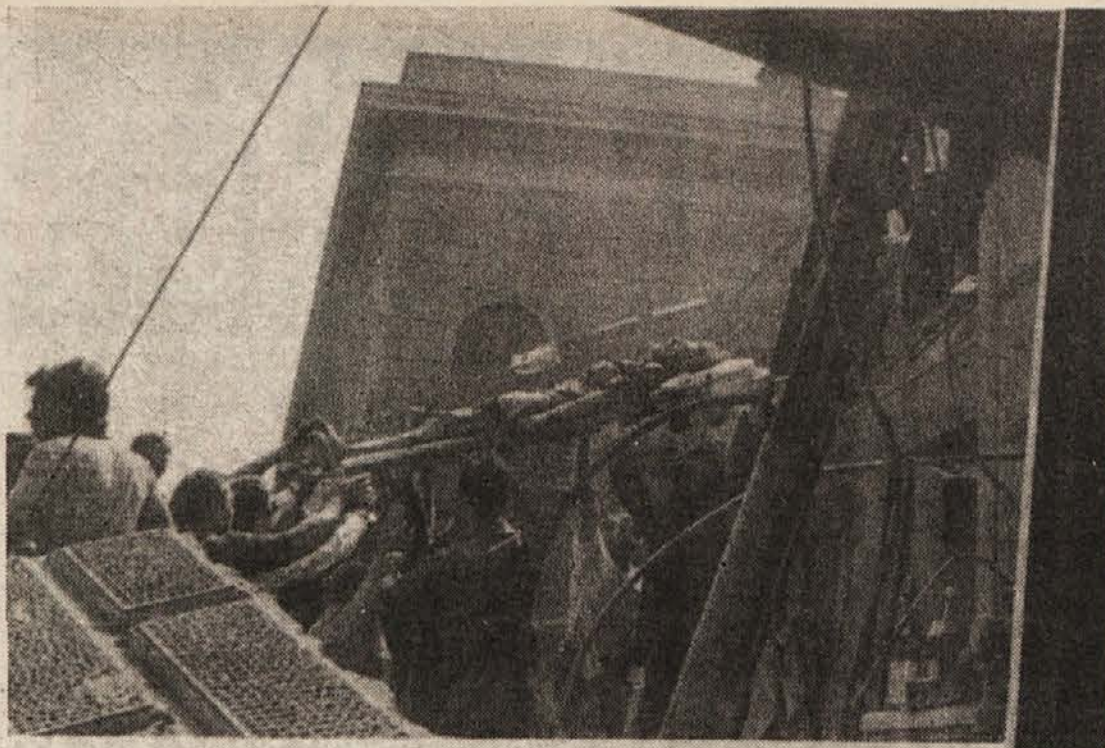
po načelih, ki zahtevajo umik z vseh okupiranih arabskih ozemelj, vključno tudi iz Jeruzalema ter zagotovitev neodtujljivih pravic palestinskega ljudstva.

Izrael želi vsiliti mednarodni skupnosti silo in agresijo kot metodo pri reševanju krize na Bližnjem Vzhodu, pri čemer grobo krši načela ustanovne listine ter vse sklepe OZN. Po prepričanju zveznega sekretariata za zunanje zadeve mednarodna skupnost ne bi smela dovoliti takšnega izsiljevanja.

SPREMEMBE NA KITAJSKEM

Novo vodstvo na Kitajskem načrtuje številne spremembe v tej večmilijonski državi. Med tistimi, ki so v zadnjem času najbolj pritegnili pozornost, je tudi napovedan odstop Hua Guofenga s položaja predsednika vlade kot tudi petih podpredsednikov, kar naj bi pomenilo razmejevanje nalog med partijo, državo, vlado pa tudi vojsko. Pred dnevi so slučajni opazovalci v kitajskem glavnem mestu lahko opazovali tudi, kako so z velikega poslopja vsekitajskega ljudskega kongresa odstranili fotografije Mao Zedonga, kot tudi številne citate pokojnega kitajskega voditelja. V zvezi s tem so v Pekingju izjavili, da bodo na bližnjem zasedanju CK KP Kitajske dali celovito oceno Mao Zedonga. Kot meni kitajsko vodstvo, je imel Mao največ zaslug za revucijo, da pa je tudi grešil, predvsem med kulturno revolucijo pa tudi po njej.

U. G.

ZLOCIN V BOLOGNI - Atentat na železniški postaji v Bologni, v katerem je življenje izgubil o 75 ljudi, je največji teroristični zločin po vojni v Italiji. Eksplozija je povzročila, da se je krilo postaje, v kateri so bile čakalnica in restavracija, v trenutku spremenilo v velik kup ruševin. Med mrtvimi je mnogo tujcev in tudi okoli 30 otrok. Bolonjski preiskovalni sodnik je dejal, da gre za fašistični atentat in da je treba storilce iskati med tosškanskimi fašisti, ki so organizirali tudi atentat na vlak Italicus pred šestimi leti. Italijani so v ponedeljek odgovorili z množično stavko, saj se je v mestu zbralo več kot sto tisoč ljudi na manifestacijo, podobno pa je bilo tudi v ostalih italijanskih mestih. „Terorizem ne bo zmaga“ je odmevalo po vsem Apeninskem polotoku. Na sliki: reševalci nosijo preživle potnike iz ruševin bolonjske železniške postaje. (Telefoto: ANSA)

Vsak kupec ima svojo ceno

Nered, ki vlada pri odkupnih cenah živine, ne koristi nikomur - Kdo se boji dohodkovnih odnosov? - Odpraviti nerazumljivo navijanje cen in konkurenco

Kmetovalci si želijo in včasih tudi zahtevajo trdne odkupne cene za živino in kmetijske pridelke. Še vedno pa se dogaja, da mora kmet stopiti k sosedom spraševati, po čem je moč prodati to ali ono stvar. Tekočih poročil o cenah je zelo malo in še na tista se ni moč zaneseti, saj ima skoraj vsak odkupovalec svojo ceno, ki jo spreminja, kakor mu bolj ustreza.

Prodajalec mladih pitanih juncev je dobil odgovor, da živinorejska poslovna skupnost Slovenije priporoča vsem klavnicam in mesni industriji, naj plačujejo mlado pitano govedo po enotnih cenah, in sicer 37 din za kilogram žive teže prvovrstne živali ali 66,07 din pri obračunu kupnine po mesu. Tako govedo torej mora imeti mesa za 56% žive teže. Na blagovni borzi v Novem Sadu pa taka goveda plačujejo po 46 din kilogram z obračunom 5%

kala in prašiče po 38 din z 2% kala.

Razni odkupovalci prihajajo h kmetom s cenami, ki se gibljejo od najnižjih do najvišjih tu navedenih. Kako naj živinorejci torej vedo, katera cena je prava? Zanje je boljše višja, za mesarje nižja. Zato mesarji iščejo živino po najnižji možni ceni, več plačajo le takrat, če je drugače ne bi dobili. Še sreča za kmetovalce - če tak nered, kot ga imamo pri odkupu živine, sploh lahko imenujemo srečo za koga! - da si odkupovalci, ki pridejo iz različnih krajev, navijajo cene.

Vzroki za to so znani: premalo dogovarjanja o pitanju in oddaji živine ter neizpolnjevanje težko dogovorjenega, če kdo drug ponudi za pitanca več.

Znane so tudi posledice: omejeno pitanje, saj kmetovalec nikoli ne ve, koliko bo dobil za pitanca, ko bo zrel za klavnico. Vzlic temu se odpravljanja težav ne lotimo na pravem mestu. Govorimo o uvajanju dohodkovnih razmerij, ko naj

bi živinorejci in mesarji dobili ustrezen delež iz med seboj povezane proizvodnje - delamo pa, kot da bi se jih bali.

Od sedanjega nereda do pravih dohodkovnih razmerij je velik korak, ni pa nemogoč, le sedanje navijanje cen z nerazumljivo konkurenco je treba odpraviti. Švedska je večja od Jugoslavije, pa odkupijo osem do devet desetih vse klavne živine in prodajo toliko mesa po enotnih zadruženih cenah. Vse odkupijo območne zadruge in zakoljejo v najbližjih klavnicah, saj med njimi ni konkurence, meso pa pošiljajo v prodajalne ne glede na občinske ali kake druge meje.

Ali mi nismo sposobni za tako dogovarjanje in uresničitev dogovorjenega? Ali se morda našim kmetovalcem in mesarjem in še komu, ki ima svoje prste zraven, zdi, da bi pri takem redu v kmetijski in živilski proizvodnji ter oskrbi z živili postalo življenje preveč dolgočasno, ko bi jim zmanjkalo tehtnih in zolčnih razprav o teh „vprašanjih“?

JOŽE PETEK

tedenski mozaik

SPANIJO je prešinila novica, da je genialni in nenavadni slikar Salvador Dali ostal brez znamenitih brk, „zaščitnega znaka“ njegove protislovne in nenavadne osebnosti. V času, ko se je ta novica razširila, se je Dali zdrvil v južni Španiji in ni bilo mogoče stopiti v stik z njim. „Brk ko ne dovoli več, da ga slikajo, je prav gotovo kaj narobe z njegovimi brki“, pravijo Španci. Videti je, da so sumi neutemeljeni. Dali je po svojem tajniku namreč sporočil, da je bolan, da naj ga pustijo pri miru in da se njegovim brkam še ni nič zgodilo. Še vedno mu služijo za anteno, s katero se sporazumeva z vesoljem, dobiva navdih in stopa v stik z nebesnimi in višjimi silami. Dalija odsihmal ni nihče videl. Živi zaprt v svojem gradu v vasi Port Lligar v Kataloniji. Njegova žena Gala je potrdila, da je res bolan.

„NE BI SI mogel predstavljati nedelje brez športa“, je neki Vzhodni Nemec izrazil mišl mnogih svojih sodržavljanov. NDR je delala športa: vrhunškega, množičnega, aktivnega in pasivnega. Športna zveza šteje okrog tri milijone članov. Tudi večina ostalih 14 milijonov državljanov se zanima za šport, predvsem za nedeljski šport, ki ga je neki list karikirano prikazal z risbo Nemca v nastančaju pred televizorjem in s hladno piščo pri roki. Nekateri se raje odločajo za sprehod v naravo ali za obisk pri prijateljih in sorodnikih. Najraje pa se ukvarjajo z živalmi. Če ne štejemo psov in mačk, ima vsaka deseta družina v Berlinu akvarij ali kletko s kanarčki ali papagaji. Veliko je lastnikov zlatih ribic: prirejajo borzo okrasnih rib, kjer ljubitelji kupujejo, prodajajo ali zamenjujejo ne le ribice, ampak tudi morske prašičke, hrčke in želve. Med drugim je registriranih 20.000 lastnikov nevarnejših živali: od opic do medvedov in raznih plazilcev.

Nekdo ima kar sedem pitonov, drugi je svojo kopalno kad spremenil v bazen za kroko dila. To so seveda še skrajni primeri.

V RIMSKEM predmestju Fiumicino, ki je v bližini znanega mednarodnega letališča Leonardo da Vinci, so podganje pregnale policiste iz njihovih uradov. Iz protesta proti temu, ker kljub večletnim opozorilom policistov v njihovih uradih niso zatrli podgan, se je 50 čuvajev javnega reda v Fiumicinu odločilo zapustiti svoje prostore. Od prejšnjega tedna dalje združujejo samo še dežurno službo.

trgovsko podjetje na debelo in drobno novo mesto n. sol. o.

prireja v sodelovanju s Slovenijalesom

RAZSTAVO IN PRODAJO POHIŠTVA

v telovadnici osnovne šole Grm

od 9. do 17. avgusta 1980

vsak dan od 11. do 19. ure

ob nedeljah od 8. do 11. ure

prodaja na kredit, dostava na dom

pričakujemo vas

trgovsko podjetje na debelo in drobno novo mesto n. sol. o.

TELEGRAMI

BANGKOK - Generalni sekretar OZN Kurt Waldheim je priptoval na dvodnevni uradni obisk v Bangkok, kjer se bo pogovarjal s tajskim premierom Tinsulanondom in zunanjim ministrom Savetsilo. To je prvi Waldheimov obisk v Jugovzhodni Aziji od 14. novembra lani, ko je generalna skupščina OZN sprejela resolucijo, ki terja umik tujih sil iz Kampučije in ustavitve spopadov.

WASHINGTON - Vojaška odbora ameriškega senata in predstavnike doma sta se sporazumela, da bosta kongresu predložila skupni kompromisni osnutek proračuna oboroženih sil za prihodnje leto, ki naj bi znašal predvidoma okoli 52,8 milijarde dolarjev, kar je doslej največ v mirnem času. Obrambno ministrstvo ZDA bo na podlagi tega predloga lahko za raziskovanje in razvijanje novih vrst orožja in za nakup orožja porabilo skoraj 7 milijard dolarjev več, kot je predlagala vlada predsednika Carterja.

Iz zadnjega Pavlihe..

— Ne delam veliko, pa vseeno dobro živim!
— Pa ja nisi v službi v kakšnem SIS?

KOSTANJEVICA PRIVABLJA — Ob koncu tedna se obiski večjih ali manjših skupin v Kostanjevici kar izmenjujejo, škoda je le, da pred 11. uro dopoldne žejni turist zaman potrka na vrata Grajske Meti. Skupina mladih na fotografiji si je žejo potešila drugje.

DALEČ OD BAZENA — Organizirano varstvo ne doseže vsega podeželja in tudi v kolonijah ni prostora za vse, ki bi radi letovali. Otroci na vasi spremljajo starše od jutra do večera pri delu na polju, na travniku ali vinogradu. Posnetek je iz Arnovega sela. (Foto: J. Teppey)

ŠEST BAZENOV ŠE PREMALO — Minulo nedeljo so v Čateških Toplicah komaj sprejeli vse kopalce. Našteli so jih 15.000, tako da so nazadnje prenehali prodajati vstopnice. Vsi bazeni so bili polni in osvežitve željni obiskovalci so komaj našli prostor. (Foto: J. T.)

GOSTINSKA TERASA — Pred Gostišči na trgu so ta teden urejali novo gostinsko teraso, na kateri bodo lahko postregli gostom, ki ljubijo odprte prostore, hkrati pa bo z novim gostinskim prostorom novomeško središče pridobilo na živahnejšem utripu

CELOVSKI LESNI VELESEJEM

Na letošnjem celovškem lesnem velesejmu, ki se bo začel v soboto, 9. avgusta, in bo odprt do 17. avgusta, bo sodelovalo preko 1600 razstavljalcev iz različnih lesnih strok. Poleg izdelkov velikih lesnih industrijskih podjetij bodo na sejmu razstavljeni tudi izdelki različnih obrtnikov, in kot je že navada, tudi številno orodje in stroji, ki jih uporabljajo v lesni obrti in industriji.

Sejmišča

NOVO MESTO: Na poneideljkovem sejmu ni bilo nič bolj živahno kot zadnje tedne, enake so bile tudi cene prašičev. Cene goveje živine pa so se zvišale. Rejci so pripeljali 181 prašičkov, starih od 6 do 12 tednov, in 11 prašičkov, starih od 3 do 5 mesecev. Lastnika je menjal 101 prašiček. Za mlajše je bilo treba odšteti 1.100 do 1.500 din, za starejše pa 1.550 do 2.200 din. Od prignanih 21 glav goveje živine je bilo prodanih 14 glav. Cene volov za kilogram žive teže so bile od 34 do 37 din, krav od 27 do 30 din in mlade živine od 28 do 32 din.

BREŽICE: Tudi tu na sobotnem sejmu ni bilo večjega vrveža. Naprodaj je bilo 352 prašičev do treh mesecev starosti, prodali pa so jih 215 po 68 din kilogram žive teže.

Težav z mesom še ne bo konec

Pomanjkanje mesa pričakujemo do konca septembra — Zaradi nizkih odkupnih cen rejci pitajo z izgubo — Delna rešitev bi bile hladilnice — Potreba po SIS za preskrbo mesa

Težave v preskrbi z mesom, ki se že pojavijo vsako leto v poletnih mesecih, so letos še posebno prišle do izraza. Primanjkuje vseh vrst mesa, svinjine, piščancev in celo govedine.

Viktor Car, vodja komerciale v novomeški Kmetijski zadrugi, ki oskrbuje okrog 70 odstotkov novomeškega tržišča, je povedal, da je trenutni položaj zelo težak, saj so trgovine preskrbljene z mesom komaj 40-odstotno glede na normalno preskrbo in ni upanja, da bi se razmere kaj spremenile vse do konca septembra. Šele takrat bo verjetno prišlo v trgovine več mesa, ko se bodo kmetje odločili za večjo prodajo.

Kje so vzroki za tako stanje? Delno vpliva turistična sezona, v kateri gre veliko mesa v letoviške kraje, kjer so vabljuje za 5 odstotkov višje cene kot v rejskih področjih. Pri tem velja omeniti, da si moramo že sedaj zagotavljati nekaj živine — prašiče skozi v celoti — in mesa v drugih republikah. Pozna se tudi pragočan izvoz zaradi pridobivanja dragocenih deviz. Predvsem izvirajo pa težave iz nestabilne in neorganizirane blagovne proizvodnje. Zaradi preniknih odkupnih cen kmetje pitajo živino z izgubo in je po trenutnih cenah niso pripravljene prodati. Pri kooperantih se poraja dilema, ali še naprej pitati in prodajati živino po veljavnih odkupnih cenah, ki ne morejo kriti

naraščajočih stroškov, ali pa prodajati na čmo. Prekupčevanje in odliv žive živine iz našega območja vse bolj cvete zaradi ugodnejših cen živine in mesa v drugih republikah. Hudo zaskrbljujoče je tudi upadanje stalaža živine, saj poraba mesa vsako leto naraste za 10 odstotkov.

Dokler se odnosi v celotni verigi ne bodo uredili, ne moremo pričakovati normalne in zadovoljive preskrbe z mesom. Pri reševanju stalno ponavljajočih se problemov bi lahko veliko pripomogla samoupravna interesna skupnost za preskrbo mesta — po večini večjih središč že deluje — ki bi s svojimi sredstvi omogočila boljše preskrbo, ker bi rejcem z regresom na ceno omilila izgube. Predelovalci sami namreč niso sposobni nositi bremena visokih odkupnih cen. Delo naj bi usmerila predvsem v plansko urejeno blagovno proizvodnjo in normalno dobavo živine in mesa v sezonskih meso suhih mesecih.

Velja spet omeniti tudi problem hladilnic. Če bi jih imeli dovolj in primerno opremljene, bi pozimi, ko ni težav z odkupom živine, meso zamrzili in ga sedaj lahko ponudili potrošnikom.

ZDENKA LINDIC

Pričakujejo dobro letino

Dober pridelek sadja in grozdja — Težave „Mesa“

Krškemu Agrokombinatu se obeta bogata jesen, če jimi seveda vreme ne bo še kaj zagodilo. Pričakujejo dober pridelek sadja, predvsem grozdja. Letos ni bilo pozebe in toče, to pa v kmetijstvu veliko pomeni. Vreme je bilo sicer ugodno za razvoj peronospore in botritisa, vendar pričakujejo, kot je povedal ing. Kozole, tolikšen pridelek grozdja, da bo potrebno povečati zmogljivosti predelave in polnjenja. Dobra bo tudi letina hrušk, breskev, jabolk in jagodičevja. Pravkar so končali obiranje črnega ribeza. Z rezultati so zelo zadovoljni, saj so presegljeli plan.

Temeljna organizacija „Meso“ iz Kostanjevici ima že vsem dobro znane probleme zaradi pomanjkanja

mesa. Krive so seveda cene, saj so tu še velika neskladja med reprodukcijskim materialom in prodajno ceno. Zanimanje za pitanje pri zasebnih proizvajalcih je majhno, temeljna organizacija Agrokombinata sama pa tudi nima velikih zmogljivosti za pitanje. Rešitev je torej le v uskladihvi cen.

Leto stabilizacije je vtisnilo pečat tudi Agrokombinatu. Težave so predvsem s stroji in rezervnimi deli, ki so vezani na suvoz, vendar posebno hudih problemov vseeno ne poznajo.

M. PLESTENJAK

Koliko manj?

Koliko krompirja bo požrla moča? — Redno škropiti

Čeprav pregovor pravi, da suša vzame en kos kruha, prevelika moča pa dva, v trebanjski občini še niso zaskrbljeni za krompirjevo letino.

Ing. Alojz Metelko iz pospeševalne službe Kmetijske zadruge v Trebnjem pravi, da bo moča požrla kakšnih 20 odstotkov pridelka Krompir se namreč zaradi prehladnega vremena ni tako debelil, kot bi se moral. Potem je zaradi vlage nastopila še plesen. Tej se seveda da izogniti s stalnim škropljenjem, ki pa med kmeti še ni dobilo pravih pristahev. Ne zavedajo se namreč, da z rednim škropljenjem lahko pridelek tudi za polovico povečajo. Zato v trebanjski kmetijski zadrugi redno obveščajo kmete, kaj in s čim škropiti. Dosej naj bi kmetje škropili že petkrat do šestkrat, saj je dvakrat premalo, kot ravna nekateri. Seveda bo imelo škropljenje učinek, če so njive še zelene. Močno napadenim ni več pomoči.

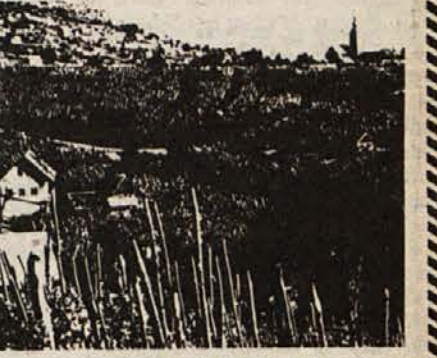
Metelko meni, da bo zadruga predala Kolinski vse pogodbene količine, prav pa bi bilo, če bi ga začela prevzemati dovolj zgodaj, ker se ob prepozneem prevzemanju krompirja dogaja, da izginja drugam.

Kako bo s krompirjem v resnici, bo znano konec avgusta, vse drugo pa jeseni, ko se bodo pred Kolinko spet nabirale kolone dolenskih „krompirjevcev“.

J. S.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

KAKO KAŽE PRIDELEK TRT?

Posebna veja vinogradništva je trsničarstvo, ki ga poznamo od pojava trtne uši, to je od leta 1890 dalje. Trsničarji od tega časa pridelujejo trte — cepljenke, s katerimi zasajamo nove vinograde. Zato je prav, da vinogradnike seznanimo, kako kaže letošnji

Letošnje deževje je tudi trsničarjem nagajalo, saj so namesto konec aprila ali v začetku maja vlagali cepljenke v trsnice šele konec maja. Kljub temu smo pri pregledu videli, da so trtev trsnicah zdrave in da so zelo lepo odgnale. Kot kaže sedanje stanje, bodo od 100 vložnih trt pridelali za prodajo 50 do 70 trt, kar pomeni 50 do 70 odst. To je izreden uspeh, saj so trsničarji v preteklih letih dobili od 100 vložnih trt le 25 do 35 za prodajo, to je za sajenje v vinograde primernih trt, se pravi le 25 do 35 odst.

Ta izredni uspeh v Sloveniji daje jamstvo, da bodo delovne organizacije, ki se ukvarjajo s pridelovanjem in prodajo trt — cepljenk in ki so doslej dajale trte cepit v Srbijo (v glavnem v Veliko Drenovo pri Kruševcu), lahko opustile to prakso. V bodoče bodo lahko s pomočjo pridnih kooperantov trsničarjev pridobile dovolj trt doma v Sloveniji. Ta ukrep bo brez dvoma v veliko korist vinogradnikom, saj iz prakse vemo, da se doma pridelane cepljenke kljub slabšemu zunanemu videzu v vinogradih bolj obnesejo, kot pa na videz lepe cepljenke, pridelane v Srbiji. Poleg tega nam srbski trsničarji hote ali nehotе med sorte našega sortimenta prinešajo sorte srbskega sortimenta, ki v Srbiji sicer dobro uspevajo, za naše kraje pa ne ustrezajo. Če se tudi našim trsničarjem nehotе zgodi, da pri cepljenju in vlaganju v zaboje za siljenje in vlaganju v trsnico pomešajo sorte, pomešajo le domače sorte, kar je brez dvoma manj škodljivo kot mešanica južnih sort, ki kot rečeno, ne ustrezajo našim podnebnim in terenskim razmeram. S tem seveda ne mislim zagovarjati površnosti nekaterih trsničarjev pri njihovem delu. To dejstvo je bilo tudi glavni predmet skopaj preveč žolčne razprave na zaključku ogleda trsnic na Malkovcu. Zaključek razprave je bil, da pride največkrat do mešanja sort že pri rezi cepičev, pri kateri ima DO, to je TOZD Hmeljnik, premalo nadzorstva, kar bo treba v bodoče popraviti. Prav tako je bil na zaključku koristne razprave sprejet sklep, da mora DO vsako leto redno opravljati pozitivno selekcijo (odbiro) matičnih trt, od katerih trsničarji režejo cepiče. Delo selekcije ni praktično nikoli zaključeno, matične trte je treba preverjati in vključevati v selekcijo vedno nove, boljše nasade.

- Lenčič Franc, Smalčja vas 4 — Sentjemej, ki ima v trsnici 37.000 cepljenih trt;
- Martinčič Franc, Smalčja vas 16 — Sentjemej, ki ima v trsnici 82.000 cepljenih trt;
- Jarkovič Anton, Brod — Podbočje, ki ima v trsnici 25.000 cepljenih trt;
- Goščar Mirko, Slivje 2 — Podbočje, ki ima v trsnici 91.000 cepljenih trt;
- Krajšek Janez, Žebnik 34 — Radeče pri Z. m., ki ima v trsnici 44.000 cepljenih trt;
- Pungerečar Iva, Malkovec 4 — Tržišče, ki ima v trsnici 11.000 cepljenih trt;
- Udovč Lojze, Malkovec 10 — Tržišče, ki ima v trsnici 11.000 cepljenih trt.

Skupaj imajo kooperanti KZ TOZD Hmeljnik Novo mesto v trsnicah 301.000 vložnih cepljenih trt, od tega 40% žametne črnine, 20% modre frankinje, to je 60% sort za rdeča vina, predvsem za cviček, ter 15% kraljevine, 11% laškega rizlinga, 7% rumenega plavca ter 7% žalhtine (španjola) in drugih sort, to je skupaj 40% belih sort grozdja.

Kooperanti Kmetijske zadruge Metika so:

- Žugelj Franc, Curile, ki ima v trsnici 30.000 cepljenih trt;
- Pečarič Martin, Curile, ki ima v trsnici 30.000 cepljenih trt;
- Puš Jože, Krmačina, ki ima v trsnici 30.000 cepljenih trt;
- Nemanič Jože, Lokvice, ki ima v trsnici 17.000 cepljenih trt.

Skupaj imajo kooperanti Kmetijske zadruge Metika v trsnicah 107.000 cepljenih trt. To pomeni, da je na tem vinorodnem območju Dolenske in Bele krajine letos v trsnicah 408.000 cepljenih trt.

O skrivnostih uspeha pri pridelovanju trt v letošnjem letu bomo pisali prihodnjč.

Kmetijski nasveti

Letos Eldorado za uši

Letos kot da bi se vreme zaklelo. Neugodne posledice so znane in vidne, manj vidno pa je na prvi pogled, da je deževno vreme bolj kot sicer spodbudilo razvoj rastlinskih bolezni in škodljivcev. S stalnim zalivanjem je bila spodbujena rast, ne pa tudi odpornost rastlin in na račun so prišli vsi, ki jim strežejo po življenju ali živijo na njihov račun. Že dolgo ne pomnimo tako močnega napada listnih uši, ki ne bodo škodovale letini samo letos, temveč tudi v prihodnjem letu.

Sovražnikov pa ne poznajo samo pridobitne kulturne rastline, marveč tudi okrasne grmovnice in cvetje. Tudi te so letos bolj prizadete kot običajno, ne prizanašajo jim ne bolezni ne škodljivci.

Gojitelji vrtnic pa tudi drugih okrasnih rastlin se najbolj bojijo, da se na njihovih ljubljencih ne bi razpasla najnevarnejša — pepelasta plesen. Ker ji prijajo predvsem vroči in bolj suhi poletni dnevi, letos ta bolezen ni zavzela večjega obsega. Če se kje pojavi, jo ustavimo s škropljenjem z 0,1—odst. karatanom ali 0,15—odst. sapolom, 0,1 odst. — enovit metilom ali 0,5—odst. bayletanom. Nekateri od teh pripravkov učinkujejo tudi proti škropiti, sicer pa bolj priporočajo dihtan, orthocid ali antracol. Škropiti je treba v 10 — do 14 — dnevih presledkih. V vlažnem obdobju je vrtnicam in še nekaterim grmovnicam nevarna siva plesen, ki je je mogoče delno zatreti le s sorazmerno zelo dragimi pripravki, kot sta rovril ali ronilan, ki ju vinogradniki poznajo za boj proti botritisu.

Med škodljivci so najbolj pogoste in najbolj nevarne uši, ki povzročajo s svojim sesanjem zvijanje in kodranje listov ter nežnih poganjkov. Njihove obvezne spremljevalke so mravlje, ki se hranijo z medenimi izcedki uši. Za zatiranje uši je na voljo vedno istega uši delno privadijo in ob manj temeljitem škropljenju lahko preživijo. Najprimernjši so tako imenovani sistemčni insekticidi: ekatin, metasystox, dimekron, učinkoviti pa so tudi ultracid in še nekateri fosforni pripravki.

Ing. M. L.

YU-MARATON

Kako lepo je biti inkasant?

Z letošnjim marcem tudi v Elektro Novo mesto postopni prehod na „inkaso z letnim obračunom“ — Plačilo porabljene energije v 6 obrokih — Manj terenskega dela

Ze dlje časa so jasne pomanjkljivosti sedanega načina plačevanja za porabljeno električno energijo. Vse manj ljudi je pripravljeno sprejeti službo inkasanta, poleg tega mnogi obupajo in si poiščejo drugo delo. Kajti biti inkasant ni tako lahko, zabavno in brez odgovornosti, kot si marsikdo predstavlja. Pa tudi vse manj smo doma in roko na srce — veliko je nezadovoljstva in hude krvi, ker moramo ali naj bi čakali, da nas obiščejo inkasanti, da jim plačamo, kar smo porabili. Zaradi tega so se tudi v Elektro Novo mesto odločili za prehod na novi način plačevanja, „inkaso z letnim obračunom“, ki ga že dolgo uporabljajo v večini tujih držav, nekaj let pa tudi v drugih naših republikah in nekaj časa v Elektro Ljubljana mesto.

Gre za obročno plačevanje ocenjene porabe električne energije,

ki se izračuna na osnovi porabljene električne energije v preteklem obračunskem letu s 5-odstotnim povzemanjem, kolikor se poraba v glavnem tudi povečuje. Plačevali naj bi v 5 obrokih, šesti obrok pa predstavlja letni obračun, ko bo z odčitanjem števca ugotovljena dejanska poraba energije in bo treba v primeru večje porabe manjkajoči znesek doplačati. Če pa bo obračun pokazal, da je nekdo vplačal več, kot je energije porabil, mu bodo znesek vrnili ali ga upoštevali pri prvem naslednjem obroku.

Na področju Dolenjske postopoma že prehajamo na tak način plačevanja in sicer od marca letos. Sedaj po novem načinu električno energijo plačuje okrog petina odjemalcev v glavnem v krajih, kjer so bile težave z inkasom največje. Prve izkušnje kažejo, da ima novi način plačevanja mnoge prednosti in so ga mnogi sprejeli z odobravanjem. Kolikor je pripomb, so največ zaradi višine posameznih obrokov, kar pa se da urediti, če se ugotovi, da je nekdo porabo res zmanjšal, ne pa povečal. Letno obračunavanje ne bo bistveno razbremenilo elektro podjetja, zmanjšalo pa bo terensko delo.

Tudi kruh dražji

Osnovne vrste kruha 30,6 odst. dražje — Kmalu 800-gramske štruce v trgovinah

Zamdi podražitve moka je slovenski izvršni svet sprejel predlog o podražitvi vseh vrst kruha. Osnovne vrste kruha so dražje povprečno za 30,6 odstotka. Najbolj se je cena zvišala belemu kruhu — za 3,1 din, polbelemu (za 2,8 din in črnemu (za 1,6 din).

Čo novem je treba za kilogram belega kruha odšteti 12 din, za polbelega 10,5 din in za črnega 8,5 din. Razlika med proizvodno in prodajno ceno — pekame bodo morale za moko, prevozne in druge stroške odšteti več, kot je prodajna cena — bodo poravnali s kompenzacijo.

Slovenski izvršni svet je mnenja, da s moko in kruhom preveč razmetavamo, zato je pekamam naročil, naj bi čimprej začele peči 800-gramske štruce kruha, in ne več kilogramskih kot doslej. Ugotovljeno je namreč, da poabi štiričlanska družina na dan povprečno 800 gramov kruha. S tem se bo kruh pocenil za 14 odstotkov. Zmanjšali se bodo samo stroški za moko, stroški za peko, prevoz in trgovino pa bodo ostali enaki. Manjša štruca belega kruha bo stala 10,4 din, polbelega 9,2 din in črnega 7,6 din.

Marles zamuja

Trebanjci imajo slabe izkušnje z mariborskim Marlesom

Mariborski Marles zagotavlja z motažnim sistemom gradnje hitro in ekonomično postavljanje objektov. Tudi v trebanjski občini je ta mariborska delovna organizacija postavila že več objektov, katere pa je skoraj vse dokončala po dogovorjenem roku.

Kaže pa, da se bo objektom v Mokronogu, Velikem Gabru, Šentupertu kmalu pridružila še šola na Mirni, kjer Marles gradi pri stari šoli prizidek, nadzidavo in opravlja adaptacijo stare šole. Ta „kmalu“ pa je za Marles kaj raztegljiv. Večina del naj bi bila po pogodbi med trebanjsko izobraževalno skupnostjo ki je investitor tega objekta, in Marlesom končana do konca maja. Vendar Marles kljub

stalnim prošnjam Trebanjcev še naprej zamuja roke. Zato je med mirenskimimi šolniki skrb, ali bodo dela končana do roka, vse večja. Kaže pa, da so se v Marlesu po zadnjem skupnem sestanku vendarle prebudili in da bodo dela končali do 15. avgusta, ko naj bi se v šoli začela montirati oprema.

Čeprav gre pri zamujanju tudi za objektivne vzroke, kot je pomanjkanje določenih delov, pa je odnos Marlesa do naročnikov vendarle preveč omalovažujoč. Če drugače ne, bi naročnikom lahko sproti pojasnjevali vzroke težav in zamud. Tako pa bo tudi ob morebitnem pravočasnem dokončanju objekta pri investitorjih ostal grenak priokus. Sodelovanje z Marlesom namreč terjaja le preveč organizacijskih moči, kar podčrtuje tudi podatek, da je ta rok gradnje dostičen za polovico.

J. SIMČIČ

naprej, možnost solidnejših stikov z ljudmi. Še posebno, ker je možnost mesečnega plačevanja obrokov v manjših zneskih preko tekočega računa v banki. Banki je treba dati le ustrezno pooblastilo za plačevanje električne energije in rešeni smo skrbi za pravočasno plačevanje obrokov in strahu pred opomini ali celo odklopitvijo. Da pa je treba porabljeno električno energijo plačati kot v trgovinah kruh, meso in vse drugo, nam je večini vendarle jasno.

POTROŠNIKOVE SANJE

Na pročelju hiše v Novem mestu, kjer ima Novoles svoj salon pohištva, je po ustaljeni navadi neonskih napisov nekaj črk nehalo svetili, tak da se sedaj bere: sa... pohištva. Pri sedanjih cenah bi potrošniki gotovo raje videli, da bi odgovorevali prvi črki in bi se bralo: „lon pohištva“.

VEČ TELEFONOV

Na telefonske priključke čaka veliko krških občanov, tisti, ki jih že imajo, pa si želijo, da bi se z naročniki v drugih krajih bolje slišali in hitreje vzpostavili zvezo. Za razširitev avtomatskih telefonskih central bodo za Krškimi na vrsti še Brestanica, Senovo, Kostanjevica, Raka in Veliki Podlog. Vse te centrale bodo dobile 1740 novih priključkov. Na sto prebivalcev bodo imeli v občini 12 telefonskih naročnikov.

Za kmeta en sam paket

Zavarovalništvo naj bi v novem srednjeročnem obdobju pripravilo za kmete ponudbo kompletnega zavarovanja

Dolenjska območna skupnost Zavarovalnice Triglav, ki je prva dala v javno obravnavo samoupravne sporazume o temeljih srednjeročnih planov za novo obdobje do leta 1985, je dobila 56 pripomb s terena. To kaže, da so v delovnih organizacijah resno pregledali gradivo.

Največ pripomb je bilo glede tega, da je potrebno v plane vključiti več ovrednotenih kazalcev razvoja in da je predvideti še nove vrste zavarovanj, kakršne narekuje razvoj gospodarstva. Prav tako je bila izražena zahteva, naj zavarovalna sredstva ostajajo na območjih, kjer so bila zbrana.

Zanimiv in že večkrat izražen predlog, ki je bil nedavno tega podprt tudi na skupni seji izvršilnega odbora in poslovalnih odborov območnih rizičnih skupnosti na Dolenjskem, pa zadeva kmetijstvo. Dosedanji sistem zavarovanja je bil preveč zapleten, zato naj bi zavarovalništvo kmetom ponudilo en sam paket kompletnega zavarovanja. To zamisel naj bi upoštevali v srednjeročnih planih še pred sprejemom, ki je predviden septembra letos, da ne bo potem nepotrebnih dopolnitev in vnovične procedure

SKUPAJ V VRSARJU — Te dni so se odpravili prvi delavci Pionirja in „Krke“ na letovanje v Vrsar, kjer so prejšnji mesec dokončali temeljito obnovo nekdanjega Krčinega počitniškega doma. Za nalozbo, vredno 37 milijonov, sta se veliki novomeški delovni organizaciji odločili lani, združili sredstva in tako prišli do 112 novih ležišč. Prenovljeni dom ima vse sobe s kopalnico in sanitarijami, dobro opremljeno kuhinjo, restavracijo, otroško igrišče in tudi knobno, opremljeno v istrskem slogu.

ZA PROIZVODNJO DA, PISARN PA NE

Investicijski program za preselitev mestne vrtnarije s Ceste herojev k potoku Težka voda je bil nedavno tega pri Ljubljanski banki odobren, ampak v precej manjši vsoti. Po predračunu je celotna investicija GG Novo mesto v novi objekt in proizvodnjo znašala 29 milijonov dinarjev, odobrenih pa je bilo le 19.650.000 dinarjev. Od te vsote bo banka kreditirala 35 odstotkov, ostala sredstva morajo v kolektivno zagotoviti sami.

Iz investicijskega programa je bil črtan objekt, v katerem je bilo predvidenih tudi nekaj pisarn, kar pa ni v skladu z resolucijo. Več o gradnji vrtnarije prihodnjic.

R. B.

O FINANCIRANJU RADIA BELA KRAJINA

Te dni je v črnomaljski občini v javni razpravi samoupravni sporazum o financiranju Radia Bela krajina, za katerega si v Črnomlju že dolgo prizadevajo. Med pripombami je tudi ta, da naj delovanje radijske postaje financira neposredno združeno delo, ne pa preko interesnih skupnosti. Prav tako so predlagali, naj financiranje že na začetku rešijo dolgoročno, ne pa samo za eno leto. Del stroškov naj bi križla tudi metliška občina, saj bo Radio Bela krajina pokrivala obe belokranjski občini.

»Dolenjski list« v vsako družino

Razpisna komisija ZAVODA ZA POŽARNO VARNOST NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

RAČUNOVODJE

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj v računovodstvu
- da imajo srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj v računovodski službi
- da so moralno-politično neoporečni

Prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Zavod za požarno varnost, Novo mesto, Cesta herojev 27. Prijavljene kandidate bomo o izidu obvestili v 30 dneh po izbiri.

593/32-80

Vrtec večji

Dobili so tudi telovadnico

Ob krškem občinskem prazniku so izročili namenu nov prizidek k vzgojnovarstveni ustanovi. Ta je vsakor velikega pomena za krško občino, vendar še vedno nismo v celoti rešili problema varstva predšolskih otrok, saj je prosilcev veliko več, kot je prostih mest v vrtcih. V šolskem letu 1975/76 je bilo v krških vzgojnovarstvenih ustanovah 164 otrok, v šolskem letu 1980/81 jih bo že 460. Po besedah Polone Urek, upravnice vrta, so za to šolsko leto prejeli že preko 150 prošelj. Število prosilcev zaradi naseljevanja v novem naselju na Griču še narašča, vendar bodo letos lahko sprejeli le 126 novih otrok.

V prizidku je sedem igralnic, vendar bo potrebno zaradi nevarnosti požara in neustreznih higienskih razmer zapreti dva prostora v Šolski ulici 14 in enega v Delavski ulici. Poleg pralnice, poslovnih prostorov in zaklonišča je v novem objektu tudi večnamenski prostor — telovadnica, kar je prava redkost v naših vrtcih.

M. P.

Dražja kultura

Adaptacija kulturnega doma v Dragatušu 2,60 milijona dinarjev

Podražitve se bodo poznale tudi pri adaptaciji kulturnega doma v Dragatušu. Od predvidenih 2,10 milijona dinarjev se je vsa stvar podražila za okoli 500 tisočakov; dodatni denar bodo dobili s praznoreditvijo sredstev pri občinski kulturni skupnosti, nekaj pa bodo morali prispevati še krajani. Dela nadaljujejo tudi pri gradnji kulturnega doma na Preloki, za katerega je do sedaj republiška kulturna skupnost dala 500.000, občinska pa 200.000 dinarjev, ogromno pa so delom in materialom prispevali vaščani. Računajo, da bodo občinska kultura doma odprli 29. novembra.

VRV JE PREKRATKA

Krajevna skupnost Sentejmej namerava avgusta asfaltirati 3 km nove ceste od Šmarja proti Javorovici. Za asfaltiranje celotnega odseka ceste ni denarja, naredili pa bodo toliko, kolikor je sredstev.

PIONIR

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“ Novo mesto, Delovna skupnost skupnih služb, objavlja naslednje proste delovne naloge in opravila:

1. POMOČNIKA ZA SAMOUPRAVNE IN PRAVNE ZADEVE
2. STROKOVNEGA SODELAVCA ZA PRAVNE POSLE
3. VODJO SAMOUPRAVNO INFORMATIVNEGA ODDELKA
4. MATERIALNEGA KNJIGOVODJO II. (za določen čas)
5. KNJIGOVODJO OBRAČUNA OSEBNIH DOHODKOV I. (za določen čas)
6. FINANČNEGA KNJIGOVODJO I. (za določen čas)

POGOJI za sprejem:

1. diplomirani pravnik in 5 let delovnih izkušenj ali pravnik in 7 let delovnih izkušenj
2. diplomirani pravnik in 10 let delovnih izkušenj ali pravnik in 12 let delovnih izkušenj
3. diplomirani sociolog, diplomirani politolog, diplomirani novinar ali diplomirani pravnik in 3 leta delovnih izkušenj
4. nedokončana ekonomska srednja šola ali končana trgovska šola in 3 leta delovnih izkušenj
5. dokončana ekonomska šola in 2 leti delovnih izkušenj
6. dokončana ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj

Kandidati bodo pridobili lastnost delavca v združenem delu za nedoločen čas (razen od tč. 4 — 6 za določen čas — za dobo enega leta) s polnim delovnim časom in s pogojem tri mesečnega poskusnega dela.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema 15 dni od objave: SGP „PIONIR“ Novo mesto, Kettejev drevored 37, kadrovski oddelek.

Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v 30 dneh po zaključku oglasa.

600/32-80

DO POLIKEM TRGOVINA, TOZO KEMIJA IMPEX, Ljubljana

vabi k sodelovanju kandidate za opravljanje del in nalog:

1. 2 SKLADIŠČNA DELAVCA v skladišču Veliki Gaber

Pogoji: končana 8-letka, tečaj za voznike viličarja

2. 2 SKLADIŠČNI DELAVKI v skladišču Veliki Gaber

Pogoj: končana 8-letka

3. ADMINISTRATIVNI REFERENT v skladišču Veliki Gaber

Pogoji: končana administrativna srednja šola ter 1 leto delovnih izkušenj v administraciji

Za vsa tri mesta traja poskusno delo 1 mesec.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na kadrovsko službo DO POLIKEM TRGOVINA, Maistrova 10, Ljubljana, v 15 dneh po dnevi objave.

588/32-80

pisma in odmevi

Hrana ni bila okužena!

Pojasnilo v zvezi z odmevi na izvršeno kontrolo higijene prehrane — Izvidi se nanasajo na delovne pogoje

V Dolenjskem listu št. 30 z dne 24. julija je bil objavljen članek pod naslovom Bakterije v Šolski restavraciji, v katerem so bile objavljene ugotovitve sanitarnih inšpektorjev in rezultati brisov na snažnost, v št. 31 z dne 31. julija pa v rubriki „Pisma in odmevi“ članek z naslovom „Okužena hrana za malčke“. Ker se po objavi obeh člankov pojavljajo napačne vesti, Uprava inšpekcijskih služb in Zavod za socialno medicino in higieno dajeta naslednje pojasnilo:

V celi Sloveniji je bila izvedena široka akcija sanitarnega nadzorstva nad obrati družbene prehrane. Ugotovitve na Dolenjskem niso v bistvu odstopale od ugotovitev drugod. Tudi tu obstajajo problemi, ki se kažejo v pomanjkljivosti in slabem vzdrževanju obratov. Omenjena članka obravnavata samo stanja in komentar v Šolskem centru za gostinstvo, ob čemer ugotovljamo, da naslov drugocitrnega članka: „Okužena hrana za malčke“ ne ustreza resnici, saj se izvidi nanasajo le na delovne pogoje, prostore in opremo ter higieno osebja, ne pa na kakovost hrane. Rezultati niso v govoru o okuženih hrani. Kljub neugodnim rezultatom izvidov v Šolskem centru za gostinstvo in ostalih obratih v obdobju zadnjih dveh mesecev na območju Dolenjske ni bilo prijavljene epidemije nalezljive bolezni niti masovne zastrupitve s

hrano, ampak le posamezni primeri salmonel, vendar ne v zvezi s Šolskim centrom za gostinstvo. Članka ne moreta prikazati celotne problematike, zato tudi ne dajeta točne informacije glede prisotnosti bacila foecalis oziroma okužitve s človeškim blatom, kar seveda ni isto.

Sanitarna inšpekcija in Zavod za socialno medicino in higieno stalno skrbita za nadzor in higieno prehrane, čeprav je bila o tem javnost manj obveščena. Množičnost javne prehrane, problematika gostinstva kot dejavnosti in prehrane kot individualne ali skupne potrebe, organiziranost in skrb družbe v zvezi s prehrano so dejavnosti splošnega družbenega pomena, vendar z istim ciljem: zagotoviti zdravo prehrano. Ta cilj ima tudi izvršena in nadaljevana akcija.

KAJ JE CENEJŠE?

Neprijetno in zaskrbljeno se počuti bolnik, ki prinese v lekarno recept za insulin in v lekarno recept za insulin in zve, da je beograjska Galenika zaradi izgub dobavila za Slovenijo premalo tega potrebnega zdravila. Sama po sebi se mu zastavi vprašanje, kaj je z našo skrbjo za bolne, kaj je s socialističnim humanizmom. Imel sem tudi težave pri nabavi zdravila Largactil, ki ga za zdravljenje nujno potrebuje moja žena. Če je bolnik mesec dni brez tega zdravila, se mora potem trikrat dlje zdraviti v ustreznem zavodu. Mar je trimesečno zdravljenje cenejše kot 100 tablet Largactila? K. Z.

Zakaj žalitve in zbadanja?

Odgovor delavcev Šolskega centra za gostinstvo piscem M. B. in J. S.

Članka v Dolenjskem listu št. 30 z dne 24. 7. 1980 in št. 31 z dne 31. 7. 1980, še posebej družbi, sta delavce Šolskega centra za gostinstvo, zlasti pa delavce, ki delajo v družbeni prehrani zelo presenetila. Saj prav ti orjejo na Dolenjskem ledino za sodobno, zdravo in organizirano družbeno prehrano ne samo s teoretičnim poučevanjem temveč tudi s konkretno pripravo raznih obrokov. Tako so to dejavnost tudi razvili od nekaj sto v začetku do sedanjih več tisoč obrokov dnevno. Pri tem sodeluje šolski center s pristojnimi strokovnimi institucijami na tem področju. V zvezi s tem je tudi študent inženirja biotehnične fakultete in drugih kadrov z najvišjo možno strokovno izobrazbo, da bi tako zagotovil čimvišjo raven prehrane za vse kategorije potrošnikov od malčkov do težkih delavcev. Pri tem so se naši delavci udeleževali tudi posvetovanj in drugih strokovnih izpolnjevanj pri nas in v tujini.

preglede (vzorci snažnosti) ter za organoleptične in kemične analize hrane. V zvezi s tem imamo vrsto ugodnih izvidov. Poleg tega vodijo o našem poslovanju vsa leta stalni nadzor pristojne inšpekcijske službe.

Najboljše merilo o naših prizadevanjih in uspešnosti našega dela pa je ugotovitev, da v vseh 15. letih našega dela nismo imeli nobenih okužb ali obolenj ali drugih nevarnosti glede pre-

Regerški pešči

Mestnemu avtobusu je v Regerči vasi pošla sapa

Prezgodaj smo se krajani Regerče vasi veselili, da smo končno le dobili potrebno avtobusno progno in se vključili v mestni promet. Avtobus je nekaj časa dokaj pogosto vozil v središče Novega mesta, potem pa je začel izginjati. Prikazuje se samo še zgodaj zjutraj in popoldne, včasih pa še takrat ne več. V Regerči vasi — menda je sestavni del mesta, vsaj po redoljubno prihajajočih položnicah za plačevanje prispevka za uporabo mestnega zemljišča tako sodimo — ni ne trgovine ne kakršnekoli druge možnosti, da bi se človek oskrbel vsaj s kruhom; po vsako malenkost je treba stopiti do šmihelske trgovine peš ali pa trošiti bencin, s katerim naj bi vsi varčevali. Ob dnevih, ko vladajo pami in neparni avtomobilski postji, Regerčanu ne preostane drugega kot „na kolo za zdravo telo“, če seveda ni prestar, če ne dežuje in če sploh ima kolo — sicer pa se vključuje v pešadijske vrste najmanjše krajevne skupnosti v Novem mestu.

Da bi si šolski center zagotovil stalni nadzor nad pripravo in pravilno sestavo hrane ima dogovor z Zavodom za socialno medicino in higieno dela, ki ne pričakovan po svoji presoji jemlje vzorce za bakteriološke

hrane. Da pa posamezni malčki hrano občasno odklanjajo pa je predvsem vzrok v prehranskih navadah le-teh. Jedilnike za njih sestavlja širša strokovna skupina za mesec dni vnaprej na osnovi analize iz preteklega meseca in ob upoštevanju načel sodobne pravilne prehrane. Dokumentacija je piscu članka vedno na voljo.

Delavci šolskega centra, ki delajo na prehrani se v polni meri zavedajo odgovornosti in v uvažanju sodobne organizirane prehrane in vlagajo v ta namen mnogo truda. Zato bi od piscev pričakovali preje družbeno podporo, saj je organizirana družbeno prehrana še zlasti v sedanjih pogojih ekonomske stabilizacije izrednega pomena.

Naj pripomnimo, da je tako pisanje zavajanje strokovno nepoučeno človeka, potvarjanje resnice, hujskanje proti DO in slično ter da nestrokovna informacija nikomur ne koristi istočasno pa žali prizadete delavce. Vse to pa ni združljivo z načeli socialistične morale.

Na taka ali podobna pisanja ne bi želeli več odgovarjati, ker se delavci šolskega centra ne želijo spuščati na nivo piscev.

Delavci šolskega centra za gostinstvo v Novem mestu

KAKO NA GORJANCE?

Obiskovalci Gorjancev, ki bi se radi peljali po novi cesti Gabrije — Krvavi kamen, so pogosto v težavah, ker ne vedo, kje se zavije na omenjeno cesto. Mnogi pripeljejo v vas in šele tam zvedo kot pelje obvoznica. Problem bi kazalo čimprej rešiti z napisno tablo ali vsaj z naslovom tistega, ki naj postavi kazipot.

M. LUZAR

ZLATO POROČENCA — 26. julija sta slavila zlato poroko Terezija in Franc Tratar iz Orešja 3. Franc je bil rojen 10. 9. 1889, Terezija Luzar pa 9. 11. 1907. Zakon, v katerem se jima je rodilo osem otrok, od katerih jih pet še živi, sta sklenila 30. 6. 1930 v Smarjeti. Terezija je gosponjina, Franc je po poklicu kmetovalec. Bil je tudi borec za sevno mejo. (Besedilo in foto: Tone Pungerčar)

„Nisem kriv, če sem Rom!“

Delavec I. Hrovatič meni, da je bolan, zdravnik pa, da ni — Vseeno dela

Že kot otrok sem rad delal in tako je še danes, čeprav mi ne verjamejo. Leta 1958 sem se zaposlil v IMV v Novem mestu in redno delam. Dobil sem nagrado za petnajst in dvajset let delovne dobe. Na delovnem mestu sem se poškodoval s svinčcem, zaradi česar čutim posledice; imam tudi išias. Sem bolnik, vendar mi moja zdravnica dr. Jasmina Bajraktarevič v IMV ne verjame. Pravi, da sem len in da se izogibam delu. To trdi, čeprav sem več na delovnem mestu kot doma. Delam kljub boleznim, ker se bojim, da ne bi ostal brez službe. Imam osem otrok; kako se bodo preživljali, če izgubim delo?! Sem edini hranilec svoje družine. Nisem kriv, če sem Rom!

IGNAC HROVATIČ
Stranska vas 50

Brez likovnega mrtvila

Likovni dogodki na Dolenjskem tudi poleti niso redki

Na Dolenjskem se že vse poletje vrstijo likovne kolonije. Trebanjskemu taboru je sledilo po Janku Troštu imenovano delovno srečanje slikarjev in kiparjev v Ribnici, v Kostanjevici so začeli prve julijske dni ustvarjati kiparji na mednarodnem simpoziju Forma viva, prejšnji teden pa se je v Novem mestu začela Dolenjska slikarska kolonija. Že maja je Labod pripravil tridnevni ekstemopore, na katerem so ustvarjali likovni amaterji iz vse Slovenije.

Likovna srečanja na Dolenjskem naj bi bila končana z jesensko svobodno slikarsko akademijo, ki jo financira novomeška tovarna zdravil Krka.

Želja Belokranjcev, da bi že letos dobili svojo slikarsko — kiparsko kolonijo, se ni uresničila. Kot je povedal Marjan Černe, tajnik črnomalske kulturne skupnosti, so se morali prvi belokranjski likovni koloniji zaradi pomanjkanja denarja za zdaj odreči. Kolonijo bodo spet poskusili organizirati prihodnje leto, saj od nje veliko pričakujejo. Predvsem naj bi ta prireditelj povečala zanimanje za likovno ustvarjalnost med Belokranjci.

nja“, ne veljajo za likovno dejavnost. Vsaj za Dolenjsko bi lahko zapisali, da ne pozna likovnega mrtvila. Se zlasti pomembno je, da skrbijo za nove dogodke tudi razstavišča. I. Z.

kultura in izobraževanje

France Kralj: KMEČKI PAR, 1929 — Z razstave v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici.

Premalo kandidatov

V Sloveniji podaljšali rok prijav za Titove štipendije

V šolskem letu 1980/81 namerava Titov sklad v naši republici štipendirati 50 mladih delavcev za študij iz dela in prav toliko kandidatov za študij ob delu. Ker se je v roku prijavo iz leta v leto povečevalo, od katerih pa jih je bilo izbranih le 38, so sklenili rok za prijave podaljšati do septembra. Število štipendistov Titovega sklada je v Sloveniji še vedno majhno, čeprav kažejo podatki, da se zanimanje za te štipendije iz leta v leto povečuje. Tako je v nedavno končanem šolskem letu dobivalo Titovo štipendijo v naši republici 370 kandidatov, leto dni prej pa samo 294 štipendistov. V ustanovnem letu Titovega štipendijskega sklada je prejemale štipendije le 94 kandidatov.

Razmeroma več Titovih štipendistov je v drugih republikah, saj podatki povedo, da se je v minulem šolskem letu s temi štipendijami šolalo 10.308 mladih Jugoslovancev, od tega jih je 2.761 dobivalo štipendije prvič. S Titovimi štipendijami se je v šestih letih, kar je bil sklad ustanovljen, izsolalo 15.756 mladih delavcev in delavskih otrok.

V zadnjem času se čedalje bolj zavzemajo za to, da bi prišla do izraza še večja solidarnost v Titovem skladu. Gre za to, da bi republiški in pokrajinski skladi združevali še več štipendijskih sredstev za nerazvita območja.

PRIPRAVLJAJO RAZSTAVO

V Ribnici so že začeli pripravljati razstavo del, ki so nastala julija na drugem Likovnem srečanju Janka Trošta. Letos se je tega srečanja udeležilo sedem slikarjev in trije kiparji. Ob razstavi, ki jo bodo odprli predvidoma v začetku septembra, v dnevi, ko bo v Ribnici tradicionalni sejem, bo izšel tudi obsežen katalog.

Džerdapska krajina

Ob novi razstavi v Dolenjski galeriji v Novem mestu

Do 18. avgusta bo v veliki dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu odprta razstava 50 pastelov, akvarelov in akrilov beograjskega akademskega slikarja Vidvoja Ramandića. Naslov „Motivi Džerdapa“ pove, da so na ogled dela, ki niso nastala v ateljeju, marveč v naravi. Romandić sodi namreč med tiste sodobne ustvarjalce, ki iščejo navdih za svoja dela pretežno v naravi.

„Motivi Džerdapa“ so nastali pred kakimi desetimi leti. Kot kažejo slike, je Romandić upodabljal vse, kar mu je zanimivega ponudil pogled na obdonavske kraje, ljudi, njih delo in podobno. Tu ga je vznemirila na star zid prislonjena lestev, tam spet stara koliba upokojenega krmarja donavskega vlačilca. Motivi zgovorno dokazujejo, da se je Romandić v tej pokrajini ob Donavi počutil domačega in sproščenejšega.

Zivljenje ob reki in z reko ima svoje posebnosti. Prav za voljo tega ima Romandić pose-

ben odnos do Novega mesta. V ta kraj ni prišel z bojaznijo, da bi ga obiskovalci ne sprejeli in ne razumeli. Za ljubitelje izvirnega in iskrenega slikarstva je pripravil s to svojo razstavo pomemben in največjega odmeva vreden likovni dogodek.

Slikar Vidvoj Romandić v Džerdapu leta 1969.

»Dolenjski list« v vsako družino

SEPTEMBRA PORTRETIST

V Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem sta letos predvideni vsega dve samostojni razstavi ustvarjalcev. Dela svetozarevskega slikarja Dobrosava Milojevića so si obiskovalci ogledali aprila. Prihodnji mesec je v načrtu nova slikarska razstava. Z izborom portretov, po katerih je postal znan tudi v tujini, se bo predstavil somborski samorastnik Sava Stojkov, tudi udeleženec trebanjskega taborstva srečanj.

BACHOV VEČER

Z Bachovimi skladbami, ki jih je minuli petek v nekdanji samostanski cerkvi v Kostanjevici izvajal znani slovenski orgelski virtuoz Hubert Bergant, so se v tem kraju končali letošnji orgelski večeri, posvečeni 25-letnici Dolenjskega kulturnega festivala. Na orglah, ki jih je prirediteljem posodila italijanska firma Zanin, so na večerih od konca junija do začetka avgusta koncertirali: Almut Roesler in Johannes Tusch iz Nemčije, Maria Valeria Briganti in Liliana Medici — Turini iz Italije in že omenjeni Hubert Bergant.

V TREBNJEM VSE LETO

V trebanjski Galeriji likovnih samorastnikov je na ogled stalni izbor najboljših del iz galerijskega fonda, ki zajema dela najbolj znanih slikarjev in kiparjev samorastnikov iz vse Jugoslavije ter enajstih evropskih, afriških in južnoameriških držav. Zbirka priteguje čedalje več poznavalcev in ljubiteljev likovne umetnosti s iz domačine in tujine ter bo letos odprta vse leto.

KULTURNI PIROČNIK

ZKO Slovenije je izdala in založila „Piročnik za dokumentariste kulturnih organizacij“, ki ga je napisal Peter Ribnikar. Piročnik vsebuje vrsto navodil o pisarniškem poslovanju, materialnem varstvu, odbiranju in izročanju arhivskega gradiva kulturnih organizacij v zgodovinske arhive. V društvih in drugih kulturnih organizacijah nastajajo najrazličnejše listine, ki so prav gotovo del naše kulturne dediščine, o tem, kako je z njimi ravnati, pa je govor o omenjeni knjižnici. Slednja bo dosegla svoj namen le, če se bodo v kulturnih organizacijah ravnali kot narakuje vsebina.

TRINAJST GOSTOVANJ

Gledališka skupina črnomalskega kulturnega društva Mirana Jarca z uspehom uprizorja komedijo „Ščuke pa ni“ sodobnega slovenskega dramatika Toneta Partljiča. Do zdaj je gostovala trinajstkrat po raznih krajih Dolenjske, nastopila pa je tudi za brigadirje v Suhi krajini. To je prvo delo, ki so ga naštdirali črnomalski igralci, ki so v minuli sezoni obnovili gledališko dejavnost v tem belokranjskem mestu. Z njim bodo nastopali še jeseni, ko bodo hkrati začeli pripravljati za uprizoritev novo delo, spet Partljičevo komedijo iz serije o „Ščukah“.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 8. VIII.

Labod

- 1**
17.55 POROČILA
18.00 LETI, LETI PIKAPOLONICA
18.15 PRILJUBLJENE ZGODBE: ALICE V ČUDEŽNI DEŽELI
18.35 OBZORNİK
18.45 TRI SRCA - RADENCI 80, posnetek nastopa plesnega orkestra RTV Novi Sad
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 JADRANSKA SREČANJA
21.20 BLAKOVİH SEDEM
Drevi bo na sporedu prva od trinajstih oddaj, ki sestavljajo ameriško znanstvenofantastično na-

nizanko. Okvirna vsebina posameznih zgodb, ki se bodo prenašale iz oddaj v oddaji: Zemljani se v nekem prihodnjem času znajdejo v oblasti diktatorskih bitij iz vesolja. Vsakršen upor je nemogoč, toda naslovni junak Blake ne obupa, na svoji vesoljski ladji zbere šest neustrašljivih kolegov, sedmi pa je nadvse pameten računalnik Zen. Pred družino je vrsta pustolovski-ških doživetij, boj zoper neznan silo pa je dolg. Nanizanko je režiral Terry Nation.
22.10 V ZNAMENJU

22.30 NOČNI KINO: LILITH
Gledali bomo ameriškega režiserja Roberta Rossena film o ljubezni med mladim strežnikom v bolnišnici za duševno bolne in lepo bolnico. Njuni odnosi so kajpak razmeroma nenavadni, za kar je kriva dekletova bolezen, le redko so sproščeni in taki, da bi jih lahko imenovali srečni. Ne po pripovedi ne po obrtniški plati ta film, ki mestoma zdrkne v melodramatičnost, ni kaj

več ko, poprečen, nekolikanj dražestnosti pa mu dajejo igre Warren Beattyja, Jean Seberg, Petra Fonde, Kim Hunter in drugih igralcev.

- 2**
17.25 Test - 17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Mali svet - 18.45 Muppet show - 19.30 Dnevnik - 20.00 Glasbena medigra - 20.25 Na dnevnem redu je kultura - 21.25 Včeraj, danes, jutri - 21.30 Človek in čas - 22.00 Glasbena oddaja - 22.20 Do konca (poljski igrani film)

SOBOTA, 9. VIII.

Labod

- 1**
16.45 POROČILA
16.50 KLIC DIVJINE, film
Istonaslovna novela Jacka Londona je doživela več filmskih obdelav.

to sobotno popoldne bomo gledali njeno prvo filmsko uprizoritev. Zgodbo o možu in njegovem psu je 1935 posnel William Wellman, glavne vloge pa igrata Clark Gable, Loretta Young, Jack Oakie, Reginald Owen in Frank Conroy.

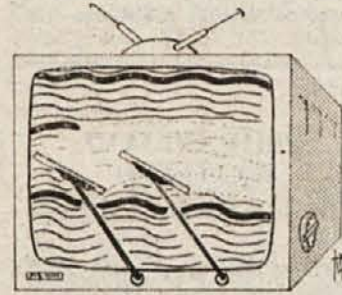
- 18.30 ROBINOVO GNEZDO
18.55 NAŠ KRAJ
19.10 ZLATA PTICA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

20.00 C. Dockens: NICHOLAS NICKLEBY
20.50 MUPPET SHOW (gostuje LESLEY A. WARREN)

21.15 NOTRANJE ŽIVLJENJE DAISY CLOVER, film
Sef velikega filmskega studia, filmski igralec, nadobudna zvezdica - to so glavni liki ameriškega filma, katerega dogajanje se odvija sredi tridesetih let v Hollywoodu. Igrajo Natalie Wood, Robert Redford, Ruth Gordon, Christopher Plummer

in drugi, film pa je pred petnajstimi leti posnel Robert Mulligan.
23.15 TV KAZIPOT
23.35 POROČILA

- 2**
17.55 Narodna glasba - 18.25 Atletski dvoboj Balkan: Afrika (prenos iz Aten) - 20.00 Večer z Antejem Grginom - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.00 Feljton - 21.30 Športna sobota - 21.50 Mostovi Manhattan (dokumentarna oddaja)

NEDELJA, 10. VIII.

Labod

- 1**
9.20 POROČILA
9.25 VIKING VIKI
9.50 UGRABLJEN
10.15 NAŠA PESEM 80

12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN
13.35 POROČILA
AVTOMOBILSKE DIRKE FORMULE 1, prenos tekmovanja za veliko nagrado Nemčije iz Hockenheim
POTOPLJENA MESTA: ROZIN POROČILA
FESTIVAL POPEVK V SAINT VINCENTU
ŠPORTNA POROČILA

17.40 ALI BAŠA IN ŠTIRIDESET RAZBOJNIKOV, film
Ogledati si bo moč še en ameriški film, narejen po zgodbi iz Tisoč in

ene noči. Delo je po scenariju Edmunda L. Hartmana 1944 posnel Arthur Lubin, igrajo pa Jon Hall, Maria Montez, Scotty Beckett, Turhan Bey, Frank Puglia, Andy Devine, Kurt Katch in drugi.
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 M. Rosi: ŠPANSKA ZAHTEVA

Po scenariju Maria Rosija je Slavoljub S. Ravasi za beograjsko televizijo posnel dramo, ki na osnovi zgodovinskih dejstev o znamenitem portugalskem pomorščaku Fernandu Magellanu govori o človekovi želji po odkrivanju nečesa novega. Glavno vlogo Malcellana igra Tanasije Zvonovič, kardinala Fonesca pa Petar Baničević.
21.50 PLATONA GOLUJA, dokumentarna oddaja
22.20 V ZNAMENJU
22.35 RISANKA
22.40 ŠPORTNI PREGLED

- 2**
15.35 Dnevnik - 15.50, Nedeljsko popoldne - 19.30 Dnevnik - 20.00 Klub veteranov (dokumentarna oddaja) - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 20.55 Glasbena oddaja - 21.30 Igrani film

PONEDELJEK, 11. VIII.

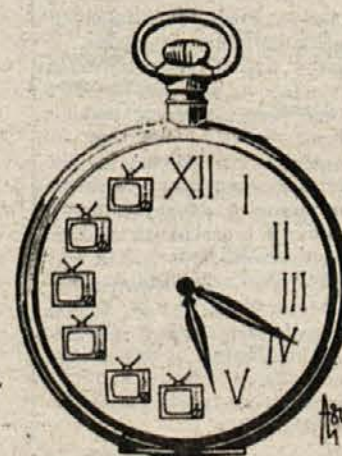
Labod

- 1**
18.20 POROČILA
18.25 MINIGODCI V GLASBENI DEŽELI
18.35 OBZORNİK
18.45 MLADINSKA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

20.00 M. Chapman: POLETJE NASILJA
Dogajanje angleške televizijske drame z gornjim naslovom je postavljeno v bližnjo prihodnost. V času, ko Veliki Britaniji vlada t. i. novas britanska stranka, se imata rada slikar Brook in fotografinja Elly. Tudi na njuno zvezo ima vladajoča stranka močan vpliv, zato pride do nesporazumov, ljubezen se ohlaja... Po lastnem scenariju je delo režiral Matthew Chapman, glavni vloge pa igrata Deborah Norton in Bruce Robinson.
20.55 ALI SE MED SEBOJ DOVOLJ POZNAJO?
22.25 V ZNAMENJU

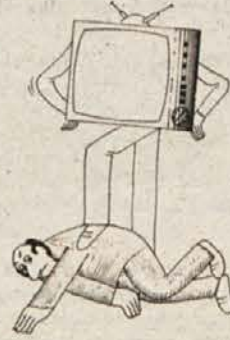
- 2**
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Otroška oddaja - 18.30 Šola za junake - 18.45 Glasbena medigra - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Po poteh spoznanjs - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.10, Lee Oswald (dokumentarni film) - 22.00 Knjige in misli

TOREK, 12. VIII.

Labod

- 1**
17.45 POROČILA
17.50 COLARGOL

SREDA, 13. VIII.

Labod

- 1**
17.45 POROČILA
17.50 VELIKE RAZSTAVE, dokumentarna oddaja
18.15 FESTIVAL MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV V CELJU
V peti oddaji o nastopih na letošnjem festivalu mladinskih pevskih zborov v Celju bomo lahko poslušali češki mladinski pevski zbor Radost iz Prage (vodi ga Vladislav Souček) in mladinski

18.05 GLASBA NARODOV: KUBA, 1. del oddaje
18.35 OBZORNİK
18.45 PORTRET OGNJENA PRI-CE

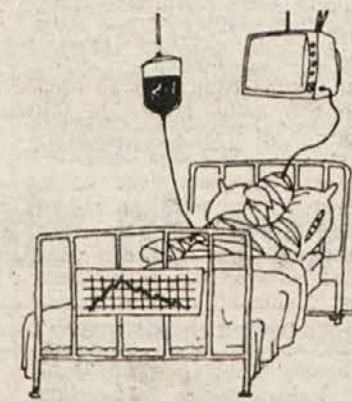
Po revolucionarju, marksistu, borcu in narodnem heroju Ognjenju Priči so poimenovane številne šole, ulice, postojanke njegove življenjske poti so spominjale obeležene, o razgibanem herojskem življenju Priče pa bo govortila oddaja sarajevskih televizijscev.
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 TRI SOSEDNE DEŽELE, dokumentarna oddaja
20.55 M. Bulgakov: DNEVI TURBINOVIH
22.05 V ZNAMENJU
22.20 IZ BALETNEGA ARHIVA LJUBLJANSKIH TELEVIZIJEV

T. i. baletno klasiko iz zadnje tretjine prejšnjega stoletja bodo zastopali odlomki iz naslednjih

baletov: za Don Kihota je glasbo napisal avstrijski skladatelj Ludvik Minkus (plesala bosta solista ljubljanske baleta Lane Stranič in Mojmir Šaban), odlomek iz Coppelie bodo predstavili člani londonske skupine Ballet for all, sledila bosta odlomka iz Labodjega jezera (plesali bodo solisti leningrajskega baleta Kirov) in Trnuljčice P. I. Čajkovskega, oddajo pa bo zaključil odlomek iz baletas Rajmonda, ki je delo ruskega skladatelja Aleksandra Glazunova (izvajalci bodo člani baleta Velikega gledališča iz Moskve).

- 2**
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Otroška oddaja - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Mazzabubu (2. del zabavnoglasbene oddaje) - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.00 Ona (dokumentarna oddaja) - 21.45 Poezija

pevski zbor iz Vante na Finskem (vodi ga Poivo Korhonen). Zbora sta dobila srebrno priznanje, prvi je

dobil 91,6, drugi pa 91,8 od sto možnih točk.
18.45 OBZORNİK
19.00 NE PREZRITE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 ATLETSKI MITING, prenos iz Zuericha
22.30 POROČILA

- 2**
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Sezamova ulica - 18.45 vojvodinski zbori - 19.30 Dnevnik - 20.00 Festival srbskih gledališč - 21.15 Včeraj, danes, jutri - 21.25 Dokumentarna oddaja - 21.55 Koncert izven abonmaja

ČETRTEK, 14. VIII.

Labod

- 1**
17.55 POROČILA
18.00 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
18.30 OBZORNİK
18.40 NA SEDMI STEZI
19.15 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: DOBRI SOSED
V bloku, ki je bil svojčas bordel, stanuje kopica ljudi, glavni junak pa

je moznak, ki se skuša spoprijateljiti z drugimi. Seveda ne teče vse gladko, sploh pa, ogledati si bo treba ta madžarski film, ki premore polno toplino in razumevanja za težave majhnih ljudi. Režiserske posle je

lani opravil Zsolt K. Kovacs, igrajo pa Laszlo Szabo, Lajos Szabo, Margit Dayka, Agi Margittay, Csilla Cserczek, Bertlaw Sotli, Agi Kakasi in drugi.
21.35 KITAJSKI DNEVNIK, 2. del dokumentarne oddaje
22.05 V ZNAMENJU

- 2**
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Otroštvo mladosti - 18.45 Poezija - 19.30 Dnevnik - 20.00 V ospredju - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Igrani film

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 8. VIII.

- 8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica (Vid Pečjak - Ivo Petrič: Pobegli robot). 8.47 Naši umetniki mladim poslušalcem. 9.05 Z radiom na poti. 11.35 Znano in priljubljeno. 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 12.30 Kmetijski nasveti (Matična rešetka v čebelarstvu) 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Odlomki iz baleta Sylvia Lea Delibesa. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Zabavna glasba. 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi. 18.30 S knjižnega trga. 20.00 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Petkov glasbeni mozaik. 0.05 - 4.30 Nočni program.

lahke glasbe. 11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe. 14.05 Humoreska tega tedna (Hrabroslav Lokošek: Veliki komplikator). 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Pri nas doma. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Listi iz notesa. 16.20 Gremo v kino 17.05 Priljubljene operne melodije. 17.50 Zabavna radijska igra (Marjan Marinc: Inspektor Ris ne miruje). 18.30 Na zgornji polici. 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utrinki. 23.08 Mozaik melodij in plesnih ritmov. 00.05 - 4.30 Nočni program.

postaj. 19.46 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 S solisti in ansambli JRT. 21.05 Radijska igra (Gerry Jones: Dobrodošlica). 21.50 Kitara v ritmu. 22.30 Tipke in godala. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 S popevkami po Jugoslaviji. 0.05 - 4.30 Nočni program.

SOBOTA, 9. VIII.

- 8.08 Pionirski tednik. 8.30 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapojmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Zapojte z nami. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (Marko Bertonec): Pomen planštva za našo govedorejo. 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Glasbena panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.00 Znanjepolitični magazin. 18.00 Škatlica z godbo. 18.30 Mladi mladim 19.35 Mladi mostovi. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev in poustvarjalcev zabavne glasbe. 00.05 - 4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 11. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Počitniško popotovanje od strani do strani. 8.40 Počitniški pozdravi. 9.05 Z radiom na poti. 10.30 Poletno branje. 11.35 Znano in priljubljeno. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Gabriela Kristl: Pridelovanje semen enoletnih cvetic). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Na ljudsko temo. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Milana Križana. 20.00 Iz naše diskoteke. 21.05 Poletni divertimento. 22.30 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Za ljubitelje jaza.

SREDA, 13. VIII.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Počitniško potovanje od strani do strani. 8.45 Radijski pevci pred mikrofonom. 9.05 Z radiom na poti. 11.35 Znano in priljubljeno. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Jože Osterc): Ocenjevanje zunanostjo govedil. 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.05 Razmišljamo, ugotovljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času. 18.15 Naš gost. 18.30 Odskočna deska. 19.45 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 20.00 Koncert za besedo (Pričo). 20.25 Minute z hornistom Jožetom Willoutom. 21.05 Christoph Orff in Evridika. 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05 - 4.30 Nočni program.

NEDELJA, 10. VIII.

- 7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Miodrag Djurdjević: Poklici malga Miha). 8.45 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši! 10.05 Panorama

TOREK, 12. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladi koncertant. 9.05 Z radiom na poti. 11.35 Znano in priljubljeno. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (Marija Ovcenik: Vreza pegatka za meso). 12.40 Po domaču. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Operne arije in monologji. 18.30 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih

ČETRTEK, 14. VIII.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 11.35 Znano in priljubljeno. 12.10 Znanec melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (Raoul Jenčić: Zbiranje in prevoz sladkorne pese). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 19.45 Minute z ansambлом Franca Puharja. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.05 Literarni večer. 21.45 Lepa melodije. 22.30 Plesna glasba iz Jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05 - 4.30 Nočni program.

POTA IN STRAŠNOSTI

dežurni poročajo

RAZGRAJAL NA TRGU - Minuli torek zvečer so šentjemejski miličniki pridržali do iztreznitve 34-letnega Alojza Bučarja z Roj. Alojz je razgrajal na šentjemejskem trgu in se meni nič, tebi nič hotel pretepati. To so mu preprečili miličniki, kaj več pa bo rekel sodnik za prekrške.

STEKLENICE SO FRČALE - V sredo zjutraj so novomeški miličniki pridržali vinjenega Gavra Arsiča iz Novega mesta. 32-letni Gavro je razgrajal in razbijal steklenino v bifeju na Otočcu, za kar ga čaka še pot k sodniku za prekrške.

TOVORNJAK BREZ AKUMULATORJA - V noči na sredo je bilo na parkirišču pri trgovini „Dolenjke“ v Zabji vromljeno v tovornjak GG Novo mesto, ki ga je tam parkirali voznik Jože Ban iz Velikih Brusic. Vlomilec je iz avtomobila odnesel akumulator, vreden 3.260 din. Storiča je verjetno iskati med zasebnimi avtoprevozniki.

HOTEL SE JE PRETEPATI - Novomeški miličniki so v sredo zvečer pridržali do iztreznitve 38-letnega Alojza Poljanca iz Vinice pri Smarjeti, ker se je v hotelu Metropol hotel pretepati. Koliko ga bo razgrajanje stalo, bo določil sodnik za prekrške.

Mali Slatnik: dvoje mrtvih pri trčenju

Ena najhujših nesreč zadnje tedne na dolenskih cestah

Ze tako črni izkupiček dolenskih cest v minulem tednu je dopolnila še ena najhujših nesreč zadnje tedne, ki je terjala kar dvoje življenj, medtem ko je šest oseb končalo v novomeški bolnišnici. V nedeljo ob 13.15 se je po regionalni cesti skozi Mali Slatnik peljal z osebnim avtomobilom Milan Goršin s Potovega vrha. V trenutku, ko je zaradi nepredvidnosti zavozil na levo, mu je nasproti pripeljal Alojz Skedelj iz Gotne vasi. Čeprav se je skušal izogniti nesreči, je prišlo do silovitega čelnega trčenja. V razbiti pločevini sta umrla Ludvik Lukše s Potovega vrha in 34-letna Ana Skedelj iz Gotne vasi, medtem ko sta bila oba voznika in sopotnica Marjan Goršin, Marjan Košmirli, Anton Skedelj in Dane Skedelj poškodovani in se zdravijo v novomeški bolnišnici. Skodo na vozilih so ocenili na 100.000,00 din.

POŠKODOVANEGA MOTORISTA PUSTIL V JARKU

Nevsakdanji in grajanja vreden je potek prometne nesreče, do katere je prišlo v soboto ob 23.45 v vasi Gm pri Metliki. 23-letni Anton Rataj iz Podrebrsi se je omenjeni večer peljal z motorjem iz Metlike proti Črnomlju. Pri odcepu za Otok je dohitel neosvetljen vprežni voz in se vanj zaletel ter padel po cestišču. Rataj se je pri tem teže poškodoval, kar pa neznatno v ozki vpregi ni bilo prav nič mar. Poškodovanega motorista je skupaj s motorjem z vlekel v jarek, sam pa meni nič, tebi nič nadaljeval vožnjo. Na srečo je Rataja našel voznik osebnega avtomobila Črnomalčan Vlado Šaver in ga odpeljal po zdravniško pomoč. Dvomi miličnikov, da je bil kasneje pokazal kot utemeljen. Nevestni voznik je bil 25-letni Anton Hudorovac iz romskega naselja Coklovec, zoper katerega bo dana kazenska ovadba.

Zavestno kršene pravice?

Primer, ki govori, da v novomeški Iskri zavestno sprejemajo nekatere nezakonite odločitve - Sodišče na strani delavke

Pred novomeškim sodiščem združenega dela se je nedolgo tega znašel zahtevnik Novomeščanke Irene Artač, ki predlaga senatu, da razveljavi odločbo o razporeditvi njene sodelavke na dela in naloge vodje planerjev v Iskri - tozdr Tovama napajalnih naprav Novo mesto. Artačeva to predlaga iz preprostega razloga, ker po njenem za to delovno mesto sodelavka sploh ne izpolnjuje razpisnih pogojev.

Na takšne trditve so v Iskri odgovorili, da je bila odločitev povsem zakonita, saj jo je potrdil tudi delavski svet, medtem ko sodišče po pregledu vseh listin, pravilnikov, razpisov itd. ni pritegnilo mnenju delovne organizacije. Sodišče je celo ugotovilo, da ta in podoben primer pred časom, ko je bila prav tako prizadeta pravica Artačeve, govore, da v novomeški Iskri zavestno sprejemajo odločitve, ki so v nasprotju z razpisnimi pogoji za zasedbo del in nalog. To najboljše ilustrira sporni primer. Iz objave prostih del in nalog je povsem jasno razvidno, da mora biti vodja planerjev strojni ali elektrotehnik in imeti tri leta prakse pri planskem delu in proizvodnji. Delavka, ki je bila razporejena za ta dela in naloge, pa nima ne enega ne drugega, pač pa je ekonomski tehnik. Da bo vsa

zadeva še zanimivejša, pa je iz izbire izpadla delavka, ki ima zahtevano ustrezno izobrazbo. Ob takšnem primeru ne bo odveč zapisati tole: Ustrezna komisija v nobenem primeru ne sme izbrati kandidata, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev, še manj pa zavreči tistega, ki pogoje izpolnjuje. V skrajnem primeru lahko komisija postopek objave ponovi, začasno, vendar največ za eno leto, pa imenuje na ta dela kandidata, ki pogojev ne izpolnjuje. O Iskrinem primeru še to, da je po tako očitnih napakah kaj lahko podvomiti, da je bilo vodilo nepravilnim odločitvam odgovornih organov vse kaj drugega kot zgolj neznanje.

Odločba je pravomočna. B. B.

MAŠČEVANJE ALI IZZIVLJANJE?

Iz metliške „Beti“ je minulo sredo prišel poziv, da je nekdo vlomil v nenastanjeno hišo v bližini tovarne. Miličniki, ki so odšli na kraj dogodka, so imeli kaj videti. Neznani zlikovci so razbili vse okenske šipe, steklo na vhodnih vratih, v sobah, sanitarijah in kurilnici, razbili električna stikala, električni števec, polotili pa so se tudi peči. Miličniki so na vratih celo odkrili sledove obmetavanja s kamni. Le kdo si je privoščil drzno pustolovščino, ki je lastnika hiše oškodovala za 50.000,00 din?!

DVE NESREČI, DVOJE MRTVIH - Minuli teden je bil eden najbolj črnih zadnje čase na Dolenjskem, saj je cestni davek terjal kar 4 življenja. Posnetek levo kaže posledice nesreče v Prilipah, ko se je prevrnil avtobus, v katerem je izgubila življenje ena oseba, 19 pa jih je bilo ranjenih. Stolčen avtomobil levo pa kaže posledice nezgode, ki se je pripetila v ponedeljek ob 1.15 na karteljevskem klancu. Tudi tokrat je magistrala zahtevala žrtev zase.

VEČ MLADIH GASILK

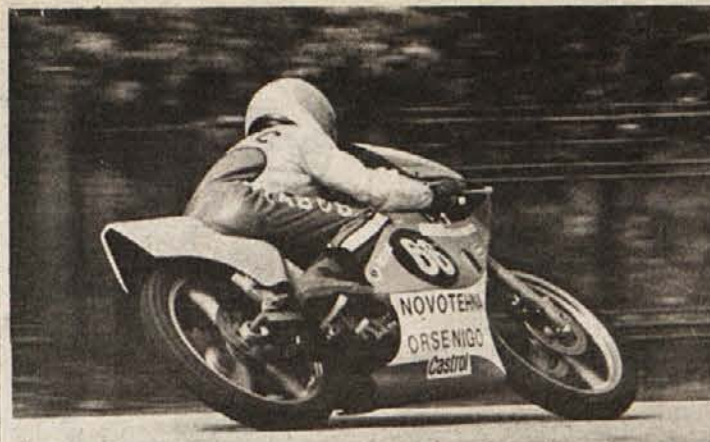
V metliški občini si zlasti v okviru gasilskih društev v krajevnih skupnostih prizadevajo, da bi v gasilske vrste privabili čimveč deklet. V nekaterih društvih, kot so Komet, Gradac, Suhor, Radovica, in še nekaterih ženske desetine že dobro delujejo in dosega lepe uspehe na raznih tekmovanjih, tudi v republiškem merilu.

KRITIKA JE ZALEGLA

V dveh blokih na novomeški Cesti herojev bo avgusta letos vseljivih novih 65 stanovanj. Ze dvakrat je bil tehnični prevzem, pa so obakrat še našli napake, ki jih mora izvajalec del odstraniti. Ker je bila ravno v tej soseski ob prvi vselitvi taka kritika zaradi vrste pomanjkljivosti v stanovanjih, so tokrat pri prevzemu mnogo bolj previdni. Ze po prvi oceni strokovnjakov pa je videti, da je ta del blokov dosti bolj solidno narejen.

EN MRTEV IN 19 RANJENIH V AVTOBUSU

V Prilipah pri Brezicah je prišlo v soboto ob 9.30 do hude prometne nesreče, ki je nastala zaradi prehitre vožnje avtobusa, ki ga je upravljal Grk Nikolaos Boykis. Slednji je vozil avtobus, v katerem je bilo 49 potnikov, proti Zagrebu, v Prilipah pa dohitel kolono vozil, ki je stala na cestišču zaradi okvare tovornega avtomobila. Zategadelj je bila cesta tudi nekolikant mastna, tako da je avtobus zaradi prevelike hitrosti zaneslo najprej na bankino, od koder se je prevrnil na njivo in obstal na strehi. Pri tem se je 27-letni angleški državljani Charles Malcolm smrtno ponestril, medtem ko je bilo 5 njegovih rojakov teže, 14 pa laže poškodovanih. Voznik avtobusa je po nesreči odšel neznan kam in ga do časa našega poročanja še niso našli. Kraj nesreče si je ogledal tudi uslužbenec angleškega konzulata.

NOGOMETAŠI TRENIRAJO

Nogometiški novomeškega Elana so prejšnji teden začeli pripravane na novo nogometno sezono. Ze prvi treningi so pokazali, da je trener pozorno spremljal priprave nogometašev francoskega prvligaša Nice, ki so dva tedna trenirali v Novem mestu, in da hoče uvesti bolj zavzeto in resnejše delo. Kar se kondicijskih treningov tiče, pa bi se nogometiški lahko precej naučili na stadionu od prizadevnih atletov.

Pavlič drugi v Schleizu

Nov velik uspeh novomeškega dirkača - Ze v ponedeljek na nove tekme - Favorit pred državnim prvenstvom

Z razveseljivo novico se je v ponedeljek v naši redakciji za kratek čas ustavljal Novomeščan Lojze Pavlič, ta čas gotovo eden najuspešnejših dirkačev motociklistov pri nas. To trditev je Lojze najbolje potrdil v soboto, na veliki, že 47. mednarodni tradicionalni dirki v vzhodnonemškem Schleizu. Po petkovem uradnem treningu je v soboto šlo zares. Na startu so se v kategoriji do 125 ccm našli domala vsi, ki v tem razredu kaj pomenijo v svetu. Lojze ni pričel najbolj uspešno in je bil po prvih kilometrih na sedmem mestu, potem pa je svoje mesto iz kroga v krog izboljševal in na koncu pristal na odličnem drugem mestu. Nastopilo je kar 58 tekmovalcev, tekmo pa je spremljalo preko 140.000 gledalcev. Po tem uspehu čakata Pavliča še dve teži mednarodni preizkušnji. Ze v ponedeljek je odpotoval na dirko za svetovno prvenstvo v Anglijo, koj zatem pa ga čaka še nastop v Brnu. S sedanjo formo je Pavlič gotovo eden največjih kandidatov tudi za zmago na bližnjem državnem prvenstvu. Prva dirka bo na sporedu že 24. avgusta v Kraljevem. Upamo, da ga ne bo spremljala smola, kot je že na toliko letošnjih tekmovanjih. Schleiz je seveda izjema.

Po „podaljšku“ Kekec, Krčan Žibert šesti

Dober mesec po doslej največji speedwayski prireditvi pri nas so bili krški domaćini organizatorji druge dirke za republiško prvenstvo. Stadion Matije Gubca je v nedeljo sprejel 13 tekmovalcev iz Gornje Radgone, Lendave, Ljubljane in Krškega, medtem ko je boje spremljalo okoli 3.000 gledalcev. Krško tekmovanje je bilo sila razburljivo, še posebej dvoboje med našima trenutno daleč najboljšima tekmovalcema Kocuvanom in Kekecem. Sek dodatna vožnja ob koncu tekmovanja je dala odgovor, komu pripada zmaga. Tokrat je bil Kekec za las boljši, medtem ko je Kocuvan pripadel jugoslovanski rekord na speedwayski progi s 77,8 kilometra na uro. Rezultati: 1. Kekec (Lendava) 14, ... 5. Žibert, 6. Gerjevič (oba Krško) itd. V skupni razvrstitvi vodi Kocuvan z 29 točkami pred Kekecem (28), medtem ko je najboljši Krčan Žibert z 21 točkami na 6. mestu.

PLAVALCI CELULOZARJA SEDEMNAJSTI

V Ljubljani se je končalo državno prvenstvo v plavanju za pionirje in pionirke skupine A. Tekmovanje, postreglo z dokaj skromno bero dobrih rezultatov, dosežen je bil en sam državni ter trije republiški rekordi. Od dolenskih ekip je največ doseglo moštvo krškega Celulozarja, ki je med pionirji zasedlo dobro 12. mesto, v skupni uvrstitvi pa so bili sedemnajsti s 724 osvojenimi točkami.

Tenis bo znova zaživel

Pravi copati in 100 din bodo dovolj za sezonsko igranje. „Z ureditvijo novih igrišč bo v Novem mestu znova zaživel tenis“, so poudarili na izrednem občnem zboru Teniškega kluba Novo mesto prejšnji četrtek. Poleg tega da bo klub organiziral rekreacijo, šolo uporabili za gradnjo novega Doma JLA. Izginila so igrišča, vendar so ostali navdušenci, ki so kmalu pričeli uredničevati zamisel o novih objektih. Poleti 1977 so izdelali štiri lokacijske dokumentacije in se po razpravah in analizah pred dvema letoma odločili za sedanjo varianto. Igrišča ob Krki pri Stadionu bratstva in enotnosti bodo stala okrog 345 starih milijonov, od katerih je več kot polovico prispevala telesnokultura skupnost Novo mesto. Objekte bodo izročili namenu v prvi polovici avgusta. V klubu poudarjajo stroga pravila, ki bodo vejala za uporabnike igrišč. Članarina za sezono bo znašala za začetku okrog 100 din, seveda pa bo možno „kupiti“ tudi uro igranja. M. LUZAR

V KUHINJI PRIČELO GORETI

Prejšnji terek popoldne je prišlo do požara v zgornjem delu stanovanjske hiše Stanislava Kralja iz Črnomlja, Železničarska 24. Ogenj je povsem uničil streho in tudi del stanovanja, tako da je škoda za 150.000,00 din. Vse kaže, da je do požara prišlo v kuhinji na električni napeljavi.

ZAVOZILA NA BANKINO

V prometni nesreči, do katere je prišlo v sredo v Prigorici, se je hudo ranila 25-letna Jožica Križman iz Kočevja. Križmanova se je omenjenega dne peljala z osebnim avtomobilom iz Ribnice proti Kočevju, v naselju Prigorica pa iz neznanega vzroka zapeljala na desno bankino, kjer se je vozilo prevrnilo na bok in drselo še dva metra po cesti. Voznico so odpeljali na zdravljenje v ljubljanski Klinični center, na pločevini pa je bilo za 40.000 din škode.

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO ZAVIL NA LEVO - Minulo sredo popoldne je 34-letni Marjan Cugnas iz Dobove pri Slovencih Konjicah peljal osebni avtomobil iz Trebnjega proti Mokronogu. V križišču za Trebelno mu je nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom 38-letni Savičan Alojz Resnik, ki je nepravilno zavil na levo in tako Cugnasu zapri pot. Pri trčenju sta bila ranjena oba voznika in sopotnica Manja Resnik, medtem ko je bilo na vozilih za 100.000 din škode.

NEPREVIDNO NA PREDNOSTNO CESTO - V petek nekaj čez 17.00 je prišlo na Cesti herojev v Ločni do prometne nesreče. 38-letni Novomeščan Peter Žibera se je z osebnim avtomobilom vdručil v promet na prednostno cesto za Mačkovec, ko mu je nasproti pripeljal 21-letni Franc Novak iz Soteske. V trčenju se je poškodoval 24-letni sopotnik v Novakovem vozilu Janez Senica iz Meniške vasi. Skodo na vozilih so ocenili na 55.000 din.

OTROK PRED TOVORNJAKOM - Na regionalni cesti v Podzemlju je prišlo v soboto ob 18.30 do prometne nesreče, ko je 5-letni Črnomalčan Tadej Čindrič nenadoma stopil na cestišče. Takrat je po cesti pripeljal s tovornim avtomobilom Stanislav Filak iz Črnomlja, ki navzlec umikanju ni mogel preprečiti trčenja. Na srečo je Tadej dobil le laže poškodbe in so ga po nudi prvi pomoči v metliškem zdravstvenem domu odpustili domov. Na tovornjaku je bilo za 5.000 din škode.

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Paša živine iz delovišč

BIJE SE tih, zagrizen boj, ki poteka že vsa leta po vojni. Letos bodo na črnošnjiških košenicah izbojevali zadnjo bitko. Vzporedno z bojem za seno teče boj proti senu – boj razuma. Če pretehtamo vse težave, jih je toliko, da je seno s košenic predrago. Kako si pomagati? Rešite se naši agronomi. Težko dostopne košenice na Gačah, Pogorelcu, Ponikvah in na Suhem vrhu bodo spremenili v pašnike. Od srede maja do srede oktobra se bo tam pasla plemenska živina iz delovišč kmetijskega obrata Črnošnjice.

VISOKA POTROŠNJA v vseh oblikah je vplivala na rast cen. Le-te so za 6 odstotkov višje kot lani, pri tem pa je značilno, da so kmetijski proizvodi za 9 odstotkov dražji, industrijski pa za 2. Glede na to, da so življenjski stroški za 9 odstotkov višji kot so bili lani, in pa da so večji tudi nominalni dohodki delavcev in uslužbencev, so realni dohodki ostali na isti ravni kot so bili v istem obdobju lani.

DOBER NAČIN izletništva so si izbrali delavci iz Kopitarne. Dva dni zaporedoma so se vozili člani tega kolektiva v lepo Logarsko dolino. Žal jim je nagajalo vreme, dež in delno tudi sneg. Za ta izlet je prejel sindikat kar 190 prijav, kar je svojevrsten rekord za Sevnico.

ČEZ DVE leti bo Novo mesto dobilo vsak dan povprečno 7 tisoč litrov mleka. Pri tolikšnem številu krav molznic to ni velika količina, toda sesna teleta, bebi-bif govedo in bekoni ga bodo precej popili.

DOSEDAJ SMO v naši turistični dejavnosti pogrešali podjetje, ki bi se bavilo izključno z domačim turizmom. Znano je, da si naši delavni kolektivi, šole in ustanove želijo ogledati našo ožjo domovino. Največkrat se zgodi, da nimajo prevoznih sredstev. Na drugi strani pa so avtobusna podjetja slabo izkoriščena.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
4. avgusta 1960)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Umorjen na javni telovadbi

(Iz italijanskega) mesta Monca se brzojavi, da je bila ondi javna telovadba, ter se je kralj udeležil razdelitve daril. Ko je ob 10. uri zvečer s svojim prvim adjutantom v voz stopil, počili so trije strelji, katerih eden je kralja v srce ranil, da je v malo trenutkih umrl. Zločinca Getano Bressi so zgrabili. Razjarjeno ljudstvo hotelo je zločinca na ulici pobiti in straža je to le s silo zabranila. V treh minutah prepeljali so kralja do ondotnega letovišča, kjer je takoj izdihnil. Kraljica je k postelji prihitela, ter je bil pretresljiv prizor to videti.

(Za kaj) so delavci tako dragi? Pri vas Dolenjcih hite najboljše moči v Ameriko, pri nas pa v fabriko Hlapca dekle že kar ne dobiš za drag denar. Če ga pa imaš, ga lepo gladi, sicer ti uide med največjim delom v fabriko. Je-li to čudno? Prav nič ne. Tam ti dela svojih 10, morda 11 ur na dan, pa je prost. Kmet pa ob košnji, žetvi, ajdovi setvi hodi spat ob ednajsto

uro, vstaja pa okoli 2. ure ponoči. In vendar se toliko govori in piše in zboruje in zahteva za delavce skrajšanje delovnega časa.

(Letošnji) vedni nalivi so nam žito, posebno pšenico tako zatlačili na tla da je po mnogih krajih bila od plevela prerašena. Ume se samo po sebi, da bode zrna le malo.

(Izvoz živali) V mesecu juniju so v Novem mestu in Trebnjem za izvoz naložili 864 kozlov 803 kostrune, 422 prašičev, 26 telet, 15 krav, 3 vole. Večino teh živali so poslali na Tirolsko.

(Srbski) kralj Aleksander zaročil se je z gospo Rada Mašin, ki je bila prej dvorna dama pri njegovi materi Nataliji. Ker nevesta ni plemenitega rdu, je umevno, da je pri dvoru in armadi vse pokonci. Mnogi so očitno proti temu ter poroko kralju odkrito odsvetujejo, drugi se mlačno obnašajo in vabilom ogibajo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC)
1. avgusta 1900)

PO SVETU OKOLI

SMRDUH – Andy Smulian ima kaj nenavaden poklic. Oblači se kot klatež, za nameček pa svoje cunje poliva še z zelo smrdečo tekočino, ki spominja na duh pokvarjenih rib. Tako odpravljen poseda po pisarnah in čaka, da mu uslužbenci uredijo različne zadeve. Za smrad in čakanje je dobro plačan, saj se je hitro razvedelo, da smrduh svoje posle izredno hitro opravi; v nobeni pisarni nimajo tako trdoživih birokratov, da ne bi podlegli silnemu smradu, in raje svoje opravilo opravijo hitreje, samo da se nadležneža znebijo. Vprašanje je, kako smrduh prenaša lastni vonj. Lahko: že lep čas ne more zavonjati ne dišav ne smradu, ker ima zaprte sinuse.

NAJETE ŽENE – Kalifornijčan E. Kettenhofen pa se je lotil drugačnega, a nič manj donosnega posla. Izposoja žene, seveda za primerno odškodnino. Pri Kettenhofnu izposojena žena stane na uro 675 dinarjev, za celodnevno najemnino je treba plačati 4050 din, medtem ko celotedenska najemnina znaša kar 16.200 din. Nikakor niso poceni, to je res, toda rent-a-žena pospravi stanovanje, opere vse, od spodnjih hlač do posode, spravi v red garderobo, očisti tla, skuha dnevne obroke jedi, popazi na otroke – dela pač vse, kar sicer (zastonj!) opravijo zakonske žene. Toda pozor: v najemnino ni všteto nočno grejto v zakonski postelji. Izposojevalec pravi, da so temu namenu odprte drugačne poslovne hiše.

NAGUGAL SE JE – 192 ur se je na gugalnem stolu gugal šestnajstletni Kanadčan W. Cowalson in tako postavil tovrstni svetovni rekord. Podvig je opravil v javnem manitobskem parku, pri opravi pa ga je motil edino neki pijanček, ki mu je želel pomagati ustaviti gugalnik, saj je revež menil, da je mladi fant žrtev temnih sil. Med obiskovalci so pogrešali Novolesove strokovnjake. Imeli so enkratno možnost preizkusiti vzdržljivost svojih gugalnikov. Morda bo kakšen Dolenjec poskusil prekositi Kanadčana. Dobro gugalnike imamo, srčne fante pa menda tudi!

Virus ljubezni se bohotno širi

Herpes simplex tip 1 in tip 2 sta vpletena v rastoče število spolnih bolezni – Zdravniki niso odkrili, virus pa lahko v telesu počaka več let

O tem, da je spolna revolucija v šestdesetih letih prezračila zahtevne razmere v naziranjih o spolnosti, da je v vsakdanje življenje ljudi prinesla nekaj več sproščenosti in zdrave pameti ter osvobodila spolnost številnih tabujev ki so povzročali nezdrave konflikte v življenju posameznika in družbe, nihče ne dvomi. Toda vse bolj jasno je tudi, da je prinesla nekaj nadlog, ki postajajo prava mora. Gre predvsem za silovito širjenje različnih spolnih bolezni.

Dolgo časa je na srčatilnem stebru kot sovražnik št. 1 stala gonoreja, v zadnjih letih pa jo z nečastnega prvega mesta izrinja manj nevarna, a toliko bolj nadležna in trdovratna bolezen, ki jo povzroča virus herpes simplex. O tej bolezni govore že kot o spolni „gobavosti“.

Virus, katerega se je prijel naziv „virus ljubezni“, povzroča boleče rdečkaste mozoljčke. Dva do osem dni po okužbi – do okužbe pride običajno pri spolnem aktu – se pojavijo mozoljčki, ki čez čas počijo. Mozoljčki so zelo boleči in polni kužnih klic. Ko se razjede na koži zacelijo, virus ne izgine iz telesa, ampak se potuše. Namesti se blizu spodnjega dela hrbtenjače ter tam ždi na trenutek, ko prične povzročati ponovne spremembe na koži. Virus lahko miruje več let, včasih potihne za vse življenje, toda običajno ga k ponovnemu delovanju spodbudi stres, nenadna sprememba v telesni toploti, pri ženskah pa tudi začetek menstruacije.

Belezen torej življenjsko ni nevarna, je pa hudo nadložna, ker v obdobju mozoljkov in njihovega pokanja oboleni zlahka okuži druge ljudi. Človek, ki ga muči spolna „gobavost“, se mora v tem času vzdržati tesnejših stikov z drugimi, ker deluje na posameznike zelo depresivno. Znanih je nekaj primerov, ko je oboleni zaradi herpesa naredil samomor.

Najnevarnejše pri bolezni je to, da zaenkrat ni ozdravljiva. Zdravstvenim službam povzroča hud glavobol, saj nikakor ne morejo zajeziti širjenja bolezni. V Združenih državah Amerike, kjer se je herpes že močno razširil, računajo, da imajo okoli

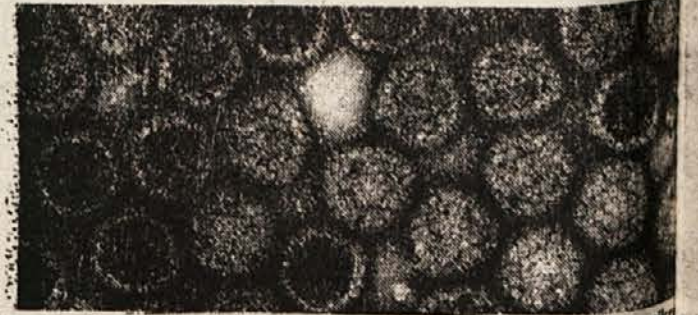
14 milijonov ljudi, ki so oboleni. K temu številu vsako leto pritejejo dodatnega pol milijona novih okužb. Se pred desetimi leti je bilo primerov te bolezni šestkrat manj, medtem ko v časih, značilnih po strožjih pogledih na spolnost, ni igrala pomembnejše vloge. Že davno tudi ni več herpes bolezni nižjih slojev, okužba se učinkovito širi; tudi med prebivalci bogatih primestnih vil.

Kdaj se je bolezen v zgodovini človeštva prvič pojavila, ne

ličnih očesnih bolezni tako, da lahko sopovzroči tudi slepoto. Drugi tip povzroča že omenjene rdečkaste mozolje na spolnih organih in okoli njih. Oba pa prinaša z oralnim in genitalnim spolnim aktom.

Odkar se znanstveniki z nadležni virus poglobljeno zanimajo, s4 odkrili marsikaj zanimivega, le tega niso, kako bi prepričali njegovo delovanje. Domnevajo, da povzroča rak na vratu maternice – bolezen prizadene vsako leto nekaj sto tisoč žensk po svetu – vendar sum znanstveno ni dokazan.

Prav nobenega dvoma pa ni več, da je virus nevaren novorojenčkom. Mati, okužena herpesom, okuži pri rojstvu ta

Posnetek virusov herpes simplex, narejen z elektronskim mikroskopom.

vemo. Zgodovinarji domnevajo, da so zasledili prvi zapis o bolezni pri starih Rmljanih. Nenavadni ukazi rimskega cesarja Tiberija, ki je strogo prepovedal poljubljanje, namigujejo, da je med razbrzdanimi prebivalci prestolnice sveta strašila nadloga, močno podobna današnjemu herpesu.

Izvedenci poznajo danes 70 različnih tipov virusa herpes simplex. Večina človeku ni nevarna. Nekateri tipi povzročajo defekte pri novorojenčkih, norice in mononukleozo. Virus herpes simplex 1 in 2 sta vmešana v človeško spolnost. Prvi tip povzroča mehurjaste izpuščaje okoli ust in vpliva na razvoj raz

di svojega otroka. V ZDA, ki se vsako leto okuži s herpesom nekaj sto novorojenčkov so beležili vznemirljive podatke: polovica dojenčkov umre, živele pa mučijo stalne poškodb na živčevju. Zdravniki skušajo neposredno okužbe novorojenčkov pri porodu preprečiti s carskim rezom, mater pa potem osamijo. Gotovo ni prijetno niti dobro počutje tako matere kot otroka. In vse zaradi „nepomembnih izpuščajev“!

Nadležni herpes so poskušali zdraviti na več različnih načinov. Poskusi zdravjenja s cistaminom, fluorescentno svetlobo, cinkovo dieto in drugimi preparati niso dali želnih uspehov. Tudi cepivo, kakršno uporabljajo pri noricah, se ni obneslo. Še največ upanja zhitja daje acyclovir, vendar so raziskovalci še na začetku poskusov.

Kaj preostane? Pred boleznijo se je treba predvsem zaščititi, to pa pomeni, naj se zakoniti partner drži svoje boljše (ali slabše) polovice, neporočeni pa naj skrbneje izbirajo, če se raje izbirati. Vsaj toliko časa, treba potrpeti, da bo znanost odkrila učinkovito zdravilo.

Tonejo v vinu

Najhujši pivci na svetu – 16 litrov čistega alkohola na odraslega Francoza

V naših krajih je pitje alkohola precej razširjena navada, in škoda, ki jo zaradi alkoholizma tipi posameznik in družba, ni majhna, vendar smo Slovenci v primerjavi s Francozi pravi angelčki. Po zadnjih statističnih podatkih je odrasel Francoz lani spil 16 litrov čistega alkohola. Alkohol je botroval pri tretjini vseh prometnih nesreč, pri četrtini vseh samomorov in pri veliki večini vseh nasilnih dejanj, ki so jih zagrešili francoski državljani. Za krono so statistiki zabeležili še žalostno dejstvo, da potrošnja alkohola raste ter da se vse bolj poslužujejo močnih, žganih pijač.

V zadnjih 15 letih se je potrošnja viskija v Franciji povečala za 130-krat, žganja pa popijejo celo 400-krat več. Razumljivo, da raste število alkoholičkov v vrtoğa-

ve višine: kakih dva milijona jih je že, kar pomeni, da je skoraj vsak četrti Francoz pijanec. Zaradi alkoholizma umre okoli 40.000 Francozov vsako leto, gospodarstvo pa utrpí vsakoletno škodo v višini 108 milijard dinarjev.

Uživanje alkoholnih pijač, predvsem vina, je francosko „domoljubno“ dejanje. Francozom se zdi človek, ki ne pije, smešen. Otroci seveda povzemajo pivske navade po starših. Zanimiv je poskus pred dvajsetimi leti, ko so hoteli šolarje navaditi, da bi pili mleko. „Piti ga bodo, ko bodo krave jedle grozdje,“ je moral razočarano ugotoviti strokovnjak za borbo proti alkoholizmu.

Stanje je že tako zaskrbiljujoče, da so v francoski vladi sklenili izročilom in navadam navkljub začeti resen boj za zmanjšanje alkoholizma. Posebna komisija, ki je proučila vprašanje alkohola, je predlagala, naj čimprej prepovedo reklame za alkoholne pijače, začno splošne protialkoholne izobraževalne tečaje, zvišajo davke na prodajo alkohola in prično izdelovati pijače z manjšim odstotkom alkohola. Če bo kaj zaleglo.

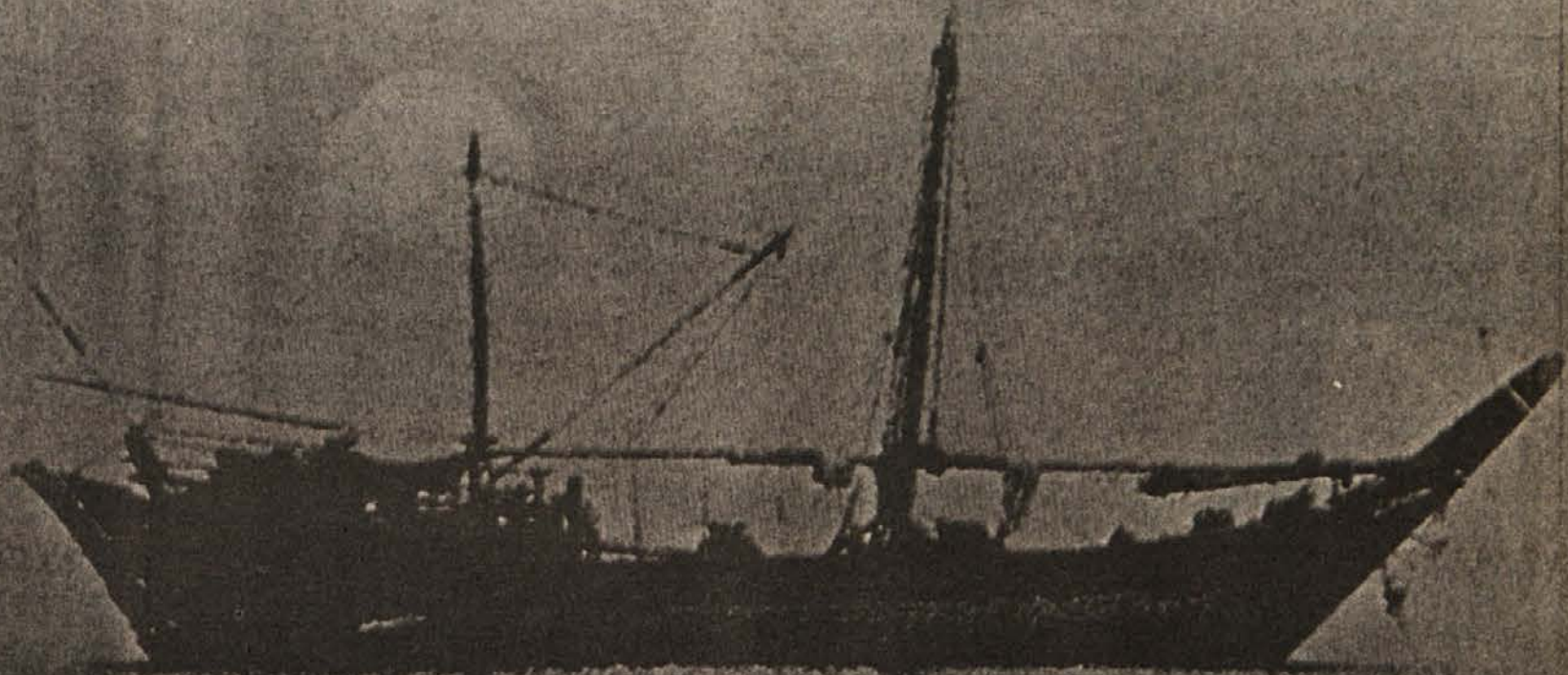

Francoza valita sod, ve se pa, kdo bo nazadnje koga valil po cesti.

POS

Od belcev je ostal zdaj je bil na vrsti poz... ljevsko opravljene... vzravnane in z obraz... soncu. V grob so mu... lovsko in bojno orožje... vseh lovščih. In ko... spregovoril Velika Kača... vse od sinove smrti.

RIBE V JADRANU UMIRAJO OD STAROSTI

Podatek iz statistike: italijanski morski ribiči ulove vsako leto v Jadranskem morju 300.000 ton rib, naši pa komaj desetino tega torej okoli 30.000 ton. So naši ribiči slabši od italijanskih? Nikakor, pač pa imajo slabše ladje, zastarelo opremo itd. Je izhod na morje za jugoslovanske in slovenske ribiče, ko vendar ves svet govori, da je hrana strateška surovina — in ribe niso ravno najslabša hrana?

Ob splošno znanem dejstvu, da ima ribištvo na obalah Jadrana tisočletno tradicijo, je treba omeniti, da lovjenje rib v novi Jugoslaviji ni bilo vedno pastorek. Bili so časi, da je ribištvo (ribolov in predelava) imelo celo zvezno ministertvo, enako kot na primer kmetijstvo ali bazična industrija. Takrat so se na veliko gradile tudi ribiške ladje večina teh, čeprav so zastarele, še danes namaka mreže. Po letu 1962 pa se je skrb za hrano iz morja zmanjšala, uvoz rib se je povečal. Slovensko in jugoslovansko ribištvo je nasedlo zaradi zastarele tehnologije. V letih 1974—1977 se je italijanski ulov v primerjavi z našim povečal za 8-krat, prej pa smo pluli in lovili z bokom ob bok.

V slovenskem družbenoekonomskem prostoru smo takrat pozabili na prednosti tistih dejavnosti, ki lahko žive samo ob obali; to so pomorstvo, ribištvo in solinarstvo. Slovensko obalo in morje smo si zamišljali kot en sam hotel, ki sega v žep tujih in domačih turistov. Danes je čas streznitve tudi na področju ribištva. V Sloveniji ima ribištvo v obalnem gospodarstvu majhno prednost, vsaj na papirju.

Slovenski ribiči delujejo v okviru delovne organizacije „HP Droga“ iz Portoroža. Ulove petino vseh od Jugoslovancev ujetih rib, v Izoli dela tretji največji predelovalec rib v Jugoslaviji. Polovica proizvodnje gre v izvoz.

Na videz niti ni slabo, razen če se primerjamo s sosedi onstran meje. In vendar odgovorni pravijo, da se bo slovensko ribištvo potopilo, če ne bomo zastarelih ladij v kratkem zamenjali s sodobnimi ali pa tistih, ki so še za rabo, preuredili. Ladje bo seveda treba uvoziti; pri nas od ribiških ladij zares izdelujemo samo trup, vse ostalo je treba uvoziti — in „domača“ ribiška ladja je dvakrat dražja od tuje in nekoliko manj učinkovita, kar je potrdila izkušnja.

Nadalje bi bilo treba rekonstruirati in modernizirati linije za predelavo rib, uvedli naj bi nove „ribje izdelke“, če se lahko tako reče. Tako na primer polpripravljene in pripravljene ribe, razne marinade itd. Tukaj bi se prilagodili slavnemu odgovoru neke sicer brezimne gospodinje, ki je na vprašanje, katero ribo ima najrajši, odgovorila: očiščeno. Slovensko tržišče je po evropski statistiki lačno rib. Vsak Slovenec poje na leto 50 kg mesa, od tega samo kilogram in še nekaj rib. V tako civiliziranem in oskrbovanem potrošniškem središču, kot je Ljubljana, poje en prebivalec povprečno polčetrni kilogram rib. Pa ne da ne bi marali rib, samo ni jih ali pa je izbira premajhna, beri zamrznjena.

Celotni program obnove slovenskega ribištva, ki naj bi bil, če ga bomo podprli, realiziran do leta 1990, bi veljal po današnjih cenah nekaj več kot milijardo dinarjev.

Velik denar, če upoštevamo, da je nedavno tega ostalo slovenskemu ribištvu za reprodukcijo samo slabih 30 milijonov dinarjev, kar je komaj dovolj za eno samo sodobno ribiško ladjo!

S sodobnim ladjevjem bi se ulov (brez enega samega člana posadke več) povečal od sedanjih

5000 na več kot 18.000 ton letno. Zastarela ladja ulovi 210 ton rib na leto, sodobna pa 1000 do 1300 ton. Zadeva ima konec koncev tudi politično obelazje. Zakaj podpisujemo sporazume o low rib v Jadraniu, ko rib praktično ne lovimo ali jih zaradi zastarele tehnologije nismo sposobni loviti? Ob vsem tem pa vemo, da se ribe dobro prodajajo, tako v okviru družine, turizma in tudi predelana. Jadranska sardela velja za najboljšo na svetu.

Ob vsem tem je Jadransko morje dovolj široko in globoko tako za naše kot za italijanske ribiče. Strokovnjaki organizacije FAO so z vsemi varnostnimi faktorji izračunali, da je moč v Jadraniu brez škode uloviti 800.000 ton rib na leto. Italijani jih ulove 300.000 ton, mi pa, kot že rečeno, 35.000. Ni treba biti odličnjak iz matematike, da izračunaš: v Jadranskem morju vsako leto vsaj 400.000 ton rib mirno umre od starosti. Tako vsaj je na pol v šali, na pol zares rekel eden od ribičev na portoroški tiskovni konferenci o ujmah slovenskega morskega ribilova in ribištva.

137
Größe
38, 44

139
Größe
40

za vsako
priložnost

Belo je poleti najpriljubljenejša barva, ki je tudi letos poudarjena za vroče dni. Belo ozko krilo, ki se spodaj zapenja, ali bele dolge hlače novega kroja s črtasto bluzo sta kosa ženskega oblačila, v katerem se lahko pojavite kjerkoli in kadarkoli. Od sprehoda v mestu, do službe in obiska ali na prireditvi. Bluza s črtami po dolgem pa tudi optično vara: v njej boste videti ožje. Tudi to si velja zapomniti!

7909/12

iz domače
delavnice

Namizna svetilka bo nekaj posebnega: imela bo nadih iz butika prinesene dragoceno-
sti, če ji boste obod iz žakljevine okrasili z ostanki volne na način tapiserije. Raznobarvni ostanki bodo tu z različnimi vbodi prišli do izraza, hkrati pa boste izpraznili predal, ki je večkrat že prepoln drobnih klobčičev.

polstena mlečnica

Raste julija do oktobra v skupinah in v velikih množinah v raznovrstnih gozdovih povsod v Sloveniji. Pogosto jo najdemo pod bukvami.

Klobuk, ki je pri mladi gobi rahlo vzbočen in podvihan, pozneje pa lijakast, je belkast, gladek in klobučevinasto

polsten. V premeru doseže 6 do 30 cm. Lističi so beli, debeli in redki. Kocen je bel, močan, poln zelo kratak in proti dnu ošiljen visok 4-7 cm. Meso je belkasto, in ko ga prerežemo, se izloča veliko belkastega mlečka, ki je pekočega in poprastega okusa brez vonja. Troši so beli in okrogla-

sti, trosni prah pa je bel. Polstena mlečnica je neužitna.

Gobo lahko v tem času najdemo v velikih količinah po gozdovih. Treba pa je opozoriti, da jo je možno zamenjati z užitno poprasto mlečnico. To spoznamo med drugim po tem, da je njeno meso manj pekoče.

VOJAŠKI KOTIČEK

ČELE KULA

Čele kula (stolp iz glav) stoji vzhodno od Niša ob poti, ki pelje proti Pirotu. Kdaj in kako so jo Turki postavili? To se je zgodilo po boju na Čegru. Ko so srbski vstajniki leta 1909 prešli v ofenzivo, je Miloje Petrović z 12.500 ljudmi in 11 topovi krenil iz Deligrada proti Nišu. V tem mestu je bilo kakih 15.000 turških vojakov. Zato Petrović mesta ni napadel, ampak se je ustavil kakih 10 kilometrov pred njim, na območju Čegra. Ko so Turki videli, da so Srbi neaktivni, so jih začeli napadati. Vstajniki so morali zavrniti tri močnejše turške napade. Najhujše pa je šele prišlo.

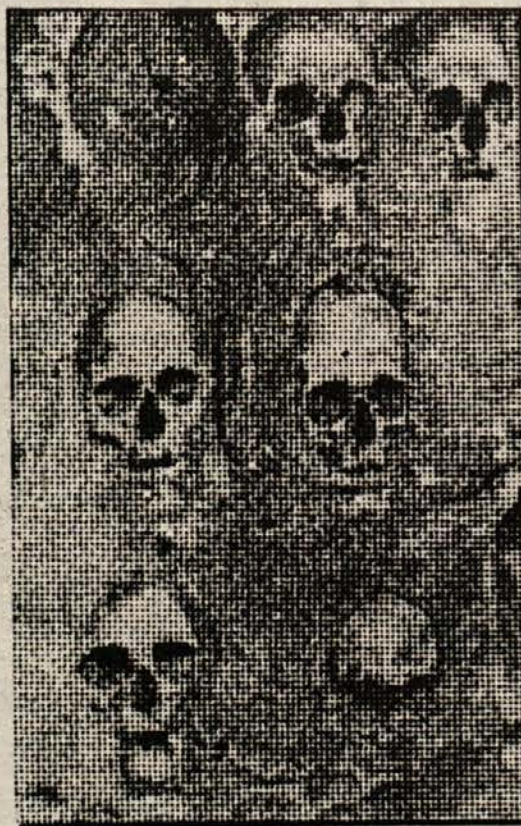
Komandant turških sil v Bolgariji veliki vezir Jusuf paša je iz Bolgarije poslal proti Nišu 20.000 vojakov, enako število pa je prispelo tja tudi iz Leskovca, Prištine in Djakovice. Čeprav je Petrović vedel za prihod turških okrepitev, je še naprej stal na mestu in od Karadjordja zahteval okrepitve.

Medtem je turški poveljnik Šašit paša z vojsko, ki je štela 40.000 mož, ob podpori topništva zadnjega maja začel napad na Čegar.

Srbska vojska je v hudih bojih, ki so trajali vse dopoldne, zavrnila nekaj hudih jurišev, nazadnje pa so Turki zavzeli okope. Poveljnik posadke Stevan Sindjelić se ni hotel vdati; potem ko je videl, da je vse izgubljeno, je s strelom iz pištole vžgal skladišče municije.

V siloviti eksploziji so bili ob življenje vsi branilci in tudi napadalci, ki so prodrali v Čegar. Petrović pa se je umaknil s položaja, pustil je vojsko, da se sama znajde, in zbežal v Deligrad. Srbske sile so se umikale neurejeno in zato jim je zlasti turška konjenica prizadejala hude izgube. Samo mrtvih je bilo več kot 4.000.

Po boju na Čegru je niški paša ukazal padlim Srbom odsekati glave in iz lobanj sezidati Čele kulo. Po podatkih iz leta 1846 so v štirikotni stolp, ki je visok skoraj 5 metrov, vzdali 952 lobanj.

JURIŠNE SKUPINE

Jurišna skupina je začasna taktična formacija, ki lahko šteje od nekaj borcev do čete, vzpostavljajo pa jo pri napadu na močnejše utrjene objekte, kot so bunkerji, utrjene stavbe itd. Člani jurišnih skupin so lahko pripadniki obstoječih jurišnih enot ali pa posebej določeni pripadniki pehotnih, inženirskih in drugih enot. Pred samo akcijo se skupina navadno intenzivno uri na zemljišču in pred umetnimi objekti, podobnimi tistim, ki naj bi jih napadla. Da bi bila bolj učinkovita, je lahko razdeljena na ustrezne podskupine: za ognjeno podporo (mitraljezi, netrajni in spremljevalni topovi, tanki, samohodni topovi), za razčiščevanje (nekaj pionirjev in pešakov), za juriš (od nekaj vojakov do voda), za rušenje (navadno pionirji z eksplozivom), za zaščito ipd.

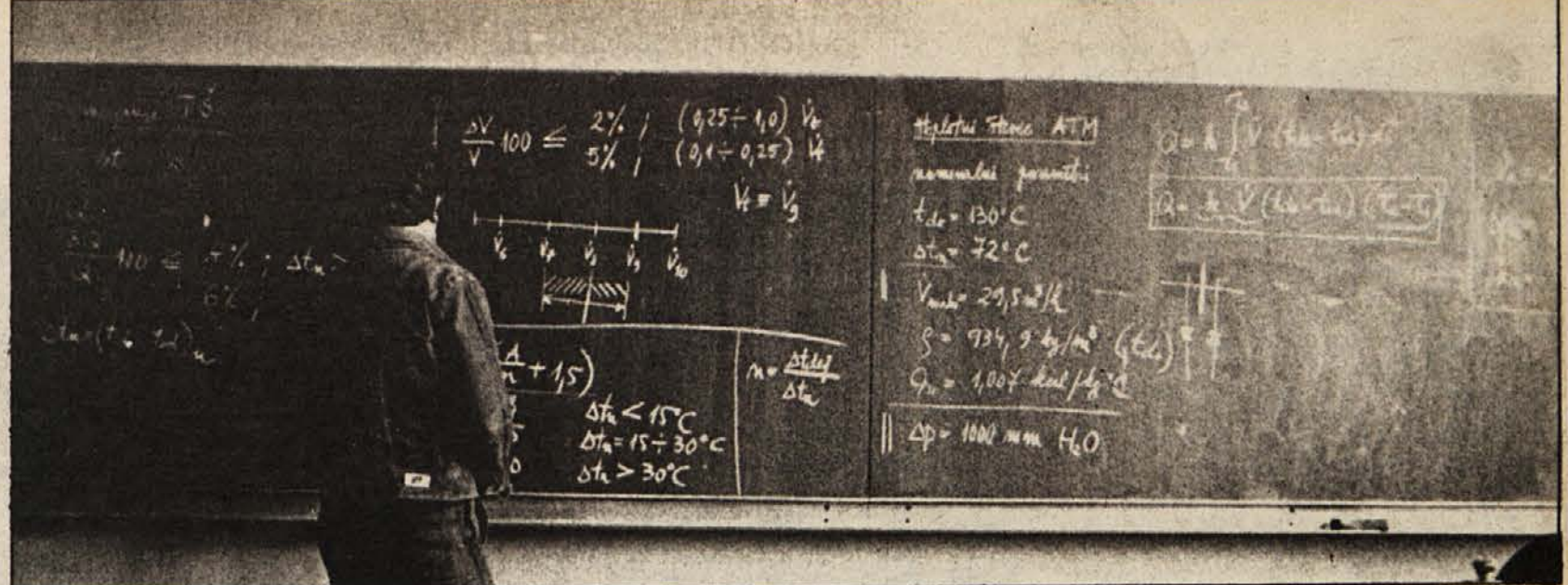
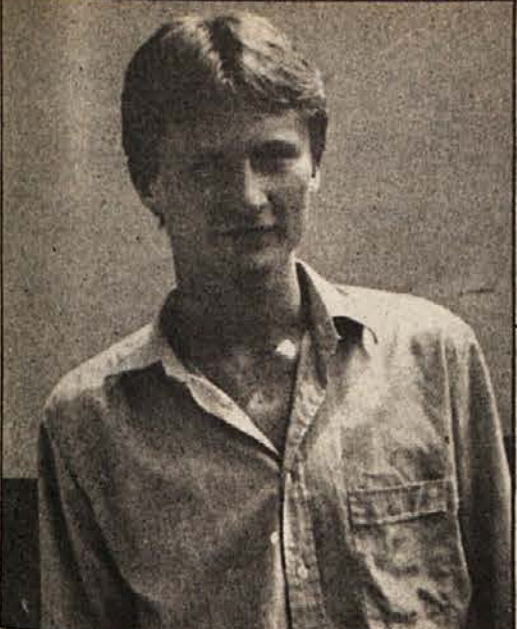
V nemški vojski so med drugo svetovno vojno uporabljali v te namene pripadnike formacijskih jurišnih enot, njihovo ogrodje pa so bili jurišni pionirji s plamenometi. V drugi polovici vojne so v te skupine vključevali tudi kaznjence, ki naj bi se tako odkupili za storjene prekrške in zločine.

Sovjetska jurišna skupina je imela navadno v svoji sestavi 2 strelska oddelka, minometni vod,

pionirski oddelek z eksplozivom, 1-2 mitraljeza, ravno toliko malokalibrskih topov, plemenomete in včasih tudi tank ali dva. Pri napadu na Sevastopol so imeli v okviru 51. armade kar 105 jurišnih skupin. Britanske in ameriške jurišne skupine so navadno sestavljali komandosi in rangerji.

Posebna pozornost je bila posvečena jurišnim skupinam v enotah NOV Jugoslavije. Do leta 1943 so bile sestavljene predvsem iz bombašev, zato so jih imenovali bombaške skupine. Kasneje so v nekaterih divizijah in brigadah začeli ustanavljati posebne jurišne čete in bataljone. V njih so bili prostovoljci, večinoma mladinci. Te jurišne enote so bile sorazmerno zelo dobro oborožene. Tako na primer je imela udarna (jurišna) četa slovenske 31. divizije ob ustanovitvi decembra 1944 en lahki minomet, tri puškomitraljeze, 50 brzostrelk in 36 pušk. Pripadniki jurišnih enot so se pod zaščito ognja iz avtomatskega orožja priplazili do bunkerjev in drugih utrjenih objektov ter skozi strelne line in druge odprtine metali bombe in zažigalne steklenice.

Jurišne skupine so pomembne tudi v sodobnem vojskovanju. Vojaški strokovnjaki so si edini v tem, da so izrednega pomena zlasti v boju s tehnično močnejšim sovražnikom. Menijo, da so najbolj prikladne jurišne skupine v moči motostrelske čete, okrepjene s približno 8 topovi, 6 tanki in oddelkom inženircev.

$$\int \frac{(1 + \sqrt{x})^3}{\sqrt[3]{x}} dx = \int \frac{1 + 3\sqrt{x} + 3x + \sqrt{x^3}}{\sqrt[3]{x}} dx$$

ZALJUBLJEN V MATEMATIKO

Matematiko, vedo, ki so jo iz praktičnih potreb razvila že starodavna ljudstva Egipta in Mezopotamije, do danes pa je doživela naravnost neslušten razvoj, karakterizira velika stopnja abstrakcije, večja kot v katerikoli drugi znanosti. Verjetno je prav zaradi tega in zaradi truda, ki ga je treba vložiti v razumevanje že osnovnih matematičnih zakonitosti — saj ne gre brez uporabe močnega in logičnega sklepanja — matematika še žganov in logičnega sklepanja — matematika še vedno „strah in trepet“ mnogih predstavnikov naše nadobudne mladine v osnovnih, še bolj pa v srednjih šolah. Odpor do matematike pa vendarle ni več tako hud kot včasih, še posebno ne ker je možno, da mladi, ki se ne morejo pohvaliti, da so „rojeni matematiki“, uresničijo svoja na njej za druga področja, matematične zakonitosti pa vsrkajo v okvirih, predvidenih kot nuj-

nost za pridobitev zaokrožene splošne izobrazbe. Še bolj naj bi k temu pripomoglo usmerjeno izobraževanje. Leopoldu Matohu, letošnjemu maturantu novomeške gimnazije, matematika ne predstavlja odvečnega napora. Nasprotno, rad jo ima in poglabljanje v njene zakonitosti ter reševanje zapletenih problemov mu je v veliko veselje in zadovoljstvo. Do drugega letnika gimnazije se z njo sicer ni posebno ukvarjal, saj mu nikoli ni delala težav. Potem pa se je odločil, da mu bo matematika osnovni življenjski poklic — jeseni bo začel na fakulteti s študijem tehnične oz. uporabne matematike — in posvečati ji je začel več časa. Uspehi niso izostali. Že samo sodelovanje na zveznih in mednarodnih tekmovanjih dokazuje, da se da z resnim delom — in seveda nadarjenostjo — doseči marsikaj. Mladi matematik je že lani sodeloval na olimpiadi za srednješolske matematike. Tudi letos je kot zmagovalec zveznega matematičnega tekmovanja dobil mesto v skupini, ki je zastopala Jugoslavijo na mednarodnem tekmovanju srednješolskih matematikov v Luxemburgu. Olimpiade namreč ni bilo, ker so jo Mongolci zaradi denarnih težav odpovedali, bilo pa je več mednarodnih

srečanj. „Tudi mi smo imeli denarne težave. Šele zadnji dan smo dobili sredstva za pot v Luxemburg. Tudi skupnih priprav za tekmovanje zaradi pomanjkanja denarja ni bilo,“ pravi Leo. V Luxemburgu je sodelovalo 34 mladih matematikov, od tega 7 iz Jugoslavije. Novomešanec je dosegel eno od sedmih nagrad za drugo mesto. „Jugoslovani smo bili letos zelo dobri, celo boljši od Angležev, ki so vedno med najboljšimi,“ pravi Leo. V skupini Jugoslovanov je bil on edini Slovenec. „To ni čudno, saj imajo v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu prave matematične gimnazije s 16 in več urami matematike na teden. Mi se s tremi, štirim urami tedensko lahko kar skrijemo. Tudi ljubljanska matematična gimnazija s petimi urami na teden ne zasluži tega imena.“ Leopold se je za tekmovanja pripravjal sam. Najprej je predeloval teorijo, od januarja do marca pa je predvsem računal naloge, in to iz večine matematičnih disciplin. „Ko je vendar vse tako povezano,“ pravi, „nobeneda področja ne moreš preskočiti.“ Seveda pa mu vse ni enako pri srcu. „Najraje se ukvarjam s teorijo grafov. Zelo neposredna je, razumljiva in uporabna. Kot zelo mlada disciplina se tudi hitro razvija. Uporabna je največ v elektroniki, za pripravo računalniških pro-

gramov, z grafi pa se da dobro predstaviti tudi organizacijo dela v delovnih organizacijah.“ Ko se je pred dvema letoma resneje lotil matematike si je preskrbel precej literature — teorije in zbirke nalog — večinoma srbohrvaške in ruske. V šoli se je sicer učil angleščino in francoščino, vendar pravi, da se smisel da razbrati. Dvakrat prebere, pa gre. In kolikšno je njegovo znanje v primerjavi z vrstniki? „Precej večje, seveda, ali bolj natančno, veliko bolj poglobljeno. Snov, ki smo jo predelovali zadnje leto v gimnaziji, sem že vso poznal, vendar sem k uram matematike zelo rad hodil. Prof. Hočvar je predaval tako zanimivo, kar je bilo zame velika moralna spodbuda. Znanja ima toliko, da mu prvo leto na fakulteti ne bi bilo treba nič delati, seveda pa ne misli lenariti, saj se, kot pravi, možgani hitro polenijo. Sicer pa je Leopold čisto normalen mlad fant. Rad posluša plošče, bere, s prijatelji večkrat zavi-je na igrišče in včasih tudi v kakšen lokal, posebnega konjička pa nima. Nekaj časa je zbiral znamke, vendar se je tega kmalu naveličal. Tudi čisto prave počitnice brez matematike uživa kot večina njegovih vrstnikov. ZDENKA LINDIČ

Najmlajši gasilci iz občinskih gasilskih zvez Črnomelj, Metlika in Novo mesto so del svojih počitnic preživeli na Debelem rtiču v okrevanju Rdečega križa Slovenije. Ko so prišli domov, so spet poprijeli za delo, ki ga na deželi, od kjer je večina mladih gasilcev, nikoli ne zmanjka.

LEPA GASILSKA MLADOST

Za bogat delovnik, dobro počutje in prijetne obmorske večere mladih gasilcev so skrbeli Srečko Nemanič, Marija in Janez Mohar ter Ana Bartelj. Novomeška gasilska zveza je imela na voljo le osem mest, tako da so se res težko odločili, katere mlade gasilce naj pošljejo na morje. Gotovo pa so naredili dobro potezo, ko so po štiri najmlajše gasilce iz društev Žužemberk in Uršna sela zaupali tekstilni tehničarki Ani Bartelji. Občinska gasilska zveza Novo mesto se je odločila, da grejo na Debeli rtič le kmečki otroci, saj pravijo, da imajo najmlajši mestni gasilci več možnosti, da uživajo počitnice ob morju, kot otroci z dežele. Letos so morske radosti iz OGZ Novo mesto uživali le dečki, zato novomeški gasilci žele, da bi imeli prihodnje leto na voljo več mest, da bodo lahko poslali na letovanje tudi najmlajše članice gasilskih društev.

„Prvič sem se srečala s temi dečki,“ je med drugim povedala Ana Bartelj. „Moram jih pohvaliti, saj so poslušni, marljivo sodelujejo pri gasilskem pouku in res od srca uživajo vse lepote in radosti letovanja.“ Pionir gasilec Janko Novak iz Ajdovca pa je v imenu svojih prijateljev iz gasilskega društva Žužemberk in Uršna sela povedal: „Tu smo se naučili plavati, čeprav so nam močno nagajale meduze. Vsi smo bili zelo srečni, ko smo zvedeli, da bomo šli za nagrado na morje, in to brezplačno. Nam, ki smo doma s kmetov, to še več pomeni, saj bi sicer vse počitnice preživeli doma. Po moje bi bilo prav, da bi bilo za naprej za člane novomeške zveze več prostora in da bi letovanje trajalo vsaj deset dni.“

V pretekli sezoni so bili najbolj marljivi mladi gasilci iz Vinice, Dragatuša, Črnomlja, Doblič, Semiča, Stranske vasi, Štrekljencev, Adlešičev in Pobrežja. Marija in Ivan sta ponosna na svoji mladi razposajeni desetini; čeprav so prvič skupaj preživljali sedem lepih in mladostno razposajenih dni, so se zllili kot pravi prijatelji. Še posebej pa sta vzgojitelja pohvalila odnos deklic in dečkov

do gasilskega pouka, njihovo voljo, da bi se čim več naučili, pa naj je šlo za strokovni del ali za večino plavanja. Kar šest med njimi se jih je v tem tednu na Debelem rtiču naučilo plavati. Prizadevni pa so bili tudi v športnih in gasilskih veščinah in so se na tem področju pogumno in uspešno merili z vrstniki iz Maribora in Ljubljane.

In kaj pravijo o življenju na Debelem rtiču sami pionirji gasilci? Anica Štrukelj iz gasilskega društva Semič se je tako kot vsi ostali pritožila zaradi meduz, povedala, da ji telovadba ni najljubša, ponosna pa je na gasilsko znanje, ki ga je tu še utrdila. Tone Trempeš iz Vinice je bil predvsem vesel srečanja z vrstniki iz drugih slovenskih gasilskih društev. Tone je gasilec že polna štiri leta. Veliko pohvalnih besed je imel tudi za tovariše in tovarišice, ki niso bili hudi, če so zvečer malo poklepotali. Tone je priznal, da so dekleta pri vstajanju s postelj urnejše kot mladi belokranjski gasilci. Igor Cvitkovič, mladi član gasilskega društva Adlešiči, pa se je najbolj razveselil, ko je prvič zagledal morje. Ko ga je z vlaka zagledal, se ni mogel zdržati in je ob pogledu na veliko modro vodno ponjavo vzhiceno vzkliknil: „Hej, morjel!“

KMETIJA NE BO PROPADLA

Tako je v imenu 15 fantov in petih deklet iz gasilskih društev Radovica, Suhor, Gradac, Božakovo in Metlika vzkliknil Jure Matekovič z Radovice, ko smo ga povprašali, kako bodo doma opravili delo, ko mladi pridnih rok en teden ni. „Tudi tri tedne bi zdržali brez nas, pa tudi vsi mi bi raje ostali tu toliko časa, saj je res prijetno biti na morju skupaj z vrstniki iz vse Slovenije.“

Tudi študent Srečko Nemanič iz Metlike, ki je svoje mlade varovance pripeljal na Debeli rtič z gasilskim kombijem, si je že, ko je odhajal iz Bele krajine, želel, da bi dalj časa ostal z mladimi gasilci, saj so, kot pravi sam, to prizadevni in uka željni fantje in dekleta. „Pri nabiranju gasilskega znanja na jasi za letoviškim paviljonom so bili mladi res prizadevni in tudi po tej plati zaslužijo pohvalo.“ Srečko pa je bivanje na Debelem rtiču izkoristil tudi za spoznavanje krajev našega Primorja in Krasa.

Toni Plut, mladi član gasilskega društva Lokvica, pa je od vseh imel najbolj gasilsko željo: da bi imeli na Debelem rtiču več mokrih vaj, saj bi morda z močnimi curki iz gasilskih brizgaln pregnali nadležne meduze. Na koncu pa je Toni v imenu vseh mladih gasilcev, ki so preživeli lep teden dni v krogu vrstnikov iz vse Slovenije, korajžno izjavil: „Še bi šel z gasilci na morje, tega se res ne gre braniti.“ STANE JESENOVEC

Trenutek oddiha v hladnem mestnem vrtu nad belo pogrnjeno mizo, kamor plezajo cvetoče rože. Kitajci prinese čaj. Njihov čaj je grenak. Pijejo ga zelo vročega in brez sladkorja iz skodelic, ki imajo pokrovček, tako da čaj ostane dlje časa vroč. In čaj pijejo ves dan po malem.

Vse okrog nas rastejo krasne rože v porcelanastih posodah in zelo pritlikava drevesa. Sprehajamo se v vrtu. Sredi malega umetnega jezera stoji čajna hišica, težko streho iz opeke pa podpirajo rdeči stebri. Na zeleni vodi plava lotos v rožnatih in belih odtenkih. V čajni hišici sedijo mladeniči in dekleta okrog kamnite mize in pijejo čaj. Veselo se smejejo, tako da njihov smeh odmeva na vodi. Lepe stezice vodijo med drevesi. Kitajci sekajo marmorne plošče za tlakovanje takih stezic. Dalje med drevesi stoji pagoda. Vidim samo leseno ogrodje. Popsod jedo Kitajci. Nekateri klečijo, drugi uživajo hrano stoje, sedijo na nizkih zidovih, nekaj jih je naslonjenih na yrata. Z eno roko držijo skodelico riža in jo nosijo k ustom, z drugo porivajo s paličicami riž v usta. V majhni gostilni je v posebni sobi miza pogrnjena za nas. Tujci jedo namreč vedno v posebnih sobah, kakor so mi povedali.

Prinašajo izvrstne kitajske jedi. Eno skodelico za drugo. Pijemo pivo in moutai, to je neke vrste kitajsko žganje. Zunaj je neznošna vročina. Po tako lepem sprehodu smo se vrnili v mesto Cheng-Du. Tam sem našel na novo zanimivost svetovnega slovesa: na starodovni namakalni sistem.

Pred 2000 leti je župan s svojim sinom kakih 50 kilometrov od mesta Cheng Du dal zgraditi vodni kanalizacijski sistem. Nekaj vode iz reke Minjiang je tako izpeljano, da namaka del nižine v zahodnem Sečuanu.

Obiskali smo tudi mesto Guan, kjer poleg ceste stojijo visoka drevesa. Otroci in starci imajo dolge, ostre železne palice v rokah. Nanje natikajo odpadlo listje z dreves in ga polagajo v koše na hrbtu. Na Kitajskem nič ne vržejo stran! Zeleno listje na primer služi za gnoj in niti tega ne puščajo vnevar.

Prehiteli smo skupino, v kateri sta dva Kitajca z majhnimi koraki na nosilih nesla bolnika, zavitega v odejo: šli so v bolnišnico. Nimajo avtomobilov — rešilcev, zato nosijo včasih bolnika tudi ure daleč do prve bolnišnice.

Pokrajina je zelo zelena, žito in riževa polja se menjavajo. Mlade riževe rastlinice prinašajo v posebnih košaricah na polje, kjer Kitajci do kolen v vodi sadijo. To delo je strahovito naporno in nezdravo. Med bambusovim gozdičem stojijo samotne kmetije. Na cesti ni avtomobilov. Videti je le očete, ki vozijo majhne otročičke na biciklu ali jih nosijo na hrbtu. Otroci stojijo na nekakšnem sedlu in imajo nožice v višini kolen s trakom privezane okrog očeta.

V daljavi zrastejo iz megle modri hribi Minsa. Tu je edini prostor na svetu, kjer živijo na prostem medvedje panda. V podnožju hribov leži mesto Guan. Kot na hribe naslonjen je prekrasen park s templji. Kitajci so hoteli pred 2000 leti

DRAGOCEN STEKLENIČIN VRAT

napeljati nekaj vode iz reke Minjiang v kanale in namočiti polja. Zato so morali razcepiti hrib. To so naredili tako, da so kamne najprej v ognju segreti, jih nato polivali z mrzlo vodo. Na ta način se je kamenje razdrobilo in so ga lahko nosili proč v košaricah. Že takrat so Kitajci precej natančno izračunali, kako velika mora biti luknja v hribih, da bo prepuščala določeno količino vode za namakanje nižinskih predelov in hkrati, da bi preprečili poplave v zapadnem Sečuanu.

Ta predor v hribu se imenuje „Dragocen stekleničin vrat“. Reka je razdeljena v dva toka. En rokav ima spet umetno izpeljan rokav, ki ima višje ležeče dno, in ta tok vzame s seboj vodo na ta način, da kamenje ostaja na dnu in se „Dragocen stekleničin vrat“ ne more zamašiti. Od reke Minjiang je voda tako umno izpeljana, da se lahko samo čudiš, kako so to pred 2.000 leti zmogli.

V starih časih so s tem sistemom namakali okrog 2000 hektarov zemlje. Omeniti moram še drugi rokav reke, ki ima spet umetno izpeljan rokav z višjim dnom. Gornji, čisti tok gre skozi kanal, ki se imenuje „Okno ene ribe“. Tam so leta 1974 našli v pesku ogromen kamnit kip, težak 4 tone, visok skoro 3 metre, in ga izkopal. Ker je kip ležal na prsih in je voda tekla čez hrbet, je vse, kar je napisano na prsih, lepo ohranjeno. Drugi kip, ki je ležal na hrbtu, je imel vse pisanje izlizano in tretji kip, za katerega domnevajo, da mora biti, še ni najden. V ljudskem izročilu je verovanje, da so prav ti trije kipi s svojo čarobno močjo ukrotili reko. Kipi so razstavljeni v „Temlju ukročenih zmajev“, v dvorani „Starih gospodov“, zgrajeni v čast župana, ki je celotno zamisel izpeljal.

V isti dvorani stoji 1200 let star železen lonec, podoben sodu, težak 500 kilogramov. Ima tri noge in na loncu je upodobljenih osem zmajev. Na zidu templja je bila 1938 napisana stenska risba z naslovom „Pogled na namakalni sistem“, pri kateri pa sta Vzhod in Zahod zamenjana. Sistem takrat še ni tako dobro deloval kot danes, ker so imeli preveč kanalov in je reka od časa do časa še poplavljala. Pod stensko risbo pa je s kitajskimi črkami napisano: „Ne spreminjaj te reke na svojo roko!“

Leta 1960 je bila velika suša in Kitajci so verovali, da pod templjem stanuje velik zmaj, ki ga je potrebno prositi, da bi suša prenehala. Neki mandarin je šel stanovat v tempelj in vsak dan je molil k zmagu in mu zažigal dišave. Nekega dne je padel na kolena in pri tem opazil, da je nekdo samovoljno spremenil načrt namakalnega sistema. Velik kamen, ki ga je župan Li-Biu, avtor tega sistema, položil v sredino reke, je bil premaknjen, zato je bilo mesto Cheng-Du vedno znova poplavljen. Ščasoma pa so pred 2000 leti zgrajeni namakalni sistem le popravili in izboljšali, tako da danes odlično deluje in namaka 40.000 hektarov.

THEREZA DE GROOT

Alenka Pezdirc, komandantka brigade Rdečega križa „dr. Pavel Lunaček-Igor“ je že spoznala, kaj jo čaka v poklicu

SAMOTA RAZJEDA DUŠO, POTEM ŠELE TELO

Mlado dekletko je med raznovrstnimi mapami in skodelicami za kavo brskalo in pospravljalo prikolice v prevolskem brigadirskem naselju, druga pa je z obvezano nogo sedela zraven. To sem najprej zaznala ob obisku štaba brigade Rdečega križa. In prav presenetilo me je, ko sem povprašala po komandantu, pa mi je dekletko odgovorilo: „Saj to sem jaz!“

Alenka Pezdirc iz Kočevja je študentka prvega letnika Višje šole za socialne delavce v Ljubljani, pa je dobila odgovorno dolžnost, o kateri se je kar hitro razgovorila.

„Naša brigada šteje 16 deklet in 2 fanta. Dve opravljata socialno službo, šest je medicink in šest vzgojiteljic. Še nobena ni končala študija, delo z ljudmi opravljamo laično pod mentorstvom izkušenih strokovnih delavcev. Medve s kolegice obiskujeva v Suhi krajini tiste občane, ki dobivajo denarno pomoč kot edini ali dopolnilni vir za preživetje. Na spisku imava 21 takih ljudi in precej obiskov sva že opravili. Pri nekaterih hišah sva se oglasili tudi že večkrat. Največ dela je za naju v Zvirčah in na Prevolah. Predvsem gre za ostarele ljudi, ki živijo sami in so potrebni pomoči. Ne samo v materialnem smislu, marveč

tudi pri pospravljanju in vzdrževanju čistoče, pri nakupovanju in podobnih drobnih vsakdanjih opravilih. Pri neki več kot 80 let stari ženički sva že nekajkrat pospravili po hiši in v vasi sva se pogovorili s sosedi, da ji bodo nudili pomoč.

V spomínu pa mi bo najbrž za vedno ostalo 18-letno dekletko, ki ima čudno bolezen, podobno hemofiliji, pa vendar to ni: rane se ji odpirajo; doma vzorno skrbijo zanjo in ogromno denarja izdajo za nakup sanitetnega materiala. Uredili sva, da je dobila bolnica večjo količino vate in povojev ter drugega materiala in dogovorili se bova še z zdravnikom, da jo bo večkrat obiskal. V teh krajih je tudi precej duševno motenih, manj razvitih, ki živijo sicer v dokaj urejenih družinah, pa so vendar potrebni pomoči. Vsaj pogovora in dobre besede, da vidijo družbeno skrb. Najbolj pa me boli ugotovitev, da je po suhokranjskih vaseh precej alkoholikov. Ponekod

pitje sicer skrbno prikrivajo, druge pa kar odkrito povedo, da pijejo za moč in „potrebo“. Alkoholikov midve nimava na skrbi, če pa bi jih imeli, bi se morali ustaviti pri vsaki drugi hiši.

Druga skupina deklet, ki spada v brigado Rdečega križa, vodi potujoče vrtnice na Prevolah, v Strugah in Šmihelu pri Žužemberku. V krajih, kjer ni nobene otroškovarstvene ustanove, so potujoči vrtni postali popularni in kar dobro obiskani. Na Prevolah hodi k brezplačnemu varstvu in vzgoji 18 otrok, v Strugah celo 25 in v Šmihelu 18. Brigadni kombi jih pripelje in odpelje domov, kolegice z vzgojiteljske šole pa za te otroke skrbijo. Pri nas dobe zajtrk, kosilo imajo doma. Vzgoja poteka po programu, ki ga sproti svetuje mentorica.

Naše medicinke delajo v dveh skupinah. Tri skrbijo za higieno v naselju in pomagajo zdravniku, ostale opravljajo patronažno službo na

Dijana Legan z Dvora ima rada otroke, zato med počitnicami z veseljem vodi potujoči vrtec v Prevolah.

terenu. One hodijo z mentorico previjati bolnike po hišah, večkrat pa obišejo tudi Rome v Korinju.“

Tudi v tej brigadi delajo po vnaprej določenem planu, ki je doslej povsem izpolnjen, in za svoje delo so bile brigadirke že večkrat pohvaljene.

Njihovega dela ne gre ocenjevati, s strokovnega gledišča, ker se dekleta zavedajo, da delajo laično, a z dobro voljo in veliko prizadevnostjo. V odmaknjenih suhokranjskih vaseh pa so tudi taki brigadirski obiski po hišah dobrodošli. Občani, ki se sicer čutijo zapostavljene in za marsikaj prikrajšane, ker živijo na nerazvitem območju, dobivajo občutek, da le niso pozabljeni. Po drugi strani pa dekletom — študentkam taka praksa veliko koristi. Svoj poklic bodo dodobra spoznale s praktične strani, in to ne z najlepše, temveč z bolj senčne. Delajo v razmerah, ki so za socialne delavce, medicinke in vzgojiteljice v mestih bistveno boljše. Tu na vasi, med ljudmi v njihovem vsakdanjem okolju, pa dobe resnično podobo življenja brez vseh oblekah in v udobni pisarni, ampak z od dela oznoženimi materami duševno zaostalih otrok, s starci in starkami na vse prej kot čistih posteljah. Poslušajo njihove življenjske zgodbe, tožbe ali vdanost v usodo. Pa četudi ne bi ob tem izustile nobene besede, je njihova prisotnost kot balzam za sveže rane. Staremu človeku večkrat ne manjka ravno denarja, ampak prav pogovora in obiska. Samota in občutek zapuščenosti marsikomu razjedata najprej dušo, potem še telo.

R. BAČER

Štefka in Drago Vrtačnik

KO SO DEJANJA ZAMENJALA BESEDE

Drago in Štefka Vrtačnik sta v srcih partizanov zapisana kot zvesta aktivista Osvobodilne fronte, ki sta jim vsa štiri leta vojne trdno stala ob strani, jim nikoli odrekla pomoči in zavetja v njenem gostoljubnem domu v Zabukovju na Kozjanskem. Veliko prijateljev imata ki se radi vračajo med zelene hribe, da z njima vred obujajo spomine na uporna leta, na mladost in na boje, v katerih zaradi skupne vere v svobodo niti za hip niso podvomili o zmagi nad sovražnikom.

Tako mirno in brezskrbno je zdaj na njeni skromni domačiji na položni trati v zavetju gozdnega pobočja pod mogočnimi kostanji.

Čeprav sta daleč od običajnega vrveža in čeprav je krojaški mojster Drago zdaj upokojenec, nista sama. S svetom ju vežejo številne vezi in tudi dogodki v domačem okolju ne gredo mimo njiju. Drago Vrtačnik je predsednik krajevne skupnosti Zabukovje na nerazvitem Kozjanskem in sprti spremlja težave ljudi v svojem okolju. Srečen je, ker se asfalt vendarle približuje tem odmaknjenim predolgo pozabljenim krajem, ker se tudi njim obeta telefonska centrala, boljša avtobusna povezava z občinskim središčem v Šavnici

John Bridgwood s tovariši (prvi z leve). Sliko je pustil Vrtačnikovima, preden se je vrnil v Anglijo.

in še kaj, kar bo zaustavilo beg mladih iz tega legega hribovskega predela. Dobra cesta je tisto, kar ljudje najbolj pogrešajo v želji, da bi se čim bolj povezali s tokovi sodobnega življenja v razvitejših krajih.

Pismonoša se pogosto oglašja na Vrtačnikovem domu. Najbolj sta vesela pristrčnih pism njegov angleškega prijatelja, ki sta mu pomagala med vojno. To je John Bridgwood, s katerim je takrat delil usodo Novozelancec Ronald Wallace, o katerem pa ni več nobenega glasu. Oba sta bila vojna ujetnika in sta v zimi 1945 pobegnila Nemcem. John je prepričan, da ne bi več videl domovine, če mu Štefka in Drago ne bi rešila življenja.

„Bilo je februarja, ravno na pustni torek,“ se spominja tovarišica Štefka, „ko je bil pri nas sekretar OF za kozjansko okrožje Lojze Jazbec. Kurir je vsa prezebla in onemogla ubežnika pripeljal sem in ni vedel, kaj bi z njima. Zadržali smo ju in jima pomagali, kot bi pomagali partizanom. Šest tednov sta ostala tukaj. Medtem smo ju poskušali pripraviti za nove napore, za dolgo pot v domovino. John je imel ozeble noge in ni mogel hoditi. Še danes nam je hvaležen, da smo mu takrat nudili zavetje. Stalno si dopisujemo vsa povojna leta. John živi z družino na Irskem. Za Ronaldom se je izgubila vsaka sled. Niti on niti mi nismo mogli zvedeti, kaj se mu je pripetilo.“

Vrtačnikovi nečakinji Ivanki John piše takole: „Štefka in Drago ter drugi domačini so mi rešili življenje, čeprav so bili sami v nevarnosti, saj so

imeli Nemci pogoste akcije v bližini njenega doma. Skupaj s sovaščani so nama uredili bunker, v katerem so naju skrili pred nemškimi sovražniki. Tam sva preživela šest tednov. Trikrat na dan so nama v skrivališče prinašali hrano, kavo, cigarete itd. Včasih so morali biti najini dobri prijatelji lačni, ker so nama odstopili zadnji kos kruha, ker so delili z nama vse, kar so imeli. Storili so še mnogo drugih stvari, da bi nama olajšali bivanje v bunkerju. Celo moje bolno nogo so pogumno prerežali in mi s tem rešili življenje. Umrli bi, če tega ne bi napravili, saj bi noga zastupila vse telo. Za obveze sta Vrtačnikova takrat raztrgala rjuhe, kajti pravih obvez ni bilo mogoče dobiti. Štefka in Drago sta bila čudovita človeka, zato se ju bom, dokler bom živel, spominjal kot najboljših prijateljev iz Jugoslavije.“

Zame je Jugoslavija drugi dom, ljubim jo kot svojo Irsko. Rad imam vse jugoslovansko ljudstvo. Nikoli dotlej nisem srečal ljudi, ki bi tako nesebično pomagali angleškemu ubežniku. V Jugoslaviji sem kot ujetnik prebil vsa štiri vojna leta, od 25. junija 1941 do 25. aprila 1945, zato vas imam vse rad.“

„Po šestih tednih sta ujetnika zapustila skrivališče,“ je dopolnila Johnove spomine v pismu Štefka Vrtačnik: „Lojze Motore ju je odvedel na Bohor, kjer sta partizanom pomagala kuhati. Proti koncu vojne so jima partizani pomagali oditi v Italijo. John naju je po vrnitvi domov večkrat povabil k sebi, pa tudi sam je že 1946. leta nameraval obiskati Jugoslavijo. Zbolel je in odložil svoj načrt. Pred leti se je zopet zatrdno napovedal, pa

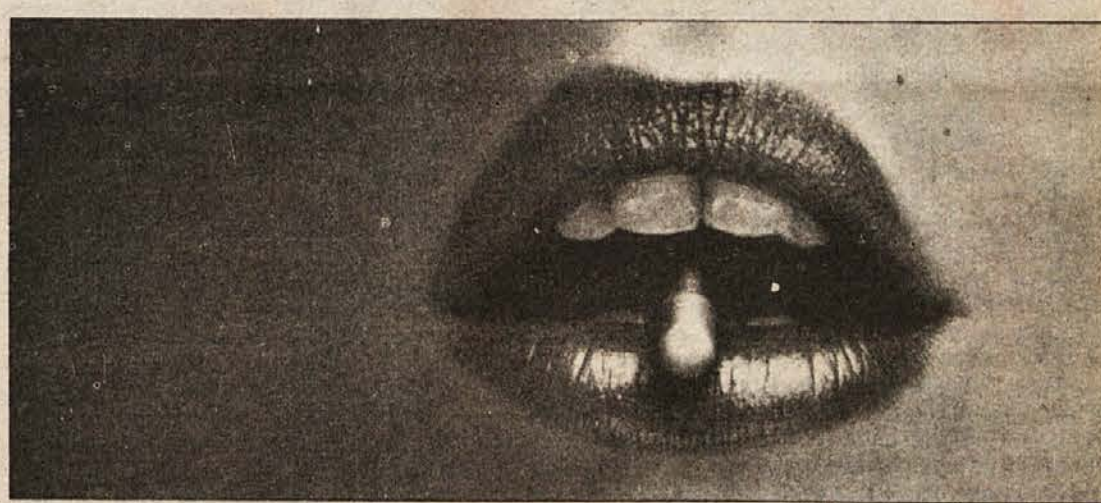
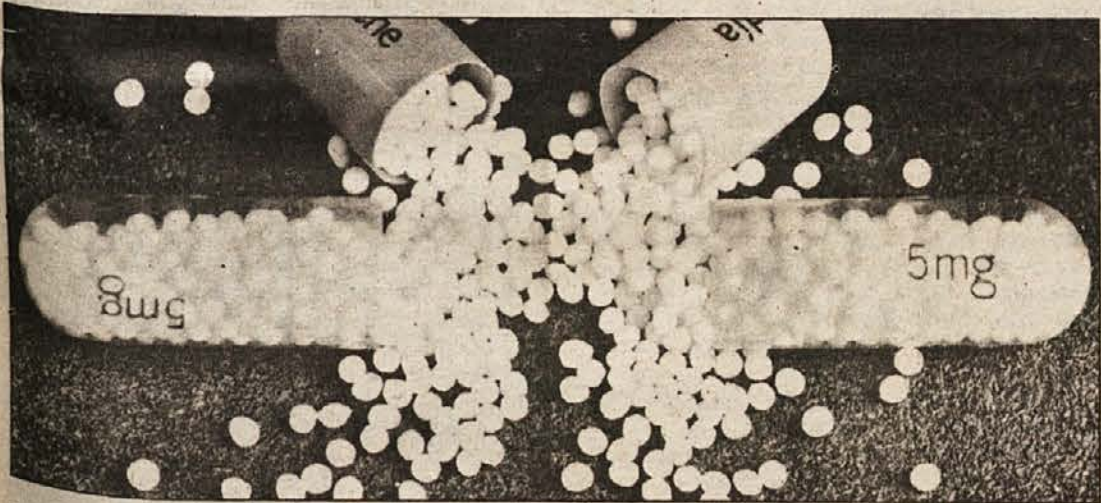
Ronald Wallace. Za njim je ostala samo fotografija.

mu je bolezen vnovič preprečila potovanje. Prišel bi z ženo, sin Derrick bi ju pripeljal z avtom. Edinec je in oče ga ves čas vzgaja v prijateljstvu do Jugoslavije.“

Kdo ve, morda se bo pa nekoč on sam odločil in prišel na obisk k starim očetovim prijateljem. Štefka in Drago ga bosta zagotovo gostoljubno sprejela zaradi iskrenih vezi, ki jih vežejo z njegovim očetom, čigar življenjsko zgodbo spremljata v pismih že celih petintrideset let. Nič kolikokrat sočustvujeta z njim, saj sta z ženo zaradi bolehnosti prikrajšana za marsikakšno veselje v življenju. Niti petinšestdeset let še nimata, zato je še lahko upata, da si bosta opomogla za potovanje. Na televiziji redno spremljata vesti o Jugoslaviji in stikih z njihovo državo. Lajšajo jima osamelost, prav tako kot pisma, ki jima jih pošiljajo Drago, Štefka in nečakinja Ivanka.

Nekoč si je John vroče zaželel sliko bunkerja, v katerem so ju skrivali, in sliko „prelepega Zabukovja.“ Zelo je bil vesel fotografije Štefke in Draga na trati pred hišo. Nešteto krat se spomni dneva, ko sta Vrtačnikova v njuno skrivališče pripeljala prijatelje. Vsi skupaj so ju prijetno presenetili, ko so jima postregli s cigaretami, pecivom, vinom in jabolki. To so bili zares nepozabni trenutki in Vrtačnikova sta vesela, da imata tam v daljni Irski tako privržene prijatelje. To ju utrjuje v prepričanju, da se resnično prijateljstvo kuje v najhujših življenjskih preizkušnjah, ko dejanja zamenjajo besede. Zaradi tega prijateljstva je življenje obeh družin bogatejše.

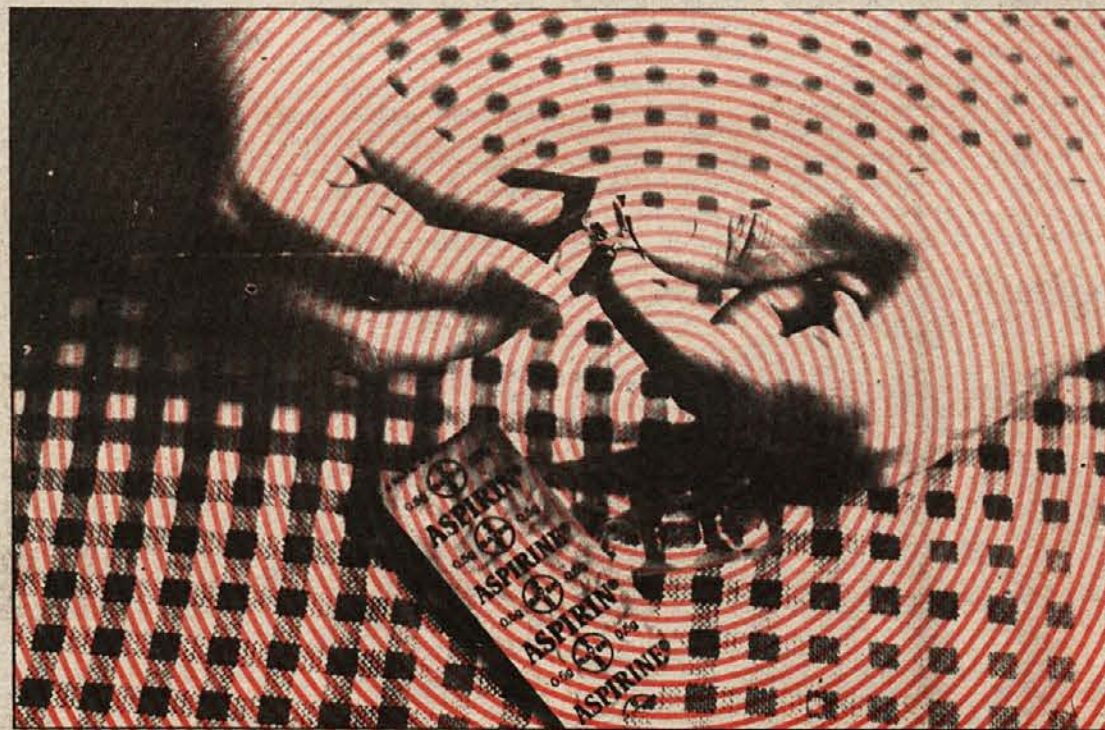
JOŽICA TEPPEY

KAKO PROTI GLAVOBOLU

Vas kdaj boli glava? Nič izjemnega ni, če trpite zavoljo te neprijetnosti. Glavobol je vsakdanja tegoba, ki jo nekateri preganjajo s kavo, drugi s hladnimi obkladki in počitkom, tretji pa s tableto. Redko pa se vprašamo, zakaj nas je začela boleti glava, čeprav bi odgovor na to mogoče zahteval skoraj toliko kot kateri izmed praškov. Glavobol je lahko posledica telesnega obolenja, lahko pa je tudi dobrodošel izgovor, s katerim zbežimo pred neprijetnostmi vsakdanjika.

Pogosto je glavobol le prehodna tegoba, ki se nas loti, ker smo preutrujeni, ker smo ponočevali, ker smo razburjeni ali zato, ker se spreminja vreme. Glavobol ni smrtno nevaren kot npr. zvišan krvni pritisk, vendar prizadetemu vzame voljo do življenja, onesposobi ga za delo in celo za počitek. Ta tegoba je zelo razširjena. Samo pomislimo, koliko različnih praškov in tablet prodajo v lekarnah dan za dnem! Toda prašek in tableta nista vedno kos tej trdovratni neprijetnosti,

posebno če nas napada pogosto. Bodisi da se glavobol ponavlja v naslednjih ali pa nepretrgoma dalj časa, prizadeti človek se ne more zbrati za delo in nobena stvar ga ne veseli. Ne počuti se dobro, sčasoma se začne umikati pred družbo in zapirati vase. Ker je nenehno slabe volje, se ga tudi okolica izogiba. Ljudje vedo za vzrok njegovega nerazpoloženja vendar mu ne znajo pomagati.

Dolgotrajen glavobol je pogosto posledica telesnega obolenja. Lahko ga povzročijo spremembe in izrastiline na vratnih vretencih v hrbtenici, lahko tudi možganski tumor, najpogosteje pa tiči vzrok v boleznih oči, ušes, zobne in čeljustne votline. V takem primeru je glavobol svarilo. Ne-

mudoma moramo k zdravniku, ki bo ugotovil vzrok in nam pomagal.

Glavobol ima lahko vzroke duševnega značaja. V takem primeru se posvetujemo z zdravnikom specialistom. Vendar obisk pri zdravniku ne pomeni nujno konca boleznim. Če zdravnik ne more ugotoviti vzroka nenehne in neznosne bolečine se moramo še sami vzeti v roke, zamisliti se moramo nad svojim življenjem in poskušati ugotoviti, kaj ni v redu, kaj lahko pri nas povzroči glavobol. Ko se sami spoprijemamo z glavobolom, si pomagamo z vprašanji:

- Kdaj se pojavlja glavobol?
- Se pogosto najdem v položaju, za katerega se zdi, da mu nisem kos?

- Se bojim, da bom doživel nespeh pri delu?
- Živim v zvezi, zaradi katere — mogoče tudi podzavestno — trpim in v kateri ne vidim upanja za izboljšanje?
- Se težko prilagajam nenadnim spremembam?
- Se močno bojim, da ne bom izpolnil pričakovanj in da bom pokazal nemoč?

Vprašamo se tudi:

- Ali sem preveč vesten in sem pri izpolnjevanju dolžnosti do sebe preveč strog?
- Mogoče ne znam govoriti o sebi in o svojih čustvih?

Odgovarjati moramo iskreno, in če odgovorimo na večino teh vprašanj pritrdilno je jasno, da živimo v stalnem strahu in napetosti in da našega glavobola ne kaže preganjati predvsem s praški in tabletami. Prav tako nam ne bodo pomagala nikakršna zdravila, če nam bolečina v glavi služi le kot izgovor za beg pred resničnostjo in dolžnostmi. Kaj lahko se namreč človek, ki se znajde pred situacijo, za katero ve, da ji ne bo kos, izmakne porazu z zatrdilom, da pač ne more, ker da ga spet boli glava. Če ga glava boli, in prav lahko da ga, je to predvsem zaradi notranje stiske, strahu pred preizkušnjo.

Kako preženemo glavobol? Na različne načine, odvisno od tega, kakšnega izvora je. Najpogosteje pomagata že počitek in tableta, najtrdo-vratnejše oblike pa zdravijo z akupunkturo, jogo, meditacijami in raznimi dietami. Te metode zdravljenja so uspešne, če glavobol ni duševnega izvora.

Pri tovrstnem glavobolu pa pomaga avtogeni trening. Zdravniki menijo, da je to najučinkovitejša metoda za zdravljenje in sproščanje, če je bolezen duševnega izvora. Kljub uspehom pri zdravljenju v nekaterih primerih tegobe ni mogoče odpraviti. Če ni praška, niti akupunktura, meditacije ali joga ne pomagajo. V takih primerih ugotavljamo, da gre za kronično obliko obolenja.

Marjan Rožanc: VSTAJENJE MESA

Menza je v tem pogledu veliko vedrejša! Še preden se prebijem noter, mi že udari v nos mogočen smrad po odpadkih, po nagniti čebuli, po kislu z včerajšnje solate, ki so ga kuhinjske ženske zlile v lijak in zdaj iz razpadlih vodovodnih cevi sili navzgor, privzdiguje tlak pred vhodnimi vrati; zemlja je prenasočena in ne more požirati kar vsega, kar zlivajo vanjo. In odpadki si priborili svoj prostor pod soncem. Kante za smeti zavzamejo že pol pločnika. In pokrovi sploh ne morejo več pokriti ničesar, ne morejo ali nočejo: kante so zvrhane polne, naphane z vsem, s konzervnimi škatlami, krompirjevimi olupki in pepelom, tu pa tam pa na vrhu nesramežljivo leži tudi kak mesečni vložek, v vati potemnela kri neoplojenega jajčeca. Le čemu skrivanje, saj se slednjič nikomur več ni treba bati za rodost: v teh kupih nesnaga je doma samospočetje, se poraja novo življenje kar samo od sebe, prav kakor so verovali že v davnih časih. Življenje ni več enkrat in neponovljiv čudež. In vera v človeški rod je ob tej zmagi življenja spet neomajna. Pepela — tega najboljšega gnojila — je na pločniku za prst na debelo in ga radodarno razsipamo naokrog, gnojimo, gnojimo, raznašamo s podplati vsenaokrog, po koncertnih dvoranah in po asfaltu! In če kljub vsemu le nimaš še dovolj zaupanja v nebrzdane sile življenja, dobiš to zaupanje v jedilnici.

V tem gostem in snovnem zraku se hrani eno samo telo. Razkuževalna sredstva, milo, kolonjska voda, vse, kar je doslej ločevalo telo od telesa in dajalo ljudem osebno pečat, enkrat in neponovljivo, se splahnelo. Sovrašstvo in življenje je razluženo, kot da je vsakdo odložil svojo kožo že pri vratih. In ker nimam več kože, ki me je oklepala v mene samega, je povsem vseeno, moja ali tuja roka, vseeno je tudi, moja ali tuja usta, saj je krožnik še topel in tudi žlica je še topla od nekoga, ki je srebalo pred mano. Madeži na prtu so od prejšnjega tedna, moji in tuji. V kozarcu je nekaj malega črnine, s katero si potešim najhujšo žejo, in tudi sam bom uvidevno pustil nekaj malega na krožniku ali v kozarcu. Zakaj pri tem enim in edinem telesu je zdaj že jasno! Če samo eden od teh želodcev, ki 'krulijo v vrsti za zidom, ostane prazen, bom stradal tudi sam! In ves nestrpen čakam na žrtje, da se najem, nahranim to zlakoteno ljudsko telo, ves zaupljiv, ker na vsem svetu ni več nikogar, ki bi me utegnil zavrtniti, kakor tudi ni nikogar, ki bi mu zaudarjalo iz ust ali želodca... V tem prostoru ni mesta za individualistični gnus. Človek, ki je prav vse okrog sebe spoznaval kot nekaj drugega od sebe in se mu je zato vse malce gabilo, ki mu je vsak stik s svetom povzročal prebavne motnje in vrtoglavico, je umrl. Z njim pa je tudi konec razkuževanja in dezinfekcije. Nič več osebnosti, nič več tistih osamljenih jazov, ki so se hoteli dvigniti, očistiti. Nič več častitljivih, navzgor začesanih brkov, poškrbljene srcaje in žametnega telovnika, ure na verižici... Samo eden teh ljudi še visi v okviru na steni in tam sanja o svoji veličini, vendar v tej mrakobni dvorani pogled nikomur več ne seže tako daleč. Možak je krepljen. Njegov visokostni, enkratni in neponovljivi duh je potreboval preveč mila in časa, da bi se razlikoval od drugih, bil je preveč zamuden... Ljubezen je zmagala nad napuhom, čeprav kot nezavedna podkožna živalca, kot nedoločljiv kemizem, vendar le je, kar je: narava nas je potegnila vase in zdaj smo spet v njej.

Le hrana mi še vzbuja individualistične pomisleke. Kuharice se grede nekakšno raznovrstnost, kot da imajo opraviti z različnimi okusi, s kapricioznostjo, za katero je potrebna prav kuhinjska umetnost, da bi ji bilo ustrezno. Spet ne vem, kaj imam na krožniku, ali so tako imenovani ponvičniki v omaki ali je ciganska bržola... Babnicam je vsekakor uspelo. Kakor hitro spravim samo en grizljaj po grlu, že začutim nekoliko nenavaden okus in se mu uprem, začutim, da sem nekaj drugega od tega

prekuhanega sveta. Želodec me drži kvišku, da ne morem potoniti, kolikor bi rad: ima svojo osebno zgodovino, razburja se v svojem individualističnem ponosu in protestira.

Berem, preobračam jedilni list, zvedeti hočem, s čim so mi zvaldi. Vendar moje razburjenje samo raste in raste. Kaviar je tu, jesetri, jagnjetina na žaru, želvina juha, zgodnje in pozne kolerabice, šampinjoni... Celo te preklete beluše mi ponujajo, za katere prvi hip mislim, da so kakšne jeguljaste, na smrt zanimive živalce, potem pa se spomnim, da je čisto navaden špargelj, ki je rasel tudi v pečencu za našo hišo. Vendar to ni tisto, kar imam na krožniku, in to me tudi več ne zanima. Prebiram naprej. Obare, kreme, štrudlji, narastki, zrezki, zmrzline, želeji in omelete. Solnograške žličnike mi ponujajo, da bi me zvalbilo k staremu, dunajski in pariški zrezke, angleški biftek, bolonske in milanske špagete, madžarski golaž, špansko pečenko.

„Kaj pa krompir, Melita!“ zavpijem proti kuhinji. „Čisto navaden štajerski ali dolenski krompir?“

Pristopi mi natakarica. „Ni krompirja, gospod,“ pravi. „Od prikuhe imamo samo cmoke.“

„Kaj pa kruh in kava?“ vprašam, „koruzni ali pšenični kruh in kakšnakoli bela kava?“

Zdaj se smeji. Jaz sem pa mislil prekleto zares: „Vse imate na jedilnem listu,“ tečnarim naprej, „samo kruha in kave ne vidim. To je vendar diskriminacija. Dajte, sedite, da se o tem malo temeljiteje pomeniva.“

Odmaknem ji stol, ona pa odkimava z glavo: „Med delom ne smem. Ni dovoljeno.“

„Potem pa stojte in poslušajte! Samo stopite malo bliže.“ Ko se mi približa, ji povelim zaupno, skoraj na uho. „Še najboljša, kar sem videl doslej, draga moja gospodična, je bila predvojna reklama za Divko: dva mulca nad šalico bele kave, ki se jima kar samo smeje na vsa usta. Vendar tistega pravega pomena in teže, ki jo imata kruh in kava, tudi na tem plakatu ni bilo. Mulca sta bila kave vesela kot presenečenja, kot priboljška, kot nečesa, kar ju doleti enkrat ali dvakrat na mesec. Mene pa zanima kruh in kava kot vsakdanja, nevzemirljiva in edina hrana, ki jo natapavaš zjutraj, opoldne in zvečer, in to vse dni, v petek in svetek.“

„Potem morate na ono stran ceste, v mlekarino, v zajtrkovalnico,“ pravi dekle stvarno. „Tam strežejo kruh in kavo od jutra do večera.“ „Tja bom tudi šel,“ pravim in jo odslovim; preveč je stvarna in službena za razgovor, za kakršnega sem razpoložen.

Vendar obsedim. Pišem. Spet sem prišel do navdiha in jedilni list mi pride kar prav: pišem po njem z zanosom in uporom, ker je kuharicam pač uspelo sprovcirati me in napraviti iz mene spet izbirčnega posameznika. Vendar dokler je beseda o kruhu, sem varen. Samo kruhu se imamo zahvaliti, da smo pretolkli vse gorje in da slednjič živimo v tem letargičnem zadovoljstvu, pobožni in neuničljivi. Kruh je kakor hostija: naj se ti še tako nesramno lepi za nebo, zmerom je nekaj več od tistega, kar deneš v usta in kar je zalepljeno. Kadar ga jemo, smo duhovni, in nobena posvetna reč nas ne more uničiti. Kruh je naša trdoživa posebnost, naš individualizem, kolikor je dopusten in znosen. Če se sploh po čem razlikujemo od drugih ljudstev, se po svojem pobožnem odnosu do kruha. Kruh je tisti, ki je naše matere naredil umetnice. Pometle so skrinjno, in če je bilo tisto, kar jim je padlo na dlan, le zdaleč podobno moki, je bila naša prehrana že tu, sržena ali pšenična, koruzha ali ajdova, in to ne glede na to, ali je bila kvašena ali ne.

In teden dni star kruh, trd kot podplat, kakršnega ti je včasih stisnil v roko berač, če si predolgo in preveč vsiljivo zijal vanj, ko si obiral bolhel! Nič boljšega! Skoraj je najprej

malce bodljikava, najprej cika na časopisni papir ali na robec, v katerega je bila zavita, na zamaščen žep ali zatoхло kredenco, potem pa jo zlomiš, prekvasiš s slino in že je vsa, vsa sladka. In to je tista trpka sladkoba, ki se ne prileže samo sestradanim otrokom, ampak tudi pijancem. To ni uničevalsko žrtje ali izbirčno okušanje — to je najskromnejše ustvarjanje. Od tistega, kar položiš na jezik, do tistega, kar pogoltniš, je prekleto zamotana in dolga operacija: vsak grizljaj moraš pridelati v potu lastnega obraza. To je skratka revolucionarna, ne pa mitična beseda: kruha ne ješ — kruh delaš. Ti sam si kruh. To ni aktivizem v imenu človeka, ampak v imenu sveta. In če se ti po vsem tem še ni zgodilo, da bi kdaj sredi noči skočil pokonci kot ptič in zmlatil štruco kruha, potem nisi zdrav; v kratkem te bo povohala Matilda! Kruh je preizkusni kamen življenja.

Če pa je že potreben stil, je tudi stil tu. Vse drugo žreš brez stila, se mastiš z obema rokama, golaž in cmokaš, ob kruhu pa si tudi ti človek, natančno toliko, kolikor je dopustno in pametno. Kaj šele v kombinaciji s kavo! Kruh je hitro narezan, tudi mleko hitro zavre: pogledaš malo naokrog, focneš mlajšega brata, ki je zavihal list v tvoji knjigi, in že kipi, vsiplje se čez lonec in teče po štedilniku na tla. In potem se začne ceremonija! Vsako jed, naj bo še tako imeaitna, vržeš v ta ali oni lonec, zdaj v tega zdaj v onega, samo kava ima zmerom istega. Ne pomiva se in ne spravlja, ampak je zmerom tu, na robu štedilnika ali v shrambi na tleh, oglodan in nepogrešljiv, a tudi nepresahljiv, pravi pravcati studenec. Kava v njem vre in vre, čakati jo je treba kakor na milost, da se pena, ki tako igrivo privzdiguje pokrovko, povrne in unese, da od vsega penastega bogastva ostane samo še nekaj mehurčkov, ki se zberejo za robom v venček. Potem jo zaliješ s kozarcem hladne vode in spet čakaš, da se gošča sesede. In prav to čakanje, ko je kruh že narezan in na mizi, vsaka roka na svojem kosu, mleko zavreto in dišava gosta in topla kot spomladanski dežek, prav to čakanje je najizbranejši aperitiv. To ni perverzna naslada pred napadom na kaviar, ostrige ali želvino juho, ki ti jo priljubi šele žganje — to je zbranost in pobožnost, tisti usodni trenutek, ko je Kajn ubil Abela. Žrtje je slednjič na mizi, v oglodanih šalich, ki te grejejo v obraz, a posvetnih želja je pravzaprav že zdavnaj konec. Prav nič nisi požrešen in neučakan, saj prekleto dobro veš, da se kruha in kave ne boš najedel — darovalec si, ves vzhičen, ker se kadi tako strmo navpik. Ena sama pobožna želja po nesmrtnosti te je, po breztelesnosti, saj ti telo zadaja vse preveč muk, in bolj kot hrana te veseli večno življenje. In četudi tvoja daritev ni sprejeta, tvoja prošnja ni uslišana, se s ti orosi čelo od hvaležnosti: nikakršne destrukcije ni, nobenega maščevanja nad zlimi duhovi — enako pobožno in vdano se posetiš ničevim zemskim stvarim, ki so tvoj edini delež. Naj natlačim skodelo s kruhom, se sprašuješ, ker je ta ciganska zmes še najbolj nasitna? Ali naj si privoščim vsako posebej, po grizljajčkih, kruh posebej in kavo posebej, da se noben dar ne bo izgubil? Ali naj odgriznem vsaj krajec, ki je najslajši, in ga zalijem...?

Kakor koli se že odločiš, nazadnje se ti spahuje, spahuje sladko in obenem nekako omladno. To še zdaleč ni tisto samozadovoljno spahovanje, ko se podirajo težki kupi in h kateremu sodi ura na zlati verižici, smotka in podobno. Kruh in kava nista hrana, ki bi želodec polno zaposlila. Želodčna kislina, ki je tako žejno čakala na svoj plen, se zdaj v tvoji notranjosti kar ne znajde. To vsekakor ni kaka pikantna, kalorična in izdatna jed, ki bi jo morala zgrabiti kot pes ježa, jo zmlati, prekvasiti in čimprej poslati v kri. Pusti jo ležati kot postno vodo in potrpežljivo čaka na sesede, potem pa se slinavka le razdivja in začne gristi na vse strani: imeti hoče svoje in razjeda želodčne stene. Takrat začutiš, da ta blagoslov še zdaleč ni tisto, kar bi lahko tvoje telo nahranilo, da je to hrana, ob kateri te lahko spodnese že najmanjši prehod ali vetrček. In kar nehote začneš korake postavljati previdno in trdneje. Z drugimi besedami: ob kruhu in kavi imaš bojeviti odnos do življenja, obenem pa si z življenjem zadovoljen.

predstavljamo vam

V sorazmerno kratkem času je na knjižni trg prispela že druga knjiga Marjana Rožanca, pripovednika, dramatika, esejista in pisca scenarijev. Pri Državni založbi Slovenije so založili zbirko njegovih treh daljših novel, ki jih je avtor združil pod skupnim naslovom „Vstajenje mesa“. Poleg najdaljše, ki nosi enak naslov kot knjiga, sta v zbirki še „Tanatos eros“ in „Primer profesorja Blatnika“.

Kdor pozna Rožančevo pripovedništvo, ne bo presenečen nad novjšim proznim snovanjem. Premišljujoče, duhovito, mestoma celo groteskno satirično Rožanc spleta zanimiv pripovedni organizem, ki ga ne moremo označiti ne za tradicionalnega ne za modernističnega. Nedvomno pa gre za pisatelja, ki odlično obvladuje pripoved.

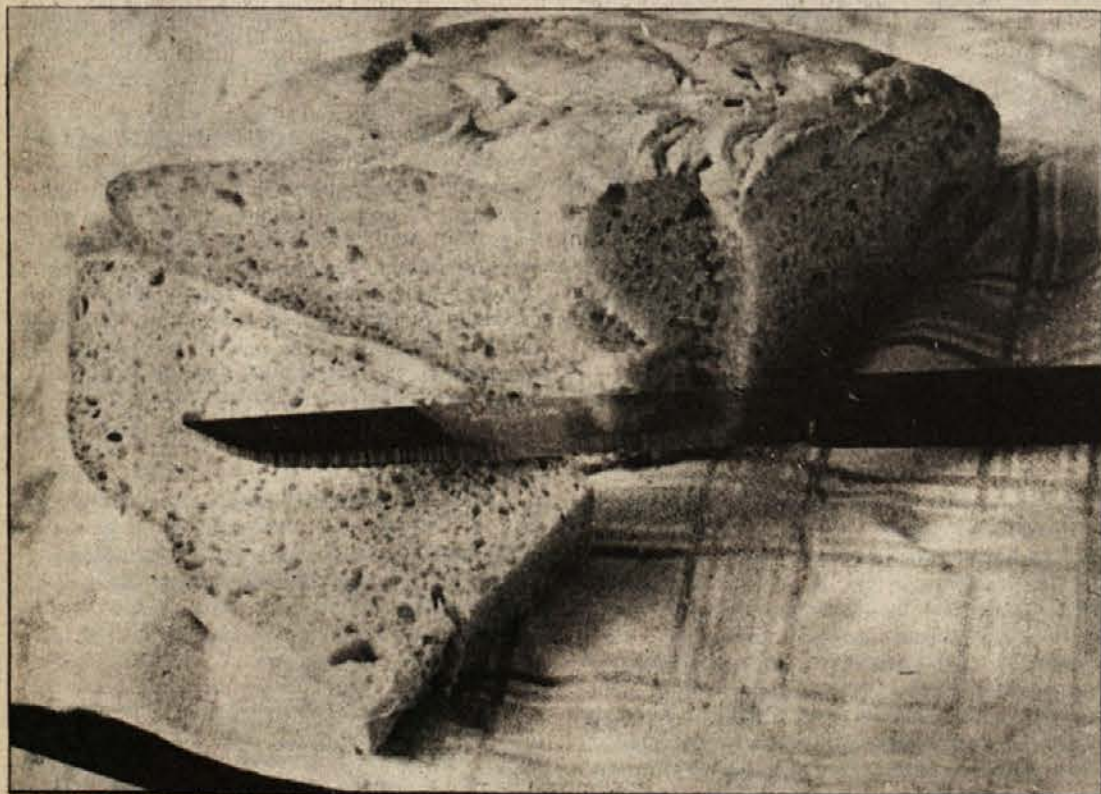
Kot nakazuje že naslov sam, je avtor vse tri novele povezal z nitjo osnovne misli, oziroma prikrite zgodbe o borbi duha in snovi. Ta pradavna dvojnost človekove narave v Rožančevih šunakih ne povzroča travm, ne uničuje življenj in jih ne preobrača usodno.

Duh v njih klone, snov — meso vstaja v vsem svojem bogastvu čutov. Ni presenetljivo, da se pisateljevo pero radoživo zadržuje pri vprašanih spolnosti. Rožanc je v prvih dveh novelah zapisal nekaj odstavkov, v katerih je sprostil izrazno moč slovenskega jezika in brez vulgarnosti in prostaščine izrisal moč spolnega nagona.

Nič manj iztanjšano ne prisluhne drugim stvarim, saj so Rožančeve sposobnosti esejističnega razmišljanja poznane. Kot primer takega pisanja ponatiskujemo odlomek iz novele „Vstajenje mesa“, v katerem je pisatelj zapisal nekaj besed o kruhu. Nekaj podobnega najbrž že dolgo ni bilo mogoče prebrati v novejši slovenski prozi.

Nasilci dogajanja so torej potopljeni v „mestu“. V tretji noveli pa se na svojski način zastavi vprašanje, ali človeku to zadošča. Profesor Blatnik, ki nenadoma izgine, zapusti ugleden družbeni položaj, družino, ljubečo žensko in postane navaden vrtnar nekje v Franciji. Življenje, kakršnega žive ostali Rožančevi junaki, mu ne daje pravega zadovoljstva.

Obzorja

iz izložbe

„Antologija ni in ne more biti literarno-kritično pretenciozna. Njen namen je izrazito popularen, namenjen bralcem, katerih zanimanje ni prvenstveno študijsko. Iz tega razloga so izvirna slovenska besedila „prebrana“ na sodoben način, tujejezični teksti pa so prevedeni.“ Po tem vodilu je Pogačnik besedila razdelil na trije zaokroženih skupin, slednje pa po vrsteh prinašajo tole.

V okviru pismenstva je pesništvo zastopano od brižinskih spomenikov prek reformacijskih del do Vodnikovih in pesmi drugih razsvetljenčev. Obseg pripovedništva je manjši, sega od Trubarja, Svetokriškega do Vodnika, dramatično pa predstavljajo odlomki iz Škofjeloškega pasijona in Linhartovega „Matička“.

Dokaj izčrpen je izbor ljudskega slovstva, bodisi s pesniške ali pripovedniške strani več prevajalcev pa je poskrbelo za prikaz tujejezičnega slovstva, pri katerem med pesništvom prevladujejo dela M. Kuezmiča, pripovedništvo pa zaključujejo odlomki del J. V. Valvasorja.

S pričujočo antologijo je Pogačnik razmeroma prepričljivo zanikal pojmovanje, da v starejšem slovenskem slovstvu „ni živih vrednot in da je oddaljeno našemu času ne le kronološko, marveč tudi idejno, estetsko in etično“. To svoje naziranje je podrobno utemeljil v domala sto strani dolgi razpravi, ki razčlenjuje posamezne dobe in znotraj teh mesto in pomen ustvarjalcev in njihovih del. D. R.

Starejše slovensko slovstvo. Tako so v literarni zgodovini označena besedila od brižinskih spomenikov do vključno razsvetljenskih spisov 18. stoletja. V posameznih knjigah je bilo tovrstno slovstvo zbrano dokaj po plasteh, delili so ga na umetno in ljudsko, tujejezično pa zvečine ni bilo zajeto. Nazadnje je bilo starejše slovensko slovstvo zaobseženo v več knjigah zbirke Naša beseda, v glavnem po teh knjigah pa je Jože Pogačnik sestavil obsežno antologijo, ki je izšla kot dvaindvajseta knjiga zbirke Iz slovenske kulturne zakladnice pri založbi Obzorja.

prebrali smo vas v hribih

Naše poznavanje kitajske književnosti je zaradi vrste razlogov sorazmerno majhno. Seveda je prva med temi težavami pomanjkanje prevajalcev iz kitajščine. Tako imamo doslej v slovenskih prevodih prevedene le nekaj lirike, en ali dva kitajska romana pa novele, kar smo dobili po prevodih iz nemščine ali angleščine. Ker je tako malo znana že stara kitajska književnost, je še toliko manj znana sodobna književnost, še posebej literarna dela, ki so jih kitajski pisatelji napisali po revoluciji. Zato je delo „Vas v hribih“ sodobnega kitajskega pisatelja Chun — Han Yeha, ki je izšlo v novi pedzaložniški zbirki Modra tica, prav gotovo primerna svežitev ponudbe na našem knjižnem trgu.

V tem delu, kolikor je nam nanega, se prvič pri nas pojavlja kitajska revolucija, podobljena v literaturi. Pisatelj prikazuje zaostalo kitajsko vas, ki je že stoletja živela pod različnimi izkoriščevalci. Potem pa v to vas prodrejo prve vesti o spremembi oblasti, kar vaščane nekako vrže iz tira. Z njimi in koli njih se začne revolucioarno dogajanje. Kmetje le težka sprejemajo novo ideologijo, čeprav jim ta prinaša idreštev izpod izkoriščanja zemljiških veleposestnikov. Vendar novi časi ne prinašajo samo sprememb v družbi, te zadenejo tudi njihovo intimno družinsko življenje.

V delu, ki seveda ne dosega podobnih stvaritev v svetovni književnosti, se nam v preprostem pripovedniškem slogu, ki bralca pritegne, razkrije podoba kmečke Kitajske, ki jo predstavlja vas na hribu. Čeprav je pisatelj z vsem srcem na strani

razvoja in revolucije, je pri tem vendarle objektivno pripovedovalec. V tem delu namreč ni opaziti črno-belega slikanja, ki je bilo v navadi v tako imenovanih delih socialističnega realizma. Tako revolucionarni voditelj Mintun, ki je izšel iz te vasi, zavrže teto Krizantemo, ki ga je vrsto let čakala. Nesreča pa doleti tudi ubogega Maa Maa. Vendar v delu ni opisana dokončna zmaga revolucije, saj se revolucionarne čete morajo umakniti v hribe. Toda pisatelj konča roman z upanjem v dokončno zmago revolucije.

J. S.

gvatemalske legende

Alenka Bole—Vrabc, lanska dobitnica Sovretove nagrade (za prevod G. Garcie Marqueza roman „Sto let samote“ in siceršnje posredovanje latinsko-ameriške literature tukajšnjemu bralstvu) je po „Koruzarjih“ poslovenila še eno delo gvatemalskega nobelovca Miguela A. Asturiasa.

gvatemalske legende

„Gvatemalske legende“ kot zbirka prinašajo sedem krajših besedil pa daljšo pripoved o „Čarovnikih spomladanske nevihte“ in „Cuculcan“, dramati-

zirano legendo o majevskem božanstvu Pernata kača. V tej knjigi je Asturias strnil svojo bivanjsko navezanost na duhovno izročilo starodavnih Majev, z „legendami o legendah“, za katere je dobil ustvarjalno spodbudo med prevajanjem svetih knjig Majev v španščino, je na začetku tridesetih let zaslovel po svetu. Paul Valery je o njih zapisal: „Kakšna mešanica razžarjene narave, zmedene botanike, staroselske magije, salamanške teologije... Zdelo se mi je, kakor da bi bil zaužil sok nenavadnih rastlin ali pa zvarek tistih rož, ki lovijo in govtajo ptice.“

Asturiasove legende zdaj lahko beremo v izvrstnem prevodu, uživati je moč ob metaforičnem prikazovanju življenjskega utripa gvatemalske prestolnice, ki ždi nad dvanajstimi pokopanimi mesti, vlečejo domala pesniške besede o vodi, praviru vsega, o mogočniku iz palače z barvami jutra, večera in noči — in še o tolikernih posebnostih „indijskega mišljenja v podobah“, kateremu pisatelj pravi tudi magični realizem.

Knjiga je izšla v zbirki Kondor pri Mladinski knjigi, za popolnejše doumevanje motivnega sveta legend sta na voljo slovarček tujih besed in kazalo jezikovnih posebnosti in alegoričnih izrazov, prevajalka pa je sestavila tudi krajšo spremno besedo o pisateljevem življenju in delu.

knjige deček v viharju

Nedavno tega smo pisali o Vladimira Stojšina pripovedi „Kino v škaticli vžigalic“, zdaj

pa je pred nami še ena srbska knjiga, ki obravnava zadnjo vojno z gledišča mladih. Gre za roman „Deček v viharju“ Malise Vučičevića, delo, ki je v izvirmu doživelo že več ponatisov, v prevodu Alenke Paič pa ga je v zbirki Odisej izdala Mladinska knjiga.

Življenjepisno obarvana pripoved prikazuje fantiča, bosega in razcapanega pastirja, ki v vojnem času tako rekoč čez noč

dozori v komunista, brez pomislekov se pridruži bojevnikom za pravične odnose med ljudmi; hoče pozabiti, da ni bil nikoli sit, da je bil zaničan od pramožnejših vrstnikov, da je odraščal v trdosrčnem družinskem okolju. Od mladih nog vajen vsega hudega je zlahka prenašal naporno partizanstvo, zavest, da se ne bori zgolj zoper tuje zavojevalce, temveč tudi zoper izkoriščevalsko družbeno ureditev, pa ga je navdihovala za številna junaška dejanja.

karel veliki

Knjižna zbirka, v kateri Državna založba Slovenije izdaja življenjepis ljudi, ki so se s svojimi dejanji za vedno zapisali v zgodovino človeštva, postaja čedalje obsežnejša. Nazadnje je izšlo Jacquesa D. de Bayaca delo o Karlu Velikem, znamenitem frankovskem kralju, na začetku IX. stol. od papeža posvečenem cesarju obnovljenega zahodnega cesarstva. De Bayacova knjiga (poslovenil jo

je Marjan Poljanec) ne niza suhoparnih zgodovinskih dejstev, velikega vladarja kaže v precej drugačni luči kot učbeniki. Karel Veliki ni prikazan zgolj kot dober cesar, ki mu gre za blaginjo ljudstva, v okviru zgodovinskih dogajanj, na potek katerih je odločilno vplival ta možak, je Karel predstavljen kot veliki uživač, kreposti in vrline, ki jih je terjal od svojih podložnikov, slednji pri njem ne bi našli za zgled.

godba ne pozna meje

V Obsotelju so se godbe trdno zakoreninile v ljudsko kulturo, godbeniki tam od nekdaj cenijo, in kdor igra, velja za dobrega človeka. Godbeniki so odprti ljudje in z njimi ni težko navezati stikov, vedno so pripravljeni sodelovati. Čeprav so zelo navezani vsak na svojo skupino, se to nikoli ni izrodilo v nevoščljivost ali samohvalo. Obsotelje z najstarejšo Kapelsko godbo je zibelka prijateljstva in sodelovanja s hrvaškimi „muzikanti“, z najbližjo godbo iz Loč pri Dobovi, več desetletij pa tudi z rudarsko godbo na Senovem. Prijateljstvo z drugimi godbami se vsako leto

prav zaradi simpatij, ki jih prebivalci kapelske krajevne skupnosti gojijo do glasbenikov, je bil nedavni jubilej njihove godbe nepozaben. Prvič v zgodovini so bili koncerti znanih slovenskih in hrvaških pihalnih orkestrrov po vaseh. Krajani so se čutili izredno počaščene. To so

glasbenikov,“ je dejal in nazdravil dolgoletnemu prijateljstvu. Kmet Francec je namreč prav tako samouk kot njegov prijatelj Stanič, mladi kapelnik Smaguc pa se je že izobrazil v srednji glasbeni šoli. Iskrene medsebojne vezi sta godbenika dopolnila s pojasnilom, da kadar kdo od godbenikov iz Loč, Kapel ali Rozge umre, vedno vsi igrajo na pogrebu in se z igranjem žalostink poslovijo od njega. Rudi ob drugih življenjskih mejnikih godbenikov na enak način dokažejo medsebojno povezanost.

Po Jerešlancu so tisto nedeljo odmevali zvoki metliške godbe. Z godbeniki so v sencii sadnega vrta kramljali domačini in jih vabili, naj še pridejo mednje, da jim bodo zaigrali. Metličani so bili tokrat prvič v Kapelah. „Seznanihi smo se lani v Artičah,“ je razlagal kapelnik Ivan Jerina. „Kapelce smo pred kratkim povabili na našo 130-letnico. Veseli smo bili, da so nas počastili s svojim igranjem, zato smo se rade volje odzvali njihovemu jubileju na čast. Prijateljstvo bomo še poglobili. Pristrčno vzdusje v gostoljubnem

Franjo Smaguc

Jerešlancu bo zagotovo veliko pripomoglo k ohranitvi trajnejših vezi.“

Kapelnik senovske godbe prof. Janez Ceglar in njen predsednik sta z drugimi godbeniki vred pohvalila prisrčnost in domačnost v vasi Slogansko. V pogovoru z njima sem zvedela, da so Senovčani prvič igrali skupaj s Kapelci leta 1950 pri spomeniku prvim krškim borcem v osrčju dobriškega gozda. Več desetletij po osvoboditvi sta bili to edini godbi, ki sta igrali na območju od Zidanega mosta do Dobove. Veže ju dolgoletno prijateljstvo in Senovčani so bili ponosni, ko je Kapelska godba pred dvema letoma s svojo prisotnostjo in čestitkami počastila njihov polstoletni obstoj.

Na kapelskem slavlju je sodeloval tudi najmlajši slovenski pihalni orkester, Delavska pihalna godba iz Sevnice, ki jo vodi Bogomir Hrovatič. Ustanovljena je bila pred dvema letoma in pri njenem snovanju so jim kapelski godbeniki pomagali s svojimi izkušnjami. Ni bilo zaman, danes imajo že 42 godbenikov, od tega šest deklet. Manjka jim še fantov za težka glasbila, za bas bariton in pozavne.

Kapelnik Hrovatič je prepričan, da se bodo našli tudi ljubitelji teh instrumentov. V Sevnici imajo vsako leto revijo pihalnih orkestrrov Slovenije. Ta širi zanimanje za godbo, zato so veseli njihovega odziva, zlasti še odziva Kapelcev, ki so njihovi muziki pomagali na noge.

V Proseku pri Trstu so šele pred sedmimi leti slišali za Kapelsko godbo. Z njo so se tedaj prvič srečali v Brezicah, ko so skupaj nastopili za praznik vstaje. „Veseli smo, da smo se spoznali in spoprijateljili,“ je izjavil kapelnik zamejcev Slavko Luxa. „Kapelci so nas dvakrat obiskali: 1974 na naši 70-letnici in 1979 na tričetrtstoletnem jubileju Godbenega društva Prosek. Mi smo zdaj drugič izkoristili priložnost, da obiščemo Kapele. Zelo smo navdušeni, pa ne samo starejši godbeniki, ampak tudi mladi rod, ki šele spoznava življenje znotraj uradnih meja slovenske zemlje. Ti stiki nas spodbujajo pri našem igranju, saj prijateljstvo ne pozna ne narodnostnih ne državnih meja in se prenaša tudi na posameznike.“

JOŽICA TEPPEY

Ivan Jerina

Bogomir Hrovatič

Slavko Luxa

LJUBITELJSKI SLIKARJI (NAIVCI) NISO OD DANES

Moderna doba rada pripisuje sama sebi iznajdbe in podobno. Tako vsaj velja med preprostimi ljudmi. Znanost pa nam vedno znova odkriva, da je bilo marsikaj odkrito že prej. Tako je tudi z amaterskim slikarstvom, za katero smo ob zadnjem bumu mislili, da izvira samo iz naše dobe. O nasprotnem nas lahko prepriča zapuščina znanega novomeškega tiskarja Janeza Krajca, ki jo hrani Študijska knjižnica v Novem mestu. V tej zapuščini so bile namreč najdene tudi skicirke in slike amaterskega slikarja Franca Ksaverja Skole. Letos pa je o tem slikarju izšla v Zborniku za umetnostno zgodovino kratka razprava novomeškega rojaka Milčka Komelja.

Kot pravi Komelj, je bil Skola doslej v slovenski kulturni zgodovini skoraj neznan. Omenjali so ga le zaradi Skolovega prijateljstva in sodelovanja z izumiteljem ladijskega vijaka Josipom Resslerom. Revija Dom in svet pa je objavila tudi Resslerov portret, ki ga je naredil Skola.

Skola sin češkega priseljence iz Moravske, se je rodil leta 1792 v Novem mestu. Tu je med leti 1805 in 1808 obiskoval gimnazijo. Kasneje je bil oskrbnik gradu na Grmu, sledeč njegovim risbam, na katerih je napisal letnice in topografske podatke, pa ga srečamo potem še na gradu Grmače pri Zavrtniku blizu Litije, na Koroškem, v Zasavju. Kasneje je bil c. kr. navigacijsko – cestni uradnik ali asistent. Nadziral je plovo in spremljal urejanje plovne poti od Litije in Zidanega mosta do Krškega. Okoli 1850 se je vrnil v Novo mesto, kasneje pa se je preselil na Vrhniko.

Najstarejše njegove znane slike datirajo v leto 1806, ko je najti v njegovi skicirki iz modnih ča-

sopisov prerisane ženske figure, deset let pozneje pa je najti študiji dveh lobanj ter več študij skeletov, kar je vse prerisano iz učbenikov, kaže pa na slikarjevo resno prizadevanje po obvladovanju anatomije. Kot pravi Komelj, pri tem ne gre za izraz resnejšega prizadevanja po pridobitvi slikarskega znanja, marveč gre za čim otipljivejše obvladovanje sveta, saj je bil Skola kot čestni in navigacijski asistent empirično usmerjen človek. Zato v njegovem slikarstvu ne gre iskati umetnostnih ambicij in formalno novih prijemov. To slikarstvo je predvsem zgodovinski dokument, za katerega je najbolj primerna tematska razdelitev, kot so portreti, vedute, motivika Save ipd.

Kot je bilo rečeno že zgoraj, je najbolj značilno za Skolovo slikarstvo ukvarjanje s portretiranjem. Njegov najstarejši znani portret je podoba Josipa Resslera, naslednji njegovi portreti pa datirajo v dvajseta leta. Med njegovimi portretiranci je kasneje najti škofe, grofice, ki so vsi naslikani v odlični in tipični maniri bidermajerskega slikarstva. V njegovih dveh skicirkah, ki ju hrani novomeška študijska knjižnica, je najti tudi celo vrsto vedut. Velik del njegove slikarske zapuščine zavzemajo upodobitve Save in trgovskega prometa na njej. Kratka, v Skolovih delih gre za topografsko – dokumentarno izredno točne posnetke krajine in krajev po Dolenjski in v Zasavju. V nekaterih primerih so njegove risbe bolj točne, kot so v Valvasorjevi Slavi.

Kljub temu da je bil Skola amater, si je z ljubiteljskim risanjem pridobil toliko spretnosti in znanja, da ga glede na skromno umetniško raven tedanjega slovenskega slikarstva lahko primerjamo s portretisti, kot so Langus, Stroj ali Goldenstein. Po vsem ostalem pa je bil Skola tipična osebnost svojega časa; vendar nam je ohranil mnoge kraje in vedute take, kot so bili v njegovem času. In kar je še zanimivo; Skola ni bil eden redkih ljubiteljskih slikarjev, marveč eden izmed mnogih. In ti slikarji so bili kljub pogosto pomanjkljivemu znanju zgodovinsko celo naprednejši od šolanih slikarjev. Množičen pojav ljubiteljskega slikarstva torej nikakor ni samo lastnost današnje dobe.

Šegove medalje

Že v preteklih stoletjih je Novo mesto dalo evropski umetnosti pomemben prispevek in nekaj moč, ki so s svojim delom zablesteli v evropskem kulturnem svetu, v katerem imajo še danes pomembno mesto. Mednje spada tudi Franc Andrej Šega, najodličnejši predstavnik evropske medaljerske umetnosti 18. stoletja, čigar stvaritve so umetniško enakovredne delom velikih portretistov rokokoja in tudi po tehnični izvedbi odlične.

Franc Andrej Šega se je rodil 16. novembra 1711 v Novem mestu znanemu puškarju in orožarju Andreju in Katarini, rojeni Kastelic. Skupaj z obema bratoma se je pod očetovim vodstvom v domači delavnici pričel učiti puškarjske obrti. Kasnejši uspehi vseh treh bratov in njihovega nečaka Bernarda Hribernika ki je bil medaljer na napolitanskem dvoru in je osnovno znanje dobil pri Šegi v Novem mestu, pričajo, da jim je prav očetova šola prebudila prirajeno umetniško nadarjenost in jih usmerila h kasnejšemu uveljavljanju. Ko je Franc Andrej s 17 leti končal uk pri očetu v puškarstvu in graverstvu ga je pot zanesla najprej v Kamnik, kjer je dve leti izdeloval drobno gravuro in pečate, leta 1730 pa je bil že v Muenchnu, kjer je 4 leta delal v orožarskih delavnicah Pavla Lienharta in J. J. Dapenborda. Ukvarjal se je z graverstvom v puškarstvu in vrezovanjem pečatnikov.

V tem času je iz Francije v Nemčijo vse bolj prodiral novi umetnostni slog rokoko, ki se je zavirljivo uveljavil ne samo v stavbarstvu, kiparstvu in slikarstvu, ampak tudi v izdelkih umetne obrti. Takrat je v Evropi vrsta odličnih mojstrov ustvarjala drobne umetnine v miniaturah (zlasti portrete) v graverstvu in medaljerstvu. Okus tedanjega časa je zahteval natančno in lepoto čim vrednejšo izdelavo.

Eno takih izrazito umetnoobrnih dejavnosti je bilo puškarstvo, saj so orožje krasili z okovjem in različnimi gravurami. Prav vrezovanje in oblikovanje podob in okraskov v kovine in slonovo kost je zahtevalo veliko znanja in spretnosti, osebna umetniška nadarjenost pa je tem izdelkom dala pečat umetnin. Šega je imel eno in drugo, zato ni čudno, da je umetnik v njem kmalu izpodrinil obrtnika. Ravno v naslednjih štirih letih po 1734 je Šega postal umetnik v medaljerstvu, za kar se je, spodbujen tudi s priznanji, povsem odločil. V tem času je bil največ na Dunaju ni se občasno izpopolnjeval pri starejšemu bratu. Po uspelem portretu v vosku volilnega kneza Karla Alberta je 1739 postal v Muenchnu dvorni mojster za vrezovanje žigov. Ker je v tem času plamtela avstrijska nasledstvena vojna in v knežji kovnici ni imel več pravega zaslužka, ustvaril pa si je tudi družino, se je preživljal s slučajnimi naročili in se lotil celo slikarstva.

Ohranjeni avtoportret kaže, da mu umetniške žilice res ni manjkalo. Razmere so se izboljšale, ko je 1751 postal dvorni medaljer bavarških knezov. V Muenchnu je potem s krajšimi prekinitvami zaradi delovnih potovanj ustvarjal in živel vse do smrti 6. decembra 1787.

Leta 1755 je delal v Wuerzburgu za knežsko A. F. v. Seinsheima in saškega kralja F. Augusta II., kasneje pa tudi v Dresdenu in Leipzigu ter seveda na Dunaju, kjer je v vosku portretiral tudi cesarico Marijo Terezijo, po-

nujenega mesta dvornega medaljerja pa ni sprejel. Ko je na eno oko oslepel in trepetal pred popolno slepoto zaradi česar se je 8 let pred smrtjo tudi upokojil, je dosegel višek svojega umetniškega dela z vrsto portretnih medalj vseh 18 vladajočih knezov Wittelsbachov, ki so ga uvrstile med prve v portretnem medaljerstvu.

Šega je značilen predstavnik poznobaročnega medaljerstva, po lastnih besedah dvornorokokojskega stila. Za njegovo zgodnje delo je značilna energično odrezana roka pri doprtnih portretnih – to je ponovil spet v zadnji fazi ustvarjanja – in pretirano natančna obdelava posameznih delov obleke in opreme. V drugi razvojni stopnji je obdeloval mehkejše, kar se vidi na laseh, oblačilih in na celotnih portretnih, kar gre delno pripisati vplivu njegovega prijatelja, švicarskega medaljerja Karla Hedlingerja, čeprav njegovo celotno delo ne kaže konkretnih naslonitve na nobenega tedanjega umetnika. Šele zreli Šega se je predstavil kot prvi predstavnik rokokoja. Rokokojsko igriv je bil pri obdelavi vseh portretnih detajlov, značilna je reprezentativna drža, bogato in razgibano okrasje ter močno prelivanje sence in svetlobe. Likovno in tehnično zelo sorodne portrete lahko razlikujemo le po značilnostih portretirancev.

Šega je zapustil mnogo odličnih del, portrete knezov, vojvod, kraljev in drugih osebnosti svojega časa na medaljah, ohranjenih pa je tudi nekaj slik. Nekaj portretnih medalj hrani v svojih zbirkah tudi dolenski muzej. Saj Franc Andrej Šega znani graver, medaljer in slikar, kot so ga označili proučevalci njegovih dela, v tujini ni pozabil, da je Novomešanec, kar je sam zapisal na avtoportretu. Po smrti mu je njegov prijatelj J. C. Lippert v muenchenski stolnici postavil marmornato spominsko ploščo z latinskim napisom, ki se konča z verzji: Vedno slovelo bo tvoje ime in čast bo tvoja in hvala.

ZDENKA LINDIČ

OBIŠČITE XXIX. celovški lesni velesejem od 9. do 17. avgusta 1980

ZANIMIVOSTI:

Sejemska žaga in mizarska delavnica v pogonu, dan mizarjev, simpozij „Gozdarska tehnika v gorskem okolju“, dan kmetov – lastnikov gozdov, dan žagarjev, skupinski ogledi podjetij.

**beogradska banka
Novo mesto**

UPOKOJENCI!

Nudimo in zagotavljamo vam kvalitetna in tekoča opravila v zvezi z izplačilom pokojnin in invalidnin na hranilno knjižico ali tekoči račun.

Ker se nosilci pokojnin in invalidnin vse bolj vključujejo v našo banko s prenosom izplačevanja osebnih prejemkov, vas vabimo, da tudi vi uporabite naše storitve.

S prenosom izplačila pokojnine na hranilno knjižico ali tekoči račun postanete varčevalec banke. Vaše vloge obrestujemo po obrestni meri 7,5 % – 10 % in nudimo tudi druge ugodnosti, predvsem v pridobivanju vseh vrst kreditov občanom.

Vašo skrb glede hrambe denarja prepustite nam. Neobvezno nas obiščite – delamo v stavbi na Cesti komandanta Staneta 12, Novo mesto (pri Lekarni Novo mesto) – ali kličite na telefon 21-532.

452/24-80

**Audi
NSU**

SERVIS BERUS IVAN

C. herojev 27
NOVO MESTO
posluje od 1. julija 1980
dalje.

Naročila sprejema po telefonu (068) 25-098
– servis in 22-549 –
doma.

„SOP“ Krško specializirano podjetje za industrijsko opremo, DS TOZD STORITVE, Krško, Gašilska 3,

objavlja prosta dela

KOMERCIJALNE IN TEHNIČNE PRIPRAVE KOPERANTSKI DEL

Pogoji:

- TSS – gradbena smer
- 2 leti delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok
- 3-mesečno poskusno delo

Prijave sprejema kadrovska služba „SOP“ Krško, CKŽ 141, 15 dni po objavi oglasa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi oglasa.

590/32-80

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE SOLE „MIRANAJANCA“, ČRNOMELJ

razpisuje
prosta dela in naloge
za nedoločen čas

– 1 KV KUHAČICE S POLNIM DELOVNIM ČASOM

Pogoji: uspešno končana poklicna gostinska šola in najmanj 2 leti ustreznih delovnih izkušenj

– SNAŽILKE ZA POLOVIČEN DELOVNI ČAS

Prijave z dokazili sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.
591/32-80

KOMUNALNO IN GRADBENO PODJETJE NOVOGRAĐ, NOVO MESTO, n. sub. o.,

objavlja

na podlagi sklepa komisije za medsebojna delovna razmerja prosta dela in naloge v TOZD Gradbeništvo in stranski obrati:

1. DVEH VOZNIKOV TEŽKIH MOTORNIH VOZIL
2. DVEH STROJNIKOV TEŽKE GRADBENE MECHANIZACIJE
3. DVEH AVTOMEHANIČNIKOV

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1:

– imeti morajo poklicno šolo za voznike motornih vozil in pet let delovnih izkušenj

pod 2:

– imeti morajo poklicno izobrazbo ustrezne smeri in tečaj za strojnika težke gradbene mehanizacije ter 5 let delovnih izkušenj

pod 3:

– imeti morajo poklicno avtomehanično šolo in 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati za objavljena dela in naloge naj vložijo prijave v 15 dneh po objavi na naslov: Komunalno in gradbeno podjetje Novograd, Novo mesto, splošni sektor Cikava.

Prijavljeni kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 10 dneh po izbiri.

589/32-80

**lip bled
lesna industrija**

64260 bled, ljubljanska c.32

ZASTAVA AVTO LJUBLJANA

INFORMACIJE IN ZAMENJAVA V VSEH POOBlašČENIH SERVISIH ZASTAVA IN TRGOVINAH REZERVNIH DELOV SERVISI:

ZASTAVA AVTO in trgovine Koper, Krško, Ravne na Koroškem, Ljubljana, AVTOMERKUR in trgovine Vrhnika, Ljubljana, AVTOMERKUR Logatec, ALPETOUR Bled, Kranj, AVTO Celje, Kočevje, AVTOPREVOZ Idrija, Tolmin, AGRO-SERVIS Murska Sobota, AMD Postojna, Slovenske Konjice, AGIS Ptuj, KOMUNALNO PODJETJE Laško, Rogaška Slatina, KOC Velenje, HMEZAD Šmarje pri Jelšah, Žalec, FERROMOTO Maribor, Slovenska Bistrica, NOVOTEHNA Metlika, Novo mesto, Trebnje, MOTOREMONT Nova Gorica, PIONIR Novo mesto, TEHNOSTROJ Ljutomer, TRGOAVTO Koper, Portorož, SAP – VIATOR Črnomelj, Jesenice, Slovenj Gradec, VOLAN Ljubljana, Trbovlje.

TRGOVINE:

ZASTAVA AVTO Maribor, Celje, Kranj, Krško, AVTOMERKUR Jesenice, MERKUR Kranj, NANOS Postojna.

**Zamenjajte
izrabljen
motor**

Z INDUSTRIJSKO
OBNOVLJENIM

ZAMENJAVA V ENEM DNEVU!
ENOLETNA GARANCIJA! KREDITNI FINANŠIRANJE!

Od 11. avgusta 1980 prične obratovati SERVIS ZA POPRAVILO VSEH VRST KOLES, KOLES S POMOŽNIM MOTORJEM IN MOPEDOV.

SERVIS
STREL PETER
NA ŽAGO 1 (bivša avtopralnica)
NOVO MESTO
598/32-80

VIKTOR ŠENICA iz Dolenjskih Toplic št. 187 obveščam cenjene stranke, da sem odprl mehanično delavnico za popravilo avtomobilov in kmetijskih strojev. Priporočam se za popravila vseh vrst.

596/32-80

Na podlagi sklepov delavskega sveta TOZD PTT center Novo mesto in TOZD ZA PTT PROMET Novo mesto z dne 28. 7. 1980

se razpisuje za dan 13. 8. 1980

JAVNA DRAŽBA

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- A) osebnih in tovornih motornih vozil
1. TAM 2001, letnik 1970, izklicna cena 30.000,00 din
 2. Zastava 750, letnik 1972, izklicna cena 10.000,00 din
 3. Zastava 750, letnik 1973, izklicna cena 15.000,00 din
 4. IMV 1600 SB, letnik 1969, izklicna cena 25.000,00 din
 5. Zastava 750 kombi, letnik 1971, izklicna cena 18.000,00 din
 6. Zastava 750, letnik 1975, izklicna cena 10.000,00 din
 7. Zastava 750, letnik 1973, izklicna cena 10.000,00 din
 8. Zastava 430 F, letnik 1976, izklicna cena 15.000,00 din

B) 8 mopdedov TOMOS po izklicni ceni 400,00 din do 1.000,00 din

Izklicna cena je brez prometnega davka. Pravico do udeležbe imajo vse pravne in fizične osebe. Pred pričetkom dražbe mora vsak interesent položiti varščino v višini 10 % izklicne cene.

Ogled osnovnih sredstev pod A in B je mogoč eno uro pred začetkom dražbe. Informacije pa interesenti lahko dobijo tudi prej na tel. 22-741.

Javna dražba bo vršila v prostorih ptt avtogaraže v Ločni, Cesta herojev 28, dne 13. 8. 1980.

587/32-80

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJIJRO SALAJ“ KRŠKO

objavlja prosta dela oz. naloge za:

DS SS

TEHNOLOŠKO PROJEKTIRANJE

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba kemijske tehnologije
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj

TOZD CELULOZA

PRAZNIJENJE SNOVNIH JAM – 3 delavce

Pogoji:

- PK delavec
- osnovna šola
- delo v treh izmenah
- dana možnost priužitve

TEHTANJE IN ZAVIJANJE CELULOZNIH BAL – 4 delavce

Pogoji:

- PK delavec
- osnovna šola
- delo v treh izmenah
- dana možnost priužitve

TOZD PAPIR

POMOČNIK SUŠILCA IN PREVIJALCA PRI PAPIRNEM STROJU – 5 delavcev

Pogoji:

- zaželena končana osnovna šola
- sposobnost dela ob stroju
- delo v treh izmenah
- dana možnost priužitve

Vsa dela oz. naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene prijave prejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

592/32-80

Dediščina v slabem stanju

Gradovi propadajo, vse manj je obdelovalne zemlje in vse več zaraščenih površin — Nujno je postaviti toplarno!

Ob novem letu ustanovljena služba za varstvo naravne in kulturne dediščine pri Zavodu za planiranje v Novem mestu se po prvih začetnih težavah postavlja na noge. Kaj vse, so doslej ugotovili in na kaj je v novem srednjeročnem obdobju dati največji poudarek, je povedal magister Marijan Ravbar.

„Prej je 30 let tovrstne posle za Dolenjsko opravljal zavod v Ljubljani, zdaj pa smo se s tem začeli načrtno in stalno baviti doma. Naša maloštevilna tričlanska skupina — arheolog, arhitekt in geograf — dela za področje

slabšem stanju. Glede Struge bo potrebna posebna študija, ker v tem gradu bivajo nune, poleg njih pa še zasebne stranke. Za to posloj se zanima Otočec, kamor bi po naših prvih ocenah v bodočnosti grad tudi najbolj sodil. Glede Prežeka pa so tudi že neke kombinacije za obnovo s pomočjo IMV. Za spomenike ljudske revolucije je malo bolje poskrbljeno s posebnimi sporazumi.

Kot strokovnjak za varstvo okolja bi imeli najbrž tudi s tega področja več kritičnih pripomb?

„Odnos do varstva okolja se zrcali v Krki. To je kraška reka s precejšnjo samočistilno sposobnostjo, vendar pa je predvsem zaradi naraščajoče industrije vedno bolj onesnažena. Onesnaženost zraka tudi narašča, vendar nam glede tega še ni treba biti plati zvona. Zavedati pa se moramo, da bo nujno vsaj v petih letih postaviti toplarno, ki bi zajela celotno območje od Straže vzdolž Krke vsaj do Otočca. Varovanje okolja pa je kritično največ zaradi gradenj. Vsako leto izgubimo v novomeški občini okrog 50 hektarov zemlje. Polovico te površine zazidamo, ostale parcele se drobijo in za kmetijstvo niso več tako zanimive. Problematično je to, da je 26 odst. vseh kmetijskih zemljišč v občini podvrženih zaraščanju, posebno v odročnih predelih, kot so Rog, Gorjanci in Suha krajina. To pa je problem ob dejstvu, da se v občini že zdaj ne moremo več sami prehranjevati.“

Kaj bi morali po vašem mnenju v novem srednjeročnem obdobju v prvi vrsti celovito urediti?

„V novomeški občini obarovati dolino Krke, v trebanjski skušamo doseči zaščito Mirenske doline, v Beli krajini pa najti mesto objektom na Stražnem vrhu, kjer so delali štabi za časa NOV. Zraven tega pa zavarovati Kolpo. To so glavne operative naloge dolgoročnega značaja, s katerimi pa ni mogoče več odlašati.“

R. BAČER

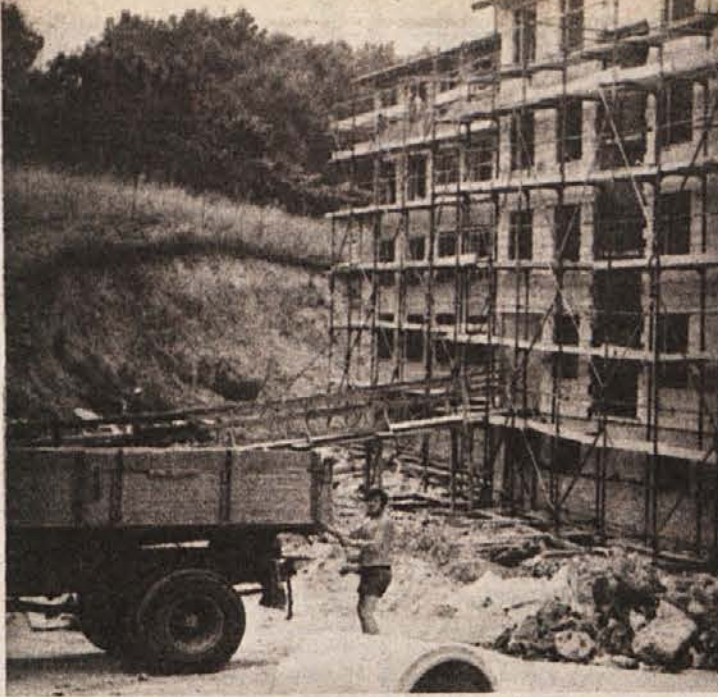

Magister Marijan Ravbar: „V novomeški občini izgubimo vsako leto povprečno 50 hektarov zemljišč zaradi različnih gradenj.“

šestih občin: za obe belokranjski, novomeško, trebanjsko in brežiško. Seveda zaradi obilice dela in razsežnosti terena, kot tudi specifičnosti opravil kadrovske nismo dovolj močni. Potrebno bi še gozdarja za varstvo narave in umetnostnega zgodovinarja ali etnologa. V prvem obdobju se skušamo organizirati in opraviti najbolj nujne naloge, hkrati pa evidentiramo stanje in opozarjamo na pomanjkljivosti. Teh je za majhno morje.“

V kakšnem stanju so najpomembnejši objekti kulturne dediščine?

„V glavnem gre za gradove, ki propadajo. Za Sotesko, Hmeljnik in pletersko cerkev skrbi kulturna skupnost, Gracarjev turn je še v zasebni lasti, Stari grad obnavlja Krka, Prežek in Struga pa sta iz leta v leto v

HOTEL ZA DELAVCE — Novomeški Pionir gradi blizu poslovnih prostorov v Bršljinu samski dom, predvsem za delavce iz drugih republik. Gradbena dela gredo h koncu, v stavbi pa bo okrog 350 postelj in režim hotelskega tipa. Sodobne sanitarije, klubske sobe in podobne pritlikline se razumejo same po sebi. (Foto: R. Bačer)

**PRIZIDEK
ZE DELAJO**

V ponedeljek, 3. avgusta so pripeljali stroje na delovišče pri poslojpu ekonomske in administrativne šole na Ulici talcev ter začeli z zemeljskimi deli za dograditev šole. Prizidek, ki je v novem 5-letnem programu izgradnje šol, je tako že v gradnji.

TERMOAKUMULACIJSKE PEČI GREDO V DENAR

Najbrž je strah pred negotovo kurjavo v bodoči zimi kriv, da je v Novem mestu precej povečano povpraševanje po termoakumulacijskih pečeh. Kot je povedal poslovodja Elektrotehne Slavko Staniša, je letos izjemen primer glede prodaje vsakovrstnih peč, najbolj pa gredo v promet termoakumulacijske. „Prejšnja leta se poleti nihče ni zmedil za take peči in jih sploh nismo nabavljali, letos smo jih že po koncu kurilne sezone prodali okrog 40. Kupcem lahko ustrežemo in tovrstno blago nabavljamo. Cene so se od lani sicer malec zvišale, za kakih 10 odstotkov, toda kupci za to največkrat sploh ne vprašajo.“

KS Bela cerkev: končno asfalt

Letos še vodovod na Vinji vrh — Hrib in dokončanje kulturnega doma

Cesta od Prinovca v Šmarjeških Toplicah do Bele cerkve v dolžini 2.700 metrov, katere razširitev in asfaltiranje krajani načrtujejo že nekaj let, bo letos končno dobila novo podobo.

Z deli so začeli že decembra lani in do pomladi cesto razširili ter iz kamnoloma krajevne skupnosti napeljali 7.000 m³ gramoza.

Opraviti bo treba še valjarska dela, konec avgusta ali v začetku septembra pa bo cesta le dobila asfaltno prevleko. Pri tem je posebno pohvalno, da so kar 80 odstotkov potrebnih sredstev — kot že prej za napeljavo vodovoda in nekatere druge akcije — prispevali krajani sami, nekaj pa tudi vikendarji, ki imajo nad Šmarješkimi Toplicami počitniške hiše.

Takoj po končanem asfaltiranju bodo začeli napeljovati vodovod na Vinji vrh in na Hrib, ki ga bodo prav tako financirali večinoma krajani sami in opravili tudi potrebna prostovoljna dela.

Se letos naj bi dokončali tudi obnovo kulturnega doma v Beli cerkvi, ki bo razgibal kulturno življenje v krajevni skupnosti, pred dvema letoma ustanovljeno kulturno društvo pa bo tako dobilo prepotrebne prostore za aktivnejše delo.

R. B.

Za večino je poskrbljeno

Na novomeskem področju Pionirjevi delavci iz drugih republik ne žive v barakah, marveč v domovih z vsem najpotrebnejšim udobjem — Gradijo še en nov samski dom

V novomeški občini je gradbeno podjetje Pionir med tistimi, ki zaposluje največ delavcev iz drugih republik. Kako je zanje poskrbljeno, kako upoštevajo podpisani sporazum glede njihovih življenjskih pogojev, je povedal Alojz Jožef, pomočnik direktorja skupnih služb pri Pionirju.

„Trenutno je na območju novomeških delovišč nekaj čez 700 delavcev, ki so prišli k nam iz drugih republik. Zanje imamo star samski dom, zgrajen leta 1962, z 268 posteljami in pa montažno naselje, v katerem je 280 ležišč. Tudi to naselje ima centralno kurjavo in potrebne sanitarije. Zavedamo pa se, da je ta objekt le začasna rešitev, dokler ne bo zgrajen nov samski dom s 350 ležišči. Objekt se že gradi in v njem bo hotelski režim.“

Kako pa je poskrbljeno za preživljanje prostega časa teh delavcev, saj vemo, da udobno bivališče ni vse, kar sodi k dobri življenjskim pogojem?

„Na tem področju smo malo slabši, pa vendar se organizirano bavimo s tem. Največ jih vključujemo v športno društvo, med vsemi dejavnostmi pa jih najbolj zanima nogomet. Organiziramo tudi medtozdovske igre in tekmovanja, tako da se zaposleni spoznavajo med seboj. Nekaj ugodnih premikov pa opažamo tudi na kulturnem področju, čeprav se ravno ta dejavnost najpočasneje uveljavlja. Letos smo organizirali za naše zaposlene iz drugih repu-

ključeni tudi v naše možnosti za letovanje pod istimi pogoji kot vsi ostali. Reči moram, da se te ugodnosti kar pridno poslužujejo.“

Morda na koncu še pojasnilo, zakaj sploh najemate toliko delavcev od drugod?

„Moramo, da bi delo teklo nemoteno, ker se mladi iz domačih krajev redko odločajo za poklice v gradbeništvu. Za tesarja sploh noče nihče iti, za zidarja pa nam je letos na vsem območju z veliko propagando uspelo dobiti 40 mladih v uk. V nasprotju s tem pa imamo nič koliko prošelj za priučitev v avtomehanični stroki. Pri šolanju za gradbene poklice želimo dobiti čimveč domačinov, saj je zaslužek dober, izkušnje pa nam kažejo, da ti tudi obstanejo. Delavci od drugod nam večkrat po prejeti diplomii in končani šoli pokažejo fige: s spričevalom gredo v domače kraje in tam nastopajo kot „strokovnjaki, izšolani v Sloveniji“. Za nas so ti kadri izgubljeni. Prav tako pa moram reči, da vseh le ne gre metati v en koš in da je med delavci od drugod tudi več takih, ki se res čutijo pionirjevce.“

R. B.

Hudo pametno...

30. julija je okrog 14. ure nastala huda prometna gneča na križišču pred bifejem v Koštialovi ulici. Kar hitro so bile zaprte za ves promet Cankarjeva ulica, Koštialova in še peš pot na Prisojni poti. Na Cankarjevi so takrat polagali vrhnji sloj asfalta. To je delo Cestno podjetje, na Koštialovi in Prisojni poti pa so delavci PTT Novo mesto prekopali cesto zaradi polaganja telefonskega kabla in urejanja Ceste herojev.

Tako z nobenim vozilom dobro uro nisi mogel na celotni predel Mestnih njiv, kjer stane več kot 1500 ljudi. Starši so ravno takrat pripeljali otroke z vrtca, nekateri so hoteli zdoma v službo, drugi iz službe domov. Na cesti so stali kamioni, promet je bil onemogočen. Tudi tistim, ki so vozili po Cesti herojev v eno ali drugo smer, se je ustavilo, ker niso mogli dalje zaradi čakajočih vozil.

Vrh vsega je bila takrat neznošna vročina in iz avtomobilov se je slišalo prekletnjanje, otroški jok in še kaj. Prizadeti so poklicali miličnike, ti pa so odredili, naj vsaj eno cesto čimprej odpro. Tako so okrog 14.30 za silo pokrpali Koštialovo ulico, da so po njej lahko vozili, na ostalih dveh cestah so dela trajala še dlje.

Kot so ugotovili za to pristojni organi, je do nevspečnosti prišlo samo zato, ker se poštarji in cestarji niso dogovorili, pa eden za drugega niso vedeli, da zapirajo cesto, čeprav bi se lahko videli. Pa se niso! Vrh vsega so Koštialovo ulico prekopalvali še brez dovoljenja.

Občani pričakujejo, da bodo v obeh podjetjih odgovorni dobili ustrezno lekcijo, kajti tako ravnanje ob najbolj neprikladni uri povsem po nepotrebnem povzroča hudo kri pri občanih.

R. B.

Pri blokih je povsod zamuda

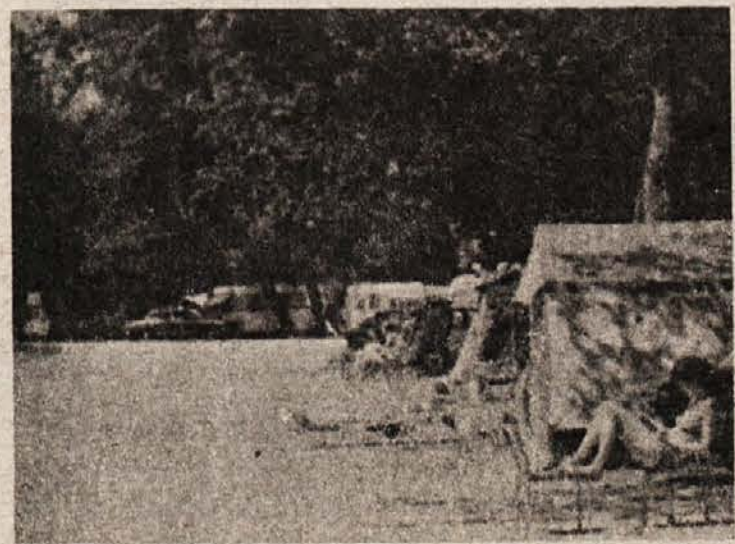
V Straži, Bršljinu in na Cesti herojev bi moralo biti že vseljivih čez 100 stanovanj, pa gradbinci kasnijo — Pri vsaki zamudi skušajo doseči višjo ceno

Letos od spomladi dalje noben stanovanjski blok v novomeški občini ni dograjen v roku. V Straži bi moralo biti v novih blokih že 1. maja prevzetih 59 stanovanj. Isti rok je veljal za bršljinjski blokovski kompleks, pa v obeh primerih dela še vedno trajajo.

Gradbinci prošijo za podaljšek roka dogotovitve stavb, vendar se stanovanjska skupnost temu protivi. Vsaka zakasnitev pomeni namreč višjo ceno, včasih tudi do 25 odstotkov. Tako bodo straški blokovi vseljivi 15. septembra, bršljinjski deloma septembra, deloma šele konec leta. V obeh primerih pa kljub zakasnitvi niso priznali nobenih višjih cen.

Najhujša zamuda je na Cesti herojev, kjer bi moral biti blok C predan že 1. avgusta letos, bo pa šele konec maja prihodnjega leta. Kako pa se stanovanja v gradnji naglo dražijo, pove podatek, da znaša potrjena izhodna cena za kvadratni meter površine v bloku D na Cesti herojev 19.161 dinarjev.

V Novem mestu so cene stanovanj tako visoke predvsem zato, ker je všteta celotna komunalna ureditev terena, kar po pravilih ne bi smelo bremeniti cene kvadratnega metra stanovanjske površine. Ni pa druge rešitve, ker komunalna skupnost nima denarja, da bi zemljišča urejala z vsemi napravami, preden nanj pripelejo gradbene stroje.

OTOŠKI KAMP SE POLNI — Konec julija, ko se je vreme ustalilo, se je tudi kamp na Otočcu začel polniti. Te dni so prostori ob vodi stalno zasedeni, predvsem s tujimi prikolicami in avtomobili. Gostje se radi kopajo v Krki, zato se jim ne mudi preveč dalje. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

VENDAR DOKONČANO — Pred dnevi so na Cankarjevi cesti polagali vrhnji sloj asfalta, kar je zelo hvalevredno. Cestišče bo v kratkem povsem urejeno z bankinami vred in robniki, kar ni vselej primer ob rekonstrukcijah cest v mestu. Ponekod ostajajo dela veliko dlje nedokončana. Vse bi bilo v najlepšem redu, če se ne bi spomnili cesto zapreti ravno v času, ko je najbolj prometna...

VEDNO ZASEDENO — Posedanje pri Kettejevem vodnjaku na Glavnem trgu je postalo že pred leti mestna moda. Ob večerih in popoldnevih se tam zbira mladina, dopoldne pa zlasti ob tržnih dneh njihovo mesto zasedejo Romi.

JE ŽE KAJ VIDETI — Na Cesti herojev, kjer gradijo novo sosesko, je že dobro vidna gradnja Mercatorjeve blagovnice. To bo ena največjih trgovin v mestu, kjer bodo prodajali vse, kar potrebujejo ljudje za dom in družino. Tudi pohištvo!

SAMA DOMAČA IMENA — Pretekli teden je v novomeški porodnišnici rodilo 6 mamek, ki so dale otrokom sama domača imena, kar sicer v zadnjih letih ni navada. Rodile so: Milena Rozman iz Kristanove — Katic; Vida Jurečič iz Kristanove — Igorja; Rozika

Šturm s Ceste herojev 32 — Filipa; Biserka Dolenc iz Segove 8 — Primoža in Jožica Klojučar iz Segove 4 — Mojca.

NAJVEČ BRESKEV — Novomeška tržnica je bila tudi v ponedeljek polna vsega, največ pa je bilo ponudbe breskev, ki so tudi precej cenejše. Prodajajo jih po 25 do 35 din kilogram. Borovnice ženske še vedno nosijo naproday, jih je pa že precej manj kot pred tedni. Trg je bil dobro založen tudi z vsakovrstno zelenjavo, od solate do pese, kolerabe in ostalega. Jajca so prodajali po 3,5 din.

Ena gospa je rekla, da so dan po prvi televizijski vesti o predvidenih novih cenah za „karcen“ v tovarni IMV peli telefoni, ampak prav vsi vodilni so bili takrat odsotni. Nekateri so tudi nenadoma zbledeli...

Sadjarstvo ima prihodnost

Kooperanti bodo pridelovali sadje tudi za tovarne, zlasti marelice, hruške in ribez — S širjenjem nasadov sadnega drevja nameravajo izboljšati pomanjkljivo ponudbo v občini

Kooperacijska obnova nasadov sadnega drevja sega v brežiški občini komaj šest let nazaj. Osredotočena je na območje Amovega sela, Odkjudkove gore in Dečnega sela, kjer so pogoji za sadjarstvo izredno ugodni.

Tedaj so zasadili 2 hektara ranih in 2 hektara poznih sort jablan. Leta 1976 so že sodelovali na slovenski sadjarski razstavi v Mariboru in dobili prvo nagrado za svoje sadje. To je bila spodbuda za načrtnejšo usmeritev. Zdaj imajo v kooperaciji že 20 ha jablan in hrušk, 20 ha ribeza, 4 ha višenj, jagod pa samo za potrebe občine.

Letos bodo na novo zasadili 10 ha hrušk, 10 ha jablan in nekaj višenj. Za odkup hrušk imajo dogovor s Fructalom iz Ajdovčine, za jabolka pa imajo prav tako že odjemalca. Večletne raziskave sort in podlag za marelice so že obrabile sadove. Odločili so se za domače

pišečke sorte, ker so najbolj kvalitetne. Sadike si zagotavljajo sami. Jeseni bodo posadili prvih 500 drevesc, prihodnje leto pa 5.000. Za marelice se zanima zlasti Fructal, ki jih bo odkupoval za predelavo.

Do konca srednjeročnega obdobja 1981-1985 bodo nasade pomnožili. Jablan bodo zasadili še 50 ha, hrušk 44 ha, breskev in višenj 19 ha in marelic 5 ha. Uveljavili bodo dohodkovno povezovanje od proizvodnje do prodaje, v občini pa izboljšali ponudbo kvalitetnega sadja. Napredaj naj bi bilo tudi v kioskih, zlasti na turističnih območjih ter ob avtomobilski cesti.

NA COLNU — Čeravno šolarji iz brežiške občine nimajo več lastnega počitniškega doma, še vedno letujejo v Savudriji. Občinski Zvezi prijateljev mladine je ponudila gostoljubje ljubljanska Počitniška skupnost. Tako vsaj tisti otroci, ki so potrebni morja iz zdravstvenih razlogov, niso prikrajšani. Vsakih deset dni odpotuje na morje nova izmena. (Foto J. T.)

OB KRKI KOT PRED DESELETJEM — Kopalci so v soboto in nedeljo zasedli sleherni prosti kotiček na bregovih Krke. Voda je bila izredno topla, tako kot že leta ne, le alge so se preveč razširile in skalile nekaj bistro reko.

MESNICE SO PREMAJHNE — V brežiški občini je trinajst mesnic, katerih glavna pomanjkljivost je utenjenost.

Le štiri imajo poleg prodajalne tudi razkovalnico mesa, hladilnico, umivalnico in garderobo. Za izpolnitev ureditvenih odločb, ki jih je izdala inspekcija, je treba odšteti precej denarja, zato niso povsod ujeti predpisane roke.

BREŽIŠKE VESTI

Enotnost, gonilna sila razvoja

Ob prazniku KS Tržišče: asfaltne prevleke na cestah — Priznanje posameznikom

V spomin na tragične dogodke 2. avgusta 1942, ko se je pobesneli italijanski okupator neposredno soočil z dolenski partizani, in se je v nemoči znesel nad Malkovčani tako, da je pobil sedem vaščanov in požgal vas, praznujemo ljudje KS Tržišče svoj krajevni praznik.

Enotnost vaščanov, ki je prišla do izraza že med vojno, je eden bistvenih vzrokov za razmeroma hiter napredek te krajevne skupnosti. Osrednja proslava 3. avgusta na Malkovcu je bila priložnost za primerno počastitev 30-letnice gasilskega društva Tržišče in domačih upokojencev, predvsem pa za pregled izjemno uspešne enoletne bilance.

Razvojna pot vasi in zaselkov v tržiški krajevni skupnosti je na moč podobna drugim v sevniški občini in na Dolenjskem. V obdobju povojne obnove in graditve so najprej

napeljali električno v sleherni zaselek. Zatem je veljala vsa skrb zdravi pitni vodi. Vode nima le še 9 hiš v štiri kilometre razvlečenem zaselku Gredice nad Spodnjimi Vodalami.

Več kot 4,3 milijona pa so v zadnjem letu namenili za posodobitev cestnih povezav v krajevni skupnosti. Zaporno, vrhovo plast asfalta so položili na že rahlo načet in ogrožen asfalt ceste od Tržišča do Malkovca. Povsem na novo pa so asfaltirali cesto do železniške postaje, v Kapljo vas in zaselek Podgoro, asfaltno prevleko pa pričakuje še odsek vinske ceste Kompoljca — Jančeva dolina. Med največje in najpomembnejše zaloga je tudi za v prihodnje pa sodi kar 7 kilometrov ceste od Malkovca do Telč. Zaenkrat so cesto razširili, prihodnji teden pa bodo cestnišče utrdili s 1500 m³ gramoz. Delavski avtobusi bodo posej bolj varno vozili delavce, predvsem v krmeljsko Lisico in Metalno, saj tržiška krajevna skupnost nima industrije. Nikakor ne gre prezreti pomena posodobljene ceste tudi za številne učence.

Pripravljenost vaščanov delati in še veliko prispevati v denarju je izrazita. Prispevki za ceste se vrtijo od 10.000 do 15.000 dinarjev za telefon na Malkovcu pa so gospodinjstva prispevala celo do 25.000 dinarjev. Krmeljska telefonska centrala je premajhna, da bi se štirim telefonskim naročnikom na Malkovcu pridružil še šestnajst. Dobro pa je, da ostajajo odprte tudi za Telčane.

Na nedeljski proslavi na Malkovcu so podelili številna priznanja. Med petdesetimi gasilskimi izstopa priznanje Francu Hribarju iz Pijavic za petdesetletno delovanje, GD Tržišče pa se je spomnilo tudi bivšega sektorskega poveljnika in ustanovitelja društva Franca Mirta. Ob svoji 30-letnici je društvo upokojencev poudarilo ustanoviteljske zasluge Franca Gorenca iz Gabrijel. Ob letošnji krvodajalski akciji v Mirenški dolini je dala krajevna skupnost

Tržišče nad polovico vseh krvodajalscev, zato sta krajevna organizacija RK in KS prejeli zahvalno listino, gasilec pa je republiški odbor Rdečega križa podelil diplomu.

Brez marljivih, za razvoj nenehno zagrehtih posameznikov, ki jim ni žal žrtvovati prosti čas, za hitrejši napredek, ne bi šlo nikjer. V KS Tržišče so spodbujevalci številnih akcij Igor Malus, Ivan Pungerčar, Janez Valant in Lojze Udovc. Zato so jim izročili zaslužena bronasta odličja OF.

PAVEL PERC

Prisrčno srečanje

Sevniški invalidi so se že drugič zbrali pri lovski koči nad Loko

Pri lovski koči nad Loko pri Zidanem mostu je bilo 27. julija drugo srečanje članov Društva invalidov Sevnica.

Čeprav so lani bogat kulturno-družabni program popestrili pevci prosvetnega društva Primož Trubar iz Loke in pionirji tamkajšnje osnovne šole, je bilo letos vse še bolj domače in prisrčno. Loške žene in dekleta so spekle okusno pecivo, godbenik, ki se je kljub nujnim opravilom na kmetiji pridružil invalidom, pa je poskrbel za prijetno razpoloženje blizu 200 gostov. Prišli so celo iz najbolj oddaljenih krajev pa tudi invalidi društev iz sosednjih občin.

Tovariško srečanje v malce zapoznelo počastitev dneva vstaje ne bi bilo tako uspešno, če ne bi organizatorjem (komisiji za šport in rekreacijo pri sevniškem društvu in zelo aktivnemu odboru invalidov v KS Loka) priskočili na pomoč loški lovci, krajevna organizacija Rdečega križa, gasilci z Brega in delavci Trubarjevega doma.

P. P.

SEVNIŠKI VESTNIK

Temeljna organizacija kooperantov sprti pismeno in telefonično obvešča sadjarje o zaščitnem škropljenju in drugih nujnih delih v nasadih, zato med njimi ni zamudnikov. Sadje je zdravo, žal pa že primanjkuje zaščitnih sredstev.

J. TEPPEY

Traktoristi in kosci tekmujejo

Oranje v Cerkljah, košnja pa v Bukošku

V nedeljo, 10. avgusta, bo v Cerkljah in v Bukošku občinsko tekmovalje mladih zadruženikov pri temeljni organizaciji kooperantov brežiške Agranie. Svoje spretnosti v oranju bodo tekmovalci pokazali na kmetijskem posestvu v Cerkljah, kjer bodo nato razglasili rezultate. Najboljši bodo zastopali občino na regijskem tekmovalju. K dopoldanskemu delu tekmovalja sodi tudi preizkus teoretičnega znanja, ki bo prav tako v Cerkljah. Računajo, da se bo za tekmovalje prijavilo 20 do 25 udeležencev.

Popoldanski program se bo odvijal v Bukošku. Tam se bodo pomerili najboljši kosci. Ti imajo vsako leto veliko gledalcev in navijačev. Po tekmovalju se bodo nastopajoči in občinstvo skupaj poveselili. Priziditev organizira strojna skupnost Bukošek.

Novo v Brežicah

VEČ POVRTNINE — Brežiško tržišče je slabo oskrbljeno z zelenjavo. Za kmetijsko občino se čudno sliši, če večino tovrstnih pridelkov kupuje drugod, razen tega je kakovost pogosto pod povprečjem, cene pa višje kot v nekaterih industrijskih središčih. Bodoča interesna skupnost za pospeševanje kmetijstva ima v programu organizirano pridelovanje vrtnin doma. Tako bi potrošniki dobili cenejše blago brez nepotrebnih posrednikov in prevoznih stroškov.

Tudi cviček za izvoz

Agrokombinat se poskuša uvrstiti med izvoznike — Ker nima deviz, v njegovih trgovih primanjkuje rezervnih delov

Stiska za devize sili gospodarske organizacije k pospešenemu iskanju odjemalcev naših izdelkov in pridelkov v tujini. Letos bo Agrokombinat izvozil manjšo količino cvička. Išče si tudi tržišče za izvoz nekaterih sort sadja.

Sadje v krški občini izredno dobro uspeva, zato bo v naslednjih petih letih kombinat še vlagal v nasade hrušk, jablan, breskev, jagod, ribeza in vinske trte. Prednost bodo imele nadalje naložbe v živinorejo, v adaptacijo hlevov, v modernizacijo klavnice, v gradjo farm za rejo prašičev in nakup plemenske živine.

Tudi v krški občini se trenutno otepa s pomanjkanjem mesa. To zd „Meso“ je napovedal izgabo ob polletju, ker so bile odkupne cene mesa zamrznjene, cene živine in prašičev pa proste. Sicer pa živine povsod primanjkuje in je zdaj niti za dobro plačilo ni mogoče dobiti toliko, kot bi je sicer odkupili za redno preskrbo. Ob manjšem izkoriščenju zmogljivosti se bodo

klavnice še vedno borile s finančnimi težavami, dokler živinorejci ne bodo ponovno napolnili hlevov.

V krški občini je ta čas zadrega tudi za rezervne dele pri kmetijski mehanizaciji. Agrokombinat doslej ni izvažal, zato si ne more pridobiti uvoznih pravic, in tako obstajajo kooperanti praznih rok. Dobrih 70 odstotkov kmetijskih strojev je namreč uvoženih.

Stopnjuje se tudi pomanjkanje zaščitnih sredstev in umetnih gnojil. Proizvajalci teh želijo namreč od kupcev dobiti devize, in kdor jim ne more ustreči, ostane brez blaga. Vsega najbrž ni kriv samo zastoj pri uvozu, saj manjka tudi dušičnih gnojil, za katere surovini ni treba uvažati. Nereditno dobavo povzročajo po vsej verjetnosti tudi kolektivni dopusti v tovarnah.

J. T.

KRŠKE NOVICE

MESTO ŠE BREZ TRŽNICE — Krčani jo močno pogrešajo in zadržano računajo, da jo bodo dobili v novem srednjeročnem obdobju. Stala bo pri nekdanjem hotelu „Sremič“. Imela bo tudi specializirane prodajalne za ribe in meso ter vse lokale za popolno oskrbo z zelenjavo in sadjem.

USPEHI IN MEDALJE — Dve državni plavalni prvenstvi, za starejše pionirje in mladince, sta Vesni Jelen in Tončki Škafar navrgli lepo bero medalj. Zlatih med njimi sicer ni bilo, vendar so tudi bronaste lep uspeh, saj bosta obe tekmovalki krškega Celulozarja še drugo leto starejši pionirki.

Z LUČJO JIH IŠČEJO — Pralni prašek, kava, gradbeni material, stavbno pohištvo, sanitarna keramika, gradbeno železo, pralni stroji in hladilniki so še vedno na seznamu blaga, ki ga primanjkuje. Najbolj so prizadeti graditelji, saj morajo odpreti nešteto vrat, preden se jim posreči za silo skrpati skupaj najnujnejše od cementa naprej. Večasi dobijo to, kar so prej kupili v eni trgovini na petih ali šestih mestih v Sloveniji.

V vročini tudi potrpljenje mine

Nejevolja zaradi zaprtega mostu čez Savo v Krškem

Zapora mostu čez Savo v Krškem je domačine precej prizadela. Veliko več morajo pešačiti, najbolj pa jih je razjezilo to, da so z mostu v nedeljo posneli asfalt, potem pa ves teden niso na njem skoraj nič delali. Na prste ene roke so lahko prešteli delavce, ki so se zadrževali na njem. Številni vozniki so se zato z osebnimi in celo s tovornimi avtomobili prepeljevali čez „zaprti“ most, kar je nekatere veljalo nič več in nič manj kot 500 dinarjev kazni.

Postopek „Slovenija cest“ je občane močno razburil in menili so, da je skrajno neodgovorno delati tako počas in podaljševati zaporo. Obvozi čez brestaniški oziroma brežiški most so zelo dragi in „požro“ veliko bencina. Avtobusi Brežice — Krško, ki vzdržujejo na tej progi redno zvezo, vozijo celo samo do železniške postaje, naprej čez most pa morajo potniki pešačiti vse do mestnega središča. Tako bo še ves mesec, zato ljudem ni vseeno, kako so se cestarji lotili dela.

J. TEPPEY

BRIGADIRJI NA PALIČU

Minuli teden je 18 mladincev in mladink iz krške občine krenilo v Bajino Bašto. Tam so se pridružili vrstnikom iz pobratene občine s katerimi sodelujejo na zvezni delovni akciji „Palič 80“. Brigada nosi ime Bratstvo in enotnost. Mladi so odšli na delo v prepričanju, da bodo osvojili čimveč priznanj na le za delovne uspehe, ampak tudi za širjenje tovariških in prijateljskih vezí z mladino iz drugih krajev Jugoslavije. Krški brigadirji doslej še nikoli niso razočarali.

Ležišč za turiste primanjkuje

Putnikov motel v Trebnjem je letos prenočil že več kot 3000 gostov — Največ tujcev

Že dvajset let teče preko Dolenjske velika magistralna cesta, po kateri se odvija ves promet proti vzhodu, v zadnjih nekaj letih pa tudi proti morju. In v tem času se Dolenjska turistično ni kdove kako razvila. Turisti namreč čeznjo samo zdrviijo, ne da bi se kje ustavili, ker se pogosto niti nimajo kje.

Dolenjski še vedno primanjkuje hotelskih, motelskih ležišč pa privatnih sob in kampov. Obstoječe kapacitete so zdaj, na višku turistične sezone, premajhne za veliko število gostov, ki potujejo mimo nas. Tudi Putnikov motel v Trebnjem, ki ima 25 ležišč in 80 sedežev v restavraciji, je že zdavnaj premajhen. Vodja te Putnikove poslovne enote Franc Novak je povedal, da načrti za širitev sicer obstajajo, vendar ne vedo, kje bodo gradili. Tam blizu bo tekla nova avtocesta, zaradi katere bodo porušili bencinsko črpalko, brez katere pa motel ne more biti (tako določa naša zakonodaja). Kako pa se gostinci

znajdejo v sedanjih stiski s prostorom?

„V povezavi s turističnim društvom Trebnje naše goste napotimo v privatne sobe, ki premorejo okoli 40 ležišč. In tudi ta ležišča so skoraj vsak večer zasedena, saj je letošnja turistična sezona precej boljša kot lani. Med turisti prevladujejo tujci, med njimi Nemci, Holandci, Francozi in Italijani. Tako smo v prvih šestih mesecih imeli 3.000 nočitev.“

Žal pa tudi tu ostaja le pri nočitvah. V Trebnje ali njegovo okolico le redko kdo zaide, tudi trebanjska galerija je še vedno brez table ob cesti, v motelu pa trenutno niti prospekta niso imeli na voljo. In turisti se

morajo ob takem načinu ponudbe znajti sami, kot se vedo in znajo. Ponavadi se znajdejo tako, da prespe, potem pa hitro nadaljujejo pot.

J. S.

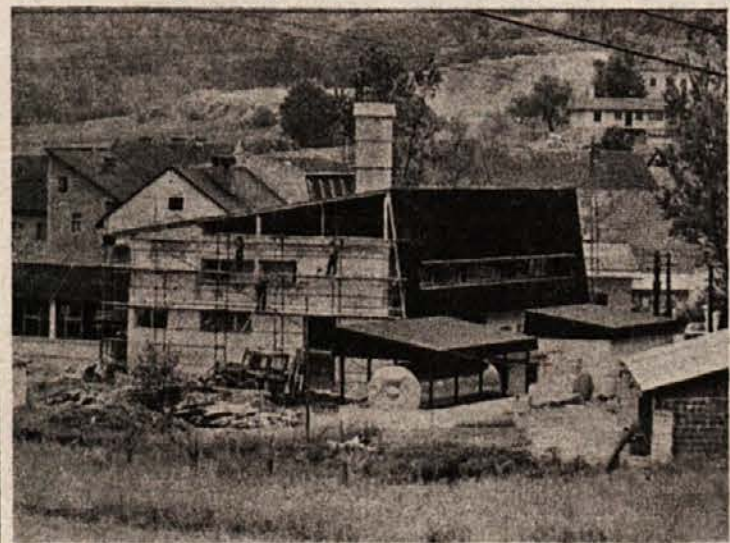

Iz kraja v kraj

POČITEK ZA DELEGATE — Trebanjska občina je v teh pasjih dneh kot izumrla; mnogi uradniki so namreč odšli na (zasluženo) odmor. Tačas pa se bodo lahko odpočili tudi trebanjski delegati, saj do jeseni po vsej verjetnosti ne bo sej skupščine občine ali samupravnih interesnih skupnosti.

ALI JE BIL MOST TRHEL? — Nadvoz nad progo med Trebnjem in Sevnico že nekaj časa obnavljajo. Bajce so vanj naložili že toliko materiala, da se mnogi sprašujejo, in česa je pravzaprav bil ta most doslej, zlasti pa, kako je zdržal vse silne tovore, ki so jih vozili na Dob.

ENA SAMA TRŽNICA — Kdor se pritožuje nad slabo založenostjo Trebnjega z zelenjavo in sadjem ali nad tem, da Trebnje nima tržišča, je nad tem, da Trebnje je že toliko pa res slep. V Trebnjem in sadje, prodajnih mest za zelenjavo in sadje, da je mesto podobno eni sami tržišči, s prodajalci teh stvari je namreč najti od cerkve do banke.

TOVARNA JE ŽE POD STREHO — Nova Iskrina tovarna v Mokronogu je že pod streho. V njej so montirani že tudi novi stroji, s katerimi bodo bistveno povečali proizvodnjo elektrolitskih kondenzatorjev. Tehnični prevzem tovarne bo okoli 15. avgusta, slavnostna otvoritev pa bo v septembru za trebanjski občinski praznik.

TREBANJSKE NOVICE

Najbolj primanjkuje praška

Prvi svet o težavah pri preskrbi z živili — Olja je dovolj, ni pa steklenic — Pomanjkanje skladišč reševati tudi v okviru regije in skupaj s sosednjo občino

Edina, a toliko pomembnejša točka dnevnega reda zadnje seje črnomaljskega izvršnega sveta je bila preskrba občine. Da se je občinska „vlada“ tako resno lotila tega vprašanja, je dovolj razgovor: v zadnjem času v občini najbolj občutijo pomanjkanje olja, pralnega praška in mesa.

Vprašanje preskrbe z oljem so rešili tako, da so ga dali v prodajo iz občinskih rezerv; sploh pa je olja dovolj, le steklenic primanjkuje,

zato lahko v občini vsak dobi le toliko olja, kolikor prinese praznih steklenic. S tem so tudi preprečili nerazumno, že kar bolesto kopičenje zalog.

Najbolj pereče je vsekakor pomanjkanje pralnega praška. Že v trgovine v občinskem središču pride (kadar pride) tako malo praška, da ga ljudje dobesedno razgrabijo, tako da ga v trgovine v drugih krajih sploh nič ne dobijo.

Med drugim je izvršni svet zadolžil trgovske organizacije, ki skrbijo za preskrbo občine, da do 5. avgusta sporočijo, koliko skladiščnih prostorov je na voljo, prav tako pa morajo poiskati druge primerne prostore, ki bi jih lahko preuredili (vsaj začasno) za trgovska skladišča. Pomanjkanje skladišč je eden ključnih problemov, ki jih je treba odpraviti, če naj, gledano dolgoročno, zagotavljajo, da bo preskrba občine z živili taka, kot mora biti.

Zato naj bi za gradnjo novih skladišč združevali sredstva vsi nosilci preskrbe pa tudi tiste delovne organizacije, ki imajo organizirano lastno družbeno prehrano. Poleg tega v Črnomlju menijo, da je treba vprašanje skladišč reševati tudi v okviru regije, nato skupaj z metliško občino za Belo krajino in seveda posebej v občini.

A. BARTEJ

POVABILO IZ ITALIJE

Folklorna skupina s Preloke, ki šteje skupaj s plesalci in tamburaši okoli 35 članov, je pred kratkim dobila povabilo za nastop na folklornem festivalu v italijanski pokrajini Frosinone. Preločani se ne vejo, če bodo lahko odšli na pot, kajti skupina nima denarja. Vse, kar so v zadnjem času zaslužili z nastopi, so prispevali za gradnjo kulturnega doma.

ČRnomaljski DROBIR

PUŠČAVSKE NAVADE — V teh pasjih dneh v Črnomlju človek ne more dobiti v gostinskih lokalih mizle pijače. Če si gost zaželi pijače z ledom, ga samo začudeno gledajo, češ od kod naj v največji vročini dobimo led. Očitno pa tudi hladilniki ne delajo, saj ima pivo približno toliko stopinj kot Kolpa. Očitno črnomaljski gostinci upoštevajo bogate izkušnje saharških ljudstev, da najbolj odžaja topla pijača, mizla pa človeka le sili k prekomernemu pitju...

FOLKLORA ZA BRIGADIRJE — Črnomaljska folklorna skupina je za brigadirje iz Maribora in Sežane, ki delajo v tretji izmeni MDA Bela krajina 80, pripravila v naselju v Kotu nastop. Zaplesali so 15 belokranjskih plesov in pripravili izbor ljudskih pregovorov in rekov.

Črnomaljski poročevalec

Bo nerazvitosti odklenkalo?

Dozdajšnje pridobitve krajevne skupnosti Kostel obetajo hitrejši razvoj — Dve tretjini krajevnega samoprispevka za novo šolo — Možnosti za turizem so velike

Itasova tovarna, ki bo prihodnje leto nudila delo sto dvajsetim ljudem, banka, telefonska centrala, bencinska črpalka, družbena in zasebna stanovanja, zlasti pa sodobna cesta — to so glavne stvari, ki jih je zadnja leta pridobila krajevna skupnost Kostel, a se še vseeno ni izklopala iz nerazvitosti. O prizadevanjih krajanov, da bi v naslednjih petih letih nadoknadili razvojni zaostanek za drugimi področji kočevske občine, smo se pogovarjali s Francem Volfom, predsednikom sveta KS.

„Že doseženo je porok, da se tukajšnje vasi ne bodo še naprej praznile, predvidevamo celo, da se bo število krajanov povečalo. To je dober obet za zemljo, saj je prej zdaj preveč neobdelane. Je precej zanimanja za zidavo, kaj in kje se lahko gradi, pa bo jasno, ko bo izdelan urbanistični načrt.“

Krajanji hočejo napredek, a ne za vsako ceno, veliko dajo

Franc Volf: „Brez pravih možnosti za šolanje vasi ne bodo napredovali.“

tudi na neokmjeno in zdravo okolje. Zato je v teku gradnja čistilne naprave za področje Vasi in Fare, Pirče in Itasova tovarna pa sta na tako napravo že priključena. Za kostelski konec krajevne skupnosti, ki ne premore industrije, pa čistoča še ni vprašljiva, tamkaj se ljudje veselijo čiste pitne vode, ki jo bo dajal vodovod, o katerem smo pisali zadnjič.

„Z razvojem krajevne skupnosti se bo večalo tudi število šoloobveznih otrok, zato bo nujna gradnja nove šolske stavbe, saj stara ne omogoča niti varnega niti sodobnega celodnevno zastavljenega pouka,“ pravi Volf. „Hkrati s šolo bi bilo moč rešiti tudi vprašanje otroškega varstva. Krajanji se zavedamo, da brez pravih možnosti za šolanje vasi ne bodo napredovali, zato bomo kar dve tretjini denarja (blizu 3 milijone dinarjev) iz krajevnega samoprispevka dali za šolo.“

V naslednjih letih bodo v kostelski krajevni skupnosti še

KAJ BO Z DELAVSKO UNIVERZO?

V okviru OK SZDL Kočevje se tečejo priprave na septembrsko problemsko konferenco o družbenopolitičnem izobraževanju in izobraževanju odraslih. Konferenca bo priložnost za rešitev vprašanja Delavske univerze, od katere se bosta v novem šolskem letu ločila oddelka trgovske in administrativne šole, ki se bosta priključila Centru poklicnih šol oz. gimnaziji.

KOČEVSKA DELEGACIJA JESENI NA KONGRESU ANPI

Kočevsko ZZZB je konec junija obiskala delegacija antifašistov in komunistov iz italijanskega Tolentina. Pogovore o sodelovanju na antifašistični fronti, neuvrščenosti in podobnem bodo nadaljevali jeseni, ko se bo delegacija kočevskih borcev, komunistov in mladine udeležila kongresa ANPI v Tolentinu.

več storili za ostarele ljudi, vodo in telefon bodo napeljevali v oddaljene vasi in zaselke, posodobitve bodo deležne ceste in vaške poti, morebitni obrat za predelovanje zdravih želez bo odskočna deska tudi za razvoj kmečkega turizma, izboljšanje oskrbe, motel, kamp in kaj podobnega bi bilo osnova za turistično izrabo lovnih in ribolovnih pogojev.

D. R.

DROBNE IZ KOČEVJA

ZIMSKO OGREVANJE — Vse bolj nas skrbi, saj z nabavo tekočih goriv slabo kaže. Preiti bi morali na trda goriva, vendar je vprašanje, kako, kajti vse novejša zgradbe so prirejene za uporabo tekočih goriv. Ljudje na veliko pripravljajo drva, toda mnogi ne bodo na toplem, ker niso bili pripravljeni na take spremembe pri ogrevanju.

„OBNAVLJAJO“ DNEVNI KOP — Na opuščeni dnevnem kopu premogovnika in celo na okoliških njivah občani nabirajo kose premoaga. Najvztrajnejši ga izbrskajo toliko, da ga s traktorjem vozijo v mesto. Torej velja načelo: znajdi se!

UTONIL ZARADI STAVE — Dva sta stavila za liter vina, kdo bo prej preplaval Rinžo. Poskusila sta se za avtobusno postajo, kjer je zaradi zapornice reka precej globoka in široka. Enega od obeh navdušenecv so rešili, drugi je izginil pod vodo. Podobna tragedija se je zgodila že pred leti; takrat je nekdo utonil — prav tako zaradi stave — v Rinži pri mostu.

KAVE NI — Tako so se razburjali kavopivci. Zadnje dni smo dobili kavo, in sicer po dva zavojčka posameznik. Za ene je bil to tolažilni nakup, za druge pa povečanje že prej kupljenih zalog, ki so si jih zagotovili v strahu pred podražitvijo in pomanjkanjem.

KOČEVJSKE NOVIČE

VIŠKI SIS ZA POPRAVILO STREHE

Od presežkov interesnih skupnosti, ki so ostali za vrnitev združenemu delu, je prišlo na črnomaljsko občinsko upravo nekaj manj kot 214 tisočakov; od tega so skoraj 42.000 dinarjev namenili za financiranje krajevnih skupnosti, ostalo pa so na zboru delavcev namenili za popravilo strehe črnomaljskega gradu, kjer ima občina svoj sedež. Popravilo strehe bo po predračunu stal 280 tisočakov, svoj delež pa bo prispeval tudi Golf-Turist, ki ima v gradu restavracijo.

DOR ČAKA, DOČAKA — Tako si je mislil marsikateri gost na niškem kampu, ko se še do pred kratkim polejše ni in ni hotelo kazati v svoji pravi podobi. Kdor je bil vztrajen, se mu je nekaj čakanja izplačalo. Tople Kolpe in iger po prostranem travniku še najbolj veseli otroci.

Industrija še nosilka razvoja

tekstilni industriji si bodo prizadevali za njeno prestrukturiranje v naslednjem planskem obdobju — Kovinskopredelovalna industrija postaja pomembnejša

Razvoj metliške občine v prihodnjem srednjeročnem obdobju bo v veliki meri odvisen od uspešnosti gospodarstva. V dogovoru o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1981–1985, ki so ga sprejeli na zadnji seji vseh zborov občinske skupščine, so v prvi vrsti zapisali, da si bodo prizadevali za nadaljnji dinamični gospodarski razvoj občine, ki bo temeljil med drugim tudi na sodobni tehnologiji.

Med pomembnejšimi proizvodnimi programi je vsekakor na prvem mestu tekstilna industrija, poglavitna industrijska panoga v občini. Če naprej si bodo prizadevali za njeno prestrukturiranje, tako da naj bi v naslednjem srednjeročnem obdobju tekstilna proizvodnja izdelovala visoko kvalitete izdelke, ustrezno zahtevam domačega in tujega trga po vedno boljši kvaliteti.

Da bodo to lahko dosegli in doma naredili čimveč končnih izdelkov, je treba v prvi vrsti posodobiti sedanje zmogljivosti, tako v osnovni proizvodnji kot v specializiranih programih.

Z zgraditvijo nove tovarne IMV na Suhorju postaja kovinskopredelovalna industrija vse pomembnejša za hitrejši gospodarski napredek občine. Seveda pa bo potrebno doseči na tem področju večjo specializacijo; da bo proizvodnja kar se da smotna, pa si je treba prizadevati za izdelavo večjih serij, uvajati tehnološke novosti in še razširiti proizvodne zmogljivosti.

Za nadaljnji uspešni razvoj Novolesovega tozda je v prvi vrsti treba zagotoviti nove proizvodne prostore za izdelavo kopalniške opreme, poleg tega pa še ustrezna skladišča. Med pomembnejšimi panogami v občini je vsekakor tudi gradbeništvo, v okviru katerega je

potrebno doseči tako povezovanje dela in sredstev ter tako strokovno usposobljenost, ki naj omogočita večjo specializacijo in nastop na tržišču zunaj občine.

A. B.

METLIŠKA BRIGADA NA KRASU

V nedeljo je iz Metlike odšlo v Kostanjevico na Krasu 40 mladih fantov in deklet, ki bodo na mladinski delovni akciji Kras 80 delali v Brigadi Janka Brodarica. Metliško brigado sestavljajo v glavnem srednješolci in mladi delavci, študentom pa delo v brigadi očitno ne diši, saj med 40 ni niti enega.

SPREHOD PO METLIKI

POD ARKADAMI MURNOVE HIŠE stoje stojnice, na katerih je lepa izbira sadja in povrtnin. Prodajalci z juga skrbijo, da so vedno dobro založeni, zato ni nič čudnega, če je okrog stojnic vedno dovolj kupcev. Pa še nekaj je: ponujena roba je kvalitetna, prodajalci so prijazni, hitri in Metličani so prav zadovoljni z njimi. Glej čudo: prodajalcem pod Murnovimi arkadami celo limon nikoli ne zmanjka.

ČE JE ŽE MED tednom v mestu kljub turistični sezoni velik dogajanje, so živahniji nedeljski večeri na metliškem kopalnišču. Bife Breza se je zdel Viatorju neizkoriščen, pa je zdaj tam disco, v katerega zahaja v glavnem mladež. Starejši se hladijo ob toplih večerih po gostilniških lokalih. Nemalo pa jih sedi na terasi hotela Bela krajina. Seveda samo do dvaindvajsete ure, dokler ne škrte ključ v ključavnici. Dlje je odprto gostišče Veselica in posamezne gostilne v zasebnih rokah.

metliški tednik

Kdaj bazen?

Inflacija zavlekla gradnjo ribniškega bazena

Pred tremi leti je Ribnica dobila novo športno dvorano, v kateri lahko prireja tudi največja športna tekmovalna, poleg tega pa služi ta koristni športni objekt tudi za rekreacijo delovnih ljudi in občanov. Hkrati z dvorano so začeli graditi tudi pokrit 25-metrski bazen. Žal se gradnja bazena zavlačuje, tako da danes ni moč napovedati otvoritve.

Zakaj je prišlo do zamude pri gradnji bazena? Po predračunu iz marca 1979 so celotni stroški za gradnjo bazena znašali 2,80 milijona dinarjev. Pri Ljubljanski banki so zaprosili za posojilo v višini 2,40 milijona dinarjev, ostalo pa naj bi prispevala krajevna skupnost Ribnica. Medtem ko je krajevna skupnost denar takoj nakazala, je banka nakazala posojilo šele konec leta. Seveda so se v tem času cene precej povečale, tako da denar ni zadostoval za dokončanje gradnje. Vendar je odbor za gradnjo športnega središča odločil, naj se dela nadaljujejo, dokler bo pač denar. In kaj, ko ga bo zmanjkalo? Nekaj je gotovo: potrebna je skupna akcija in razumevanje vseh struktur družbenopolitičnega življenja ribniške občine, da bi zbrali še ostala potrebna sredstva.

Sedaj delavci splitskega Monterja urejajo talno ogrevanje, ko bodo ta dela končali, pridejo monterji iz kamniške Zarje. Do tu je še denar. Kaj pa za nadaljnja dela?

M. GLAVONJIČ

Ni mogel mimo izročila

Kiparjenje je za L. Campo čedalje resnejša stvar

Eden najzanimivejših udeležencev nedavno končane druge ribniške slikarske kolonije je bil Lojze Čampa, kipar iz Zapotoka v ribniški občini. Po poklicu je inženir elektrotehnike in živi sedaj v Ljubljani.

„Vsemu je ‚krivo‘ izročilo. Moji predniki so bili rešetarji, tudi oče je hodil s krošnjo. Zaradi tega sem se še sam odločil, da bom navadne kose lesa spreminjal v figurativne like,“ pripoveduje Čampa o svojem kiparskem začetu, ki sega v gimnazijska leta, ko se je kot petnajstletnik ukvarjal z izdelovanjem drobnih figuric.

Po srečanju z akademskim kiparjem Stanetom Jarmom iz Kočevja je čutili v njegovih stvaritvah resnejši pristop h kiparski umetnosti. Kritika je pozitivno ocenila dela, ki jih je Čampa razstavljal v Kranju, Idriji, Kočevju, Ribnici in drugod. Navdušuje se za samo-

stojno ustvarjanje. „V skupinskem delu človek ne more izraziti vseh sposobnosti. Ideja o pripravljanju kolonije pa je vseeno dobra, zato moramo s tem nadaljevati.“

M. GLAVONJIČ

S SODELOVANJEM DO BOLJŠIH REZULTATOV

Hitrejši razvoj kovinske industrije bo v ribniški občini mogoče le v sodelovanju sorodnih delovnih organizacij. O tem so govorili že na več sestankih, študija o takem poslovno-tehničnem sodelovanju pa govori, da bi bilo moč urediti delitev dela in celo preusmeriti proizvodnjo v tistih ozidih, ki imajo težave z dobavo surovin, oz. zdaj izdelujejo stvari, ki ne gredo v prodajo. Tehno preusmeritev na izdelke, ki jim bo tudi vnaprej zagotovljeno tržišče, bi morali izvesti neglede na to, da so posamezni tozdi v drugih občinah.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

ŠIFRER NA TRAVNI GORI — Znani kranjski izvajalec in kantavtor zabavne glasbe Andrej Šifrer je pred kratkim gostoval na Travnici gori pri Ribnici. Izvajal je dobro znane skladbe, ki so zadovoljile poslušalce.

JUBILEJNO SREČANJE — Vsa-ko leto avgusta je v turističnem domu Grmada na Velikih Poljanah t. i. srečanje dolenskih turistov. Letos bo srečanje jubilejnega značaja, ker poteka že dvajsetič, obenem pa mineva dvajset let, odkar je turistično društvo iz Velikih Poljan odprlo dom na Grmadi.

PROSLAVA — V drugi polovici avgusta bo gasilsko društvo iz krajevne skupnosti Sv. Gregor proslavilo pomemben jubilej, 80-letnico delovanja. Tedaj bodo odprli moderno urejen gasilski dom.

REŠETO

DELO L. ČAMPE — Tale kip, ki ga je ustvaril v letošnji slikarski koloniji, je razstavljen na dvorišču ribniškega gradu.

PET PRI TRNOVCU — Po daljšem presledku so pred kratkim pet začeli dela na cesti pri Trnovcu. Novi del gorjanske ceste bo del pod vasjo, pa tudi nevarnega ovinka, ki je povzročil že ogromno nesreče in zahteval tudi življenja, ne bo več.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 7. avgusta - Kajetan Petek, 8. avgusta - Dominik Sobota, 9. avgusta - Roman Nedelja, 10. avgusta - Lovrenc Ponedeljek, 11. avgusta - Klara Torek, 12. avgusta - Hilarija Sreda, 13. avgusta - Liljana Četrtek, 14. avgusta - Anastazija

LUNINE MENE
10. avgusta ob 20.09 uri - inlaj

KINIO

BRESTANICA: 9. in 10. 8. ameriški barvni film Hvala Bogu, danes je petek.

BREŽICE: 8. in 9. 8. italijanski barvni film Ginekolog socialnega zavarovanja. 10. in 11. 8. ameriški

barvni film Nebo lahko počaka. 12. in 13. 8. ameriški barvni film Umazana igra.

CRNOMEJ: 8. in 10. 8. ameriški film Aleja prokletstva. 10. in 11. 8. ameriški film Nevarni prehod. 12. 8. ameriški film Svatba. 13. in 14. 8. angleški film Velika ljubezen lorda Nelsona.

KOSTANJEVICA: 9. 8. angleški film Doživljaji čistilca oken. 10. 8. angleški film Ljudje, izgubljeni v času. 13. 8. ameriški film Izkušnja prve ljubezni.

KRŠKO: 9. in 10. 8. angleški film Kraljevič in berač. 13. 8. francoski film Kako posneti porno film 14. 8. ameriški film Vrnitev vojaka.

MIRNA: 9. 8. ameriški film Zbogom, lepota. 13. 8. ameriški film Herbie znova tekmuje.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 8. do 10. 8. ameriški barvni film Dominika - duh, ki ubija. 11. in 12. 8. brazilski barvni film Dona Flor in njena dva moža. 13. in 14. 8. ameriški barvni film Dandy, pravo ameriško dekle.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IŠČEM ŽENSKO ZA VARSTVO soloobveznega otroka. Lahko je mlajša upokojenka ali lažja invalidka. Nudim sobo s pripadajočimi sanitarijami. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pošljite pod šifro „NA OTOCU JE LEPO“.

FRIZERSKO POMOČNICO sprejme Slavka Južnič, Drska 53, Novo mesto, tel. 23-830.

STANOVANJA

DEKLE iz Bele krajine išče sobo s 1. 9. 1980, možnost za kuhanje

in s podporabo sanitarij. Ponudbe pod šifro „VISOKA IZOBRAZBA“.

V Dol. Boštanju pri Sevnici prodam trisobno stanovanje s pritliklinami v 1. nadstropju in vrtom. Pojasnila: Zupančič, 61234 Mengoš, Loka, Stoparjeva 7.

STUDENTKI iščeta ogrevano sobo, po možnosti s soprobarbo kopalnice v Novem mestu. Martina Predanič, Črešnjice 8, Cerklje ob Krki.

Motorna vozila

PRODAM RENAULT 4 v dobrem stanju. Franc Jenič, Gotna vas 50 a, Novo mesto.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1974. Franc Božič, Šmihel 48, Novo mesto.

PRODAM Z 101 in Z 750. Gotna vas 51 c, Novo mesto.

SIMCO 1005/LS in fiat 126 P prodam. Golob, Ivana Roba 37, Novo mesto.

PRODAM AUDI 60 I, letnik 1969, za 25.000 din, lahko tudi na kredit. Franc Koželj, Ljubljanska 20, Novo mesto.

PRODAM FIAT 124, registriran do marca 1981. Anton Bučar, Zalog 9, Novo mesto.

ZASTAVO 101 (prva registracija 1976) v odličnem stanju prodam, tudi na kredit. Hočevar, Dol. Brezovo 16, 68283 Blanca.

PRODAM RENAULT 4, letnik 1974, po ugodni ceni. Janez Jordan, Ostrog 38, Sentejmerj.

PRODAM 126 P, letnik 1979. Brumet (pri Pavlič), Vel. Bučna vas 39, Novo mesto.

PRODAM Z 101 (1300), december 1978. Mišjak, Majde Šilc 16, Novo mesto, tel. 23-556.

PRODAM NSU 1000 C, letnik 1970, cel ali po delih. Jeruc, Goriška vas 4, Skoceanj.

PRODAM ŠKODO, letnik 1974, registrirano do 20. maja 1981, v dobrem stanju, za 60.000 din. Ivan Meserko, Ljubljanska cesta 4, Novo mesto.

PRODAM osebni avto 750 kombi, potreben manjšega popravila. Ogled od 17. ure dalje. Jože Kastelic, Žužembek 14.

PRODAM Z 750, staro pet let, obnovljeno. Slak, Šmihel 11, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750, letnik 1975. Stane Kopar, Male Rljane 9, Skoceanj.

PRODAM KATRCO, letnik dec. 1974, za 46.000 din. Ogled od 16. ure dalje. Ludvik Vene, Skoceanj 7.

PRODAM R 4, letnik 1974. Bregar, Sentejmerj 181.

PRODAM Z 750, letnik 1971, obnovljen, za 18.000 din. Vel. Bučna vas 35, Novo mesto.

PRODAM LADO SL 1500, letnik november 1979, prevoženih 14.000 km. Informacije po tel. (068) 83-208.

PO UGODNI CENI PRODAM spalnico. Miletič, Majde Šilc 19, Novo mesto.

PRODAM nov družinski šotor za tri osebe. Informacije v popoldanskem času po tel. 21-923.

POCENI PRODAM 2000 kosov starega bobrova in 300 kosov cementnega zareznika. Kump, Trdinova 8, Novo mesto.

PRODAM KRAVO, v 9. mesecu brejo; zna tudi voziti. Bakšič, Koroška vas 4, Novo mesto.

PRODAM kombinirano omaro in peč na olje. Ogled vsak dan od petka dalje pri Anici Schmidt, vikend nad gostilno Prinovec v Smarjeških Toplicah.

POCENI PRODAM spalnico, staro dve leti. Andrej Pavčnik, Vel. Bučna vas 43, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen športni in globok otroški voziček. Drago Berend, Cankarjeva 1, Krško.

POSEST

KUPIM staro hišo (lahko z nekaj zemlje in gozda) v bližini Novega mesta. Ponudbe pošljite na upravo Dolenjskega lista pod šifro „DO 20 M“.

LEPO NAGRADO izplačam tistemu, ki mi posreduje nakup zazidljive gradbene parcele v okolici Novega mesta (od 800 do 1000 m²). Pismene ponudbe pod „LEPA LEGA“.

PRODAM PARCELO z vinogradom v izmeri 26 a nad Dolenjskimi Toplicami. Dostop po asfaltni cesti čez vas Drganja sela. Matija Kren, Dilančeva 5, Novo mesto.

PRODAM 43 a vinograda v Sred. Grčevju z zidnico. Polovico vinograda je šest let starega na terasah z betonskimi stebri. Naslov v upravi lista. (2948/80).

PRODAM enonadstropno dvostanovniško hišo z dvema garažama, lepim vrtom, polovica hiše seljiva takoj. Nahaja se v lepem kraju v Sevnici. Naslov v upravi lista. (2951/80).

HISO z lokalom na prometni točki v Krškem, prodam ali zamenjam za manjšo. Lavrišek, tel. 71-278, zvečer.

RAZNO

INŠTRUIRAM matematiko, angleščino in francoščino. Naslov v upravi lista. (2945/80).

IŠČEM INSTRUKTORJA matematike za drugi razred gimnazije v okolici Trebnjega. Naslov v upravi lista. (2952/80).

ANGLEŠČINO IN NEMŠČINO za izpite poučuje profesor. Informacije med 13. in 14. uro ter med 20. in 21. uro po tel. 22-877.

ČESTITKE

DRAGIMA JOŽEVI IN VIKTORJU KOCIJAŽ iz Gor. Straže 100 za 50 let skupnega življenja iskrene čestitke in še mnogo let želijo brat Jože z družino in nečakinje Marica, Jožica ter Anica z družinami.

DRAGI MAMI FRANČIŠKI KUMELJ iz Dol. Kota 6 pri Dvoru za rojstni dan najlepše želje, očeta pa lepo pozdravljamo hčerke Ana, Fani in Pavla z družinami.

NAŠI LJUBLJENI MAMI, BABICI IN PRABABICI MARIJI MARC iz Mihovega, stanujoči v Dol. Vrhpolju, iskreno čestitajo za njen 83. rojstni dan in god z željo, da bi bila še dolgo med nami, hčerke z družinami in snaha z družino. Devetnajst vnukov in 12 pravnukov jo toplo pozdravljajo in poljubljajo.

OBVESTILA

PRI MLEČNIKU se dobi kava in pralni prašek vsak dan od 6. do 22. ure, tudi ob sobotah in nedeljah. Pridite do gostišča Mlečnik, črpalna Shell. J. MLET-SCHNIG, Restaurant, 9162 Kirschen (theuer) Austria, tel. 2279.

NOVOST! V eni minuti izdelam 4 črno bele ali barvne fotografije za osebno izkaznico, vozniško dovoljenje in potni list. Fotografiram samo na domu. Cena fotografij je zelo ugodna. Fotografiram tudi otroke ob rojstnih dnevih (na domovih), poroke in pogrebe. Vsako soboto fotografiram poroke na magistratu v Novem mestu. Se priporoča fotograf Cvetko Trampe, Breška vas 3, Smarješke Toplice.

KUPIM

KUPIM zazidljivo parcelo do 10 km od Novega mesta. Za posredova-

nje nakupa dam 10.000 din nagrade. Naslov v upravi lista. (2949/80).

KUPIM dober moped trobrzinec, tip 12. Naslov v upravi lista. (2946/80).

Kmetijski stroji

PRODAM TRAKTOR DEUTZ 25 s kosilnico in kabino. Franc Longo, Vel. Podlog 1, Leskovec pri Krškem.

PRODAM TRAKTOR ZETOR 4911 s kabino, skoraj nov. Cveto Kocjan, Dol. Zabukovje 1, Mokronog.

PRODAM nove traktorske grablje SIP Sempeter TO 200 po zelo ugodni ceni. Ogled možen vsak dan. Martin Šuklje, Črešnjavec 26, 68333 Semič.

PRODAM nakladalno prikolico, 15 kubično (POETTINGER). Naslov v upravi lista (2947/80).

PRODAM BCS v odličnem stanju. Naslov v upravi lista. (2950/80).

PREKLICI

MATIJA PLUT iz Metlik e, Partizanski trg 10, prepovedujem vsako vožnjo po mojih travniških imenovanih v Lokah (Bočki). Kdor tega ne bo upošteval, bo sodno preganjan.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 12. 7. do 31. 7. 1980 so v brežiški porodnišnici rodile: Albin Zorčič iz Kapel - dečka, Ana Petan iz Velikega Dola - Mirana, Ljubica Knežič iz Kraljeva - dečka, Jožefa Gnidič iz Lončarjevega dola - dečka, Vera Latkovič iz Mrzelga Polja - Milverja, Katica Miholič iz Kerestince - Heleno, Marija Ferenčak iz Brezine - deklčo, Dragica Novoselič iz Male Jazbine - deklčo, Zorica Križetič iz Drganjega sela - Pera, Katica Reščič iz Vel. Lipovca - deklčo, Jožefa Janžič Merslavič iz Sel - Dragota, Jožica Turk iz Planine - dečka, Jelka Bruderman iz Zakota - Boris, Zvonka Kladušek iz Kozlega - deklčo, Ivančica Glas iz Sel - Martino, Helena Černelč iz Hrastja - dečka, Jožica Barbič iz Bušece vasi - dečka, iKatarina Tovornik iz Stolovnika - deklčo, Snežana Petrič iz Bestovja - Josipa, Ivanka Babič iz Orešja - dečka, Dragica Markovič iz Bedekovščine - dečka, Marija Pezlič iz Brodovca - Vladota, Nevenka Brdanič iz Vratnika - deklčo, Dragica Tuš iz Podvrha - Martino, Olga Molan iz Bukoška - deklčo, Stefica Sučevac iz Horvatov - dečka, Vesna Trajkovič iz

Samobora - deklčo, Vesna iz Otoka - Martina, Marija Vel. Rakovice - Marija, Ivana iz Samobora - dva dečka, Oklobdija iz Sentenara - Milorada, Blanka Haula Samobora - deklčo, Horvatin iz Pušave - Zorica, Sivic iz Brega - Medna, Omerzu iz Sentenarta - Ema Djapič iz Krškega - Marjeta Možič iz Boštana - Anica Kodrič iz Brezovice - Dragica Dremelj iz Senovca - Rebeko, Anica Novič iz Pod - dečka, Jožica Novak iz Čate Lidijs, Nuša Lapuh iz Matejca, Antonija Zupančič Kostanjka - Ines, Marjeta Krškega - Sonjo, Marija Pušče - Anico, Stefica Vukovega sela - deklčo, Kunej iz Zagaja - Marjana, Volavšek iz Podgorja - Ljubica Berc iz Kladnika - Marijana Levčar iz Črešnjec, deklčo, Antonija Božjak Podrede - Primoža, Gorupec iz M. Magdalene - Ivana Popovič iz Stolovnika, Petra, Ivančica Sabič iz Filipa, Milka Koščič iz dečka, Danica Skoberne Presladola - dečka, Vojvodič iz Kerestince - Stanka Vervega iz Brezic - Rozalija Setinc iz Sel - Klavdijo, Branka Matasič iz - Tomislava. Cestitamo!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. do 30. julija novomeški porodnišnici rodile: da Piškur iz Bognice vasi - Dragica, Draginja Čosič iz Mirne - Julijana, Marija Metelko iz Povrja - Mojca, Stefanija Dolžan iz Stana - Marija Kovačič iz Cerovega Loga, Luka, Urška Planinšek iz Loke - Anito, Katica Matkovič Tanče gore - dečka, Majda Novič iz Trebnjega - Mitja, Cvetka Mihovica - Jerneja, Majda Črnomla - Tino, Milena Brezovec rebri - Natašo, Amalija Plut iz Lašč - Marka, Vesna iz Stare Lipe - Petra, Marija iz Velikega Cerovca - Marka, Zore iz Leskovca - Barbaro, Gonšek iz Gomjega Vrhpolja Andrejo, Jožefa Zorko s Sel, Mileno, Miroslava Frankovič - Ines, Zdenka Papič iz Dolnjega Suhadola - Roka, Ljudmila Bogolin s Senovega - Ana, Ana Skrabar iz Leskovca - Milica Per iz Metlike - Neža Staniša iz Dolnje Težke vođe, Simona, Antonija Kovačič iz Brezovice - Darjo, Ana Kolenčič, Metlike - deklčo, Lojzka Dobrnica - deklčo, Vida Odre - deklčo, Nada Pečavač Krškega - dečka, Anica Bršljina - deklčo, Silva Zupančič Imenja - dečka, Zdenka Dolnjih Jesenic - deklčo, Radovan iz Loke - deklčo. Cestitamo!

ZAHVALA

Na Dolenjsko, ki jo je imel rad z vsem žarom svojega od dobrih obetov prekipevajočega srca, ne bo več hodil na prijetna srečanja k prijateljem in znanec moj dragi mož

FRANCI KOLAR

partizan, politični komisar, nosilec partizanske spomenice 1941 in drugih odlikovanj, rezervni polkovnik, nekdanji republiški poslanec za področje Trebnjega, predsednik Izvršnega odbora Partizanskega pevskega zbora, član Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije, predsednik skupščine Ljubljanske kulturne skupnosti in neutrudni snovalec napredka. Vsem, ki so kakorkoli počastili njegov spomin in vsem tistim, ki so gav petek, 18. julija, pospremili na zadnji poti v Ljubljani na Žalah, se zahvaljuje

žalujoča žena Marija Oražem Kolar-Cica

Ljubljana, 28. julija 1980

ZAHVALA

28. julija 1980 nas je v tragični prometni nesreči nepričakovano zapustil naš skrbni oče

JANKO BARBIČ

iz Srednjega Grčevja 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znanec, ki so nam v težkih trenutkih nudili pomoč, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter spremili pokojnega na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi delovni organizaciji SGP Pionir, še posebej njegovim bližnjim sodelavcem za vence in pomoč.

Žalujoči: žena Martina, sinovi Janko, Martin, Slavko in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA KONDA

z Gradnika 4

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem znanec in sosedom za izraženo sožalje ter vsem, ki ste ga obdali z venci in cvetjem in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo vaščanom Gradnika za vsestransko pomoč v teh težkih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto. Iskrena hvala govornikom Darku Plutu in Alojzu Vidmarju za ganljive poslovilne besede, metiški godbi na pihala in duhovnikom za opravljene obrede.

Žalujoč: žena Anka, hčerke Anica, Mima in Ivica, sinova Lojze in Ivan z družinama, sestri in bratje ter ostalo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Majjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Jože Prinec, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zveznik. Tehnični urednik priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 8 din, letna naročnina 298 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 600 din - Za inozemstvo 600 din ali 32 ameriških dolarjev oz. 55 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 160 din, 1 cm na določeni strani 200 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 250 din, 1 cm na prvi strani 320 din. Vsak mali oglas do 10 besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 11 do 1. 1. 1980 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 do 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: Glavni trg 7 p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefo (068) 23-611 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: 68001 Novo mesto, Glavni trg 5, p. p. 33, telefon (068) 22-365 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

PRODAM OPEL ASCONO, letnik 1973. Jože Slivšek, Zdole 36, Zdole pri Krškem.

PRODAM R 8 po delih Češarek Ciril, tel. 25-912.

PRODAM

PRODAM električni štedilnik in motor za Z 750. Cveto Kostrevec, V Brezov log 33, Novo mesto.

UGODNO PRODAM čoln Beograd sport in motor TOMOS 4. Tel. 83-278.

PRODAM 25 obrezanih špirovcev 11 x 10 x 500, 5 12 x 11 x 700 cm, skoraj nov 800-litrski vinski sod, 1000-litrsko vino kad in slamoreznic v dobrem stanju. Mima peč 8.

COLN ISTRANKA in motor YAMAHA 15 KS prodam za 13 M. Naslov v upravi lista. (2944/80).

ŠTEDILNIK GORENJE na trda goriva, malo rabljen, prodam. Pekljar, Šmihel 12, Novo mesto.

NOVE 12-13-14-15 in 16-colske gumi vozove za konjsko, volovsko ali traktorsko vpnejo prodam. Delamo tudi vse vrste osov in prikolice. Dostava na dom ali po dogovoru. Stane Bulc, Jurčkova 73, Ljubljana-Rakovnik.

PRODAM odlično ohranjeno Adria camp prikolico 450 Q z zaprtim predšotorom. Joško Papež, Cesta na Dobravo 33, Sevnica.

ZAHVALA

Ob teški izgubi dragega brata

TONETA JANEŽIČA

Blato 18

se iz srca zahvaljujemo vsem za veliko pomoč v najtežjih trenutkih, posebno pa Fortunovim, Lojzetu Pajk, Mariji Povh in Slavku Povhu ter Francu Novaku. Hvala sorodnikom in vsem za udeležbo na pogrebu ter za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje, kaplanu pa za opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Zalujoči: brat France, sestra Milka in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi dragega in ljubelega moža, očeta in brata

FRANCA CIMERMANČIČA

iz Bereče vasi

ki nas je zapustil v 45. letu starosti, se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem za darovane vence in cvetje, za izrečeno sožalje in tolažbo. Posebno zahvalo smo dolžni Mariji Eršte, družinam Penič, Videtič, Fir in ostalim vaščanom ter zdravniškemu osebju. Posebej se zahvaljujemo tov. Jožetu Videtiču za govor pred domačo hišo, tov. Ivanu Crmugelj, ki je govoril v imenu IMV-obrata Suhor, tov. Jožetu Zlogar, ki je spregovoril v imenu GD Suhor pred odprtimgrobom, ter župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Ivanka, sin Franci, sestre Marija, Anica, Francka in brat Martin z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po mučni bolezni nas je v 74. letu starosti za vedno zapustila naša ljuba žena, mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

ANGELA DERNJAČ

roj. Zelič
iz Sevnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem za izraženo sožalje, darovane vence in cvetje, ter za vso pomoč v težkih urah. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju iz Sevnice, duhovniku pa za poslovitne besede in opravljeni obred. Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom za nego pokojne v času njene bolezni.

Zalujoči: mož Anton, sinova Vojo in Robert, hčerka Zdenka z družinami, vnuk Robert ter ostalo sorodstvo.

Komisija za delovna razmerja delovne organizacije MERCATOR – PRESKRBA
Krško objavlja naslednja prosta dela in naloge v

NAKUPOVALNEM CENTRU KRŠKO

1. POSLOVODJA DISCONTA
2. POSLOVODJA SAMOPOSTREŽBE
3. POSLOVODJA SAMOIZBIRE
4. POSLOVODJA ODDELKA S ČEVLJI
5. POSLOVODJA ODDELKA S POHIŠTVOM
6. POSLOVODJA OTROŠKEGA ODDELKA
7. POSLOVODJA ODDELKA Z MOŠKO IN ŽENSKO KONFEKCIJO, PERILOM IN METRSKIM BLAGOM
8. POSLOVODJA ODDELKA BELE TEHNIKE, AKUSTIKE, GOSPODINJSKIH PRIPOMOČKOV IN ŠPORTNE OPREME
9. POSLOVODJA SNACK BARA
10. ODDELKOVODJA – 8 DELAVCEV
11. BLAGAJNIK – 8 DELAVCEV
12. PRODAJALEC V DELIKATESI – 2 DELAVCA
13. PRODAJALEC KRUHA IN PECIVA – 2 DELAVCA
14. PRODAJALEC V SAMOIZBIRI – 7 DELAVCEV
15. PRODAJALEC ČEVLJEV – 2 DELAVCA
16. PRODAJALEC POHIŠTVA – 3 DELAVCI
17. PRODAJALEC V OTROŠKEM ODDELKU – 6 DELAVCEV
18. PRODAJALEC MOŠKE IN ŽENSKO KONFEKCIJE, PERILA IN METRSKEGA BLAGA – 14 DELAVCEV
19. PRODAJALEC BELE TEHNIKE, AKUSTIKE, GOSPODINJSKIH PRIPOMOČKOV IN ŠPORTNE OPREME – 11 DELAVCEV
20. MESAR – SEKAČ
21. MIZAR ZA DELO V ODDELKU S POHIŠTVOM
22. VZDRŽEVALEC STROJNIH IN ELEKTRO NAPRAV
23. KUJARICA – 2 DELAVKI
24. NATAKARICA – 2 DELAVKI
25. POLNILEC V DISCONTU – 2 DELAVCA
26. POLNILEC V SAMOPOSTREŽBI – 4 DELAVCI
27. ČISTILKA – 2 DELAVKI
28. STROKOVNI DELAVEC V ADMINISTRACIJI

Pogoji:

- Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
- od 1 do 8 – poslovodska šola ali visoko kvalificirani delavec v trgovini z najmanj tremi leti delovnih izkušenj na takih ali podobnih delih. Poskusno delo 60 delovnih dni.
 - pod 9 – visoko kvalificirani delavec gostinske smeri z najmanj tremi leti delovnih izkušenj na takih ali podobnih delih. Poskusno delo 60 delovnih dni.
 - pod 10 – kvalificirani prodajalec tehnične ali mešane smeri – 5 delavcev ter kvalificirani prodajalec tekstilne ali mešane smeri – 3 delavci. Za navedena dela se zahtevajo enoletne delovne izkušnje na takih ali podobnih delih. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 11 – kvalificirani prodajalec živilske ali mešane smeri z enoletnimi delovnimi izkušnjami na delu blagajnika v trgovini. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - od 12 do 19 – kvalificirani prodajalec ustrezne smeri z enoletnimi delovnimi izkušnjami na takih ali podobnih delih. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 20 – kvalificirani mesar – sekač z enoletnimi delovnimi izkušnjami. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 21 – kvalificirani mizar z enoletnimi delovnimi izkušnjami. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 22 – poklicna šola elektro ali kovinske smeri z enoletnimi delovnimi izkušnjami. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 23 – kvalificirana kuharica s tremi leti delovnih izkušenj. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 24 – kvalificirana natakarica z enim letom delovnih izkušenj. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - od 25 do 26 – kvalificirani ali polkvalificirani prodajalec ustrezne smeri z enim letom delovnih izkušenj. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 27 – končana osnovna šola. Poskusno delo 30 delovnih dni.
 - pod 28 – končana srednja ekonomska šola z enim letom delovnih izkušenj na takih ali podobnih delih. Poskusno delo 60 delovnih dni.

PRODAJALNA ŠT. 5/B BLAGOVNICA KRŠKO

1. MESAR – SEKAČ

Pogoji: kvalificiran mesar – sekač z enim letom delovnih izkušenj. Poskusno delo 30 delovnih dni.
Za vsa navedena dela in naloge se sklepa delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 15 dneh po objavi na gornji naslov.
O izbiri bodo kandidati pismeno obveščeni najkasneje v roku 30 dni po preteku roka za sprejemanje prijav.
V nakupovalnem centru je otroški vrtec, v katerem bo možno varstvo otrok zaposlenih delavcev dopoldanske in popoldanske izmene.

595/32-80

TURISTIČNE ZANIMIVOSTI

AJDOVŠČINA – V PILONOVI GALERII je odprta razstava 26 Pilonovih prijateljev, ki obsega 30 grafik, slik in kipov.

KRANJ – V galeriji Prešernove hiše je odprta razstava Wagnerjevih in Grefejevih vedut Kranjske, v Mali galeriji Mestne hiše je razstava štiri poljskih slikarjev, v galeriji Mestne hiše pa razstava del 14-ih beograjskih grafikov.

KRANJSKA GORA – V hotelu „Prisank“ je odprta razstava slik, ki so nastale v planinski slikarski koloniji VRŠIČ '80.

LUČE – 9. in 10. avgusta bo 11. tradicionalna turistična prireditvev LUČKI DAN.

NOVO MESTO – V DOLENJSKEM MUZEJU je odprta razstava 30-ih slik slikarke STANKE GLAVAN, v veliki dvorani DOLENJSKE GALERIJE pa je do 18. avgusta odprta razstava akvarelov, pastelov in akrilov akademskega slikarja VIDOJA ROMANDIČA na temo MOTIVI DJERDAPA.

ZASEDENOST HOTELOV:

BLEJ – Zasedeni so hoteli Park, Golf, Krim, Kompas in Svoboda. Hoteli Toplice, Lovca in Jelovica imajo še prostor; priporočajo rezervacije. V zasebnih turističnih sobah je še dovolj prostora.

PREDDVOR – V zasebnih sobah in hotelih je še dovolj prostora.

MARIBORSKO POHORJE – Za hotele in planinske domove priporočajo rezervacije. Partizanski dom pa je od 4. do 25. avgusta ZAPRT.

POMURJE – Vsi hoteli v Radencih, Gornji Radgoni in Moravskih Toplicah so zasedeni do konca avgusta. Za hotele Diana in Zvezda v Murski soboti so potrebne rezervacije. V kampih v Moravcih in Banovcih je dovolj prostora.

OBALA – Zasedenost prenočitvenih zmogljivosti: Portorož 91 odstotkov, kampi 81 odst., ostala obala 101 odst., Kras 69 odst.

ŠE ENA ČRNA ŠTORKLJA

Znamenita črna štorclja, ki ima pri nas gnezdišče samo še v Krakovskem gozdu, je dobila sorodnico v vzhodnem delu Slovenije. V družini Marije Furjan iz Središča ob Dravi so od aprila negovali črno štorcljo. Ptico so našli, ker zaradi zlomljenega krila ni mogla leteti. V tem času si je redka ptica že toliko opomogla, da je ušla na prostost, vendar še ne more leteti. Potika se ob potoku Trnova in čaka na strel ali na usmiljene roke, ki jo bodo spravile v živalski vrt.

VINO V KOCKAH

Iz Petrovaradina so na Japonsko poslali prve vinske ledene kocke. To je prvi primer takšnega transporta pri nas. Vinski mošt so pri 30 stopinjah pod ničlo zamrzili v kocke in jih prepeljali na Japonsko, kjer bodo mošt dozoreli. Doslej so vino pošiljali v lesenih sodih, ki pa dolge poti niso najbolj prenašali. Če bo poskus transporta vina v ledenih kockah uspel, bodo v nekaj letih prešli na ta način transporta.

ZAHVALA

21. julija nas je v 68. letu starosti nepričakovano zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

REZKA ŠTANGELJ

z Jame 1

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, pevcem, kolektivu IMV in Krojaču za podarjene vence in izrečeno sožalje. Iskrena hvala župniku in kaplanu za opravljeni obred.

Zalujoči: vsi njeni

S cvetjem ti grob krasimo v trajno ljubezen in spomin cvetje s solzami svežimo a v srcu je polno bolečin

V SPOMIN

Minilo je žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša preljuba hčerka, sestra in teta

MARTINA AJDIŠEK

iz Stranske vasi

Iskrena hvala vsem, ki ji prinašate cvetje, prižigate svečke in se je spominjate.

Zalujoči: vsi njeni

IGM „SAVA“ KRŠKO
Komisija za delovna razmerja sprejme v delovno razmerje

1 RUDARSKEGA NADZORNIKA

s tremi leti delovnih izkušenj za opravljanje nalog operativnega vodenja, del za nedoločen čas s polnim delovnim časom; delo je v dveh izmenah.

Pogoj: dvomesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „SAVA“ KRŠKO, CKŽ 59. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

597/32-80

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v

DOLENJSKEM MUZEJU
objavlja prosta dela in naloge

kustosa – pripravnik

za etnologijo.

Pogoji: diploma filozofske fakultete – smer etnologija.

Delo se združuje za nedoločen čas. Poskusno delo traja 3 mesece. Nastop dela po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili v 15 dneh po dnevu objave na naslov: Dolenjski muzej, odbor za medsebojna razmerja delavcev, Novo mesto, Muzejska 7. Sklep o izbiri bo kandidatom vročen v 30 dneh po dnevu objave.

594/32-80

Zdaj nas ni več sram

„Ne vem, s kakšnim metrom so merili in kaj so vse upoštevali, da smo prišli zraven,” je komentiral prejeta plaketo Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije z odlikovanjem Stanko Kušljan, predsednik šentjernejske borčevske organizacije, ki je bila med osmimi dobitniki tega visokega priznanja v Sloveniji.

Predsednik Kušljan je v šentjernejski dolini splošno znana osebnost še iz medvojnih časov. Bil je med prvimi organizatorji upora v tem koncu, saj je spomeničar, bil je v Gorjanskem bataljonu, v Cankarjevi brigadi in nato načelnik Narodne zaščite za področje Kostanjevica. Tudi po vojni je imel odgovorne dolžnosti. „Bil sem med drugim predsednik občine Šentjernej. Ravno toliko časa, da smo občino zapravili”, je zafkrkljivo dejal. „Sploh pa niti malo ne mislim, da je prejeta priznanja moja zasluga, temveč je zasluga nas vseh, ki smo zadnja leta precej delali, posebno v sodelovanju z mladino.”

Ko mi je našteval – še ves oznojen od dda pod kozolcem, kjer pa se po besedah svoje žene kaj malo zdržuje – kaj vse so šentjernejski borci v zadnjih letih naredili, je bilo kaj povedati: „Lani smo postavili spominsko obeležje 35 padlim borcem Gubčeve brigade v Ledci vasi, vse spomenike in obeležja na našem področju pa smo tako uredili, da nas zdaj ni sram, če jih kdo obišče. Prav tako smo uredili grobišče na Javorovici, kjer je največ obiskovalcev. Zdaj imajo tam pokopani borci Cankarjeve brigade dostojno počivališče, medtem ko je prej trava rasla čez njihov grob. Najbrž so nam šteli v dobro tudi to, da smo napeljali vodovod do partizanske Javorovice. Dela so sicer potekala v sodelovanju s krajevno skupnostjo, ma-

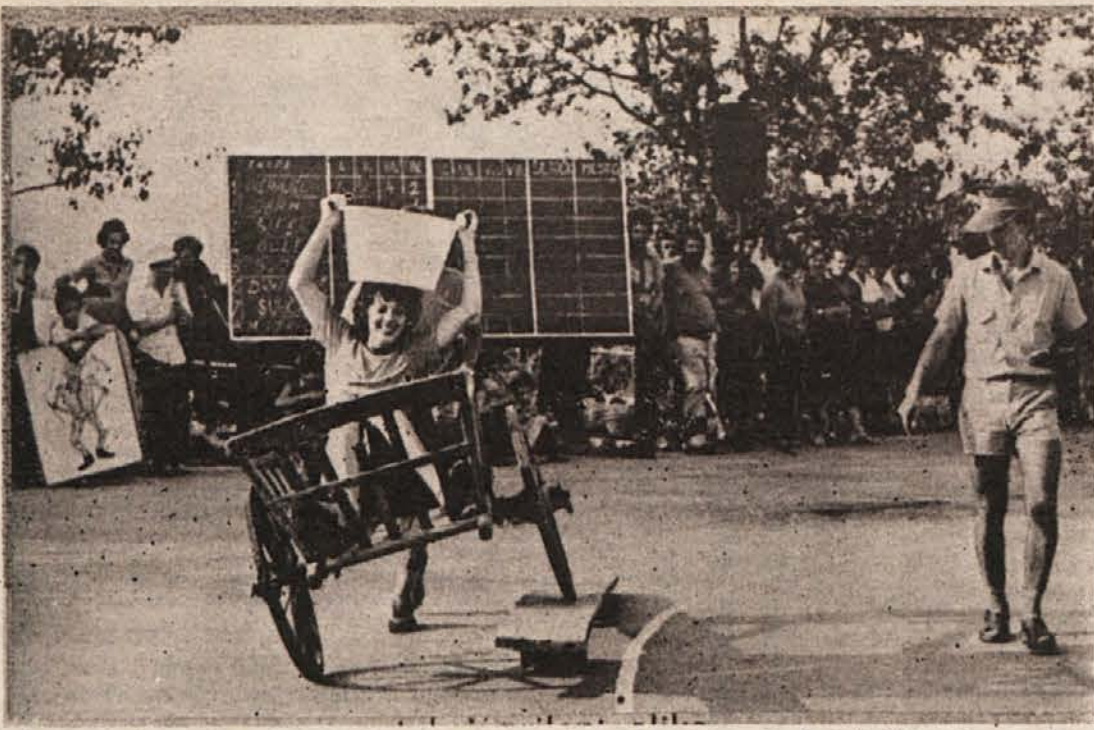
dino in drugimi, vendar je naša organizacija pri tem največ udarniško delala. Tako je vodovod napeljan do parcele, kjer bo nekoč stal spominski dom padlim borcem IV. bataljona Cankarjeve brigade. Ta dom bo tudi turističnega pomena, saj bo odprl širši javnosti celotno partizansko področje Javorovice. Ker že imamo vodovod in cesto in je tudi elektrifikacija končana, so pogoji za gradnjo. Zavedamo pa se, da v zdajšnjih stabilizacijskih časih ne moremo sitnariti glede gradnje.”

Ko sem le hotela izvedeti, kaj je on kot predsednik organizacije naredil izjemnega, sploh ni hotel o tem nič slišati. „En sam ne more nič. In priznanje je dobila organizacija, ne jaz. Krajevna organizacija ZZZB NOV Šentjernej šteje danes še 196 članov in kar zdostno je, če vemo, da smo jih imeli pred leti tudi čez 300. Toliko jih je že pomrlo. Med zdajšnjimi člani je večina aktivnih v vseh organizacijah, posebno pa pri SLO, če so le pri zdravju.”

– Kakšna je sicer skrb za borce navašem koncu? Ali se sostareli čutiljo odrinjene od dogajanja?

„Vsako leto dvakrat obiščem z delegacijo bolne v bolnišnicah ali nastanjene po domovih in tudi tiste, ki so ostarele ali bolelni doma. Taki obiski so v navadi pred 4. julijem in za Novo leto. Ob tej priložnosti se pogovorimo, prinesemo skromna darila, pa obdržimo stike.” Nedavno prejeta plaketo z odlikovanjem v obliki zvezde bodo šentjernejski borci dali v okvir pa v avlo domače osemletke. „Predvsem zato, ker nam je mladina pomagala do tega priznanja, pa zato, da bodo vedeli, da smo tudi mi nekaj naredili za to družbo.”

R. BAČER

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES – Dekleta so se izkazala pri vožnji v dvokolnici z vedrom vode na glavi.

Kmečke igre navdušile gledalce

Na nedeljskih Kmečkih igrah v Dragatušu so tekmovalci v 8 disciplinah spravila v smeh številne gledalce

Na letošnjih Kmečkih igrah, ki so bile zadnje nedeljo v Dragatušu, v organizaciji OO ZSMS iz Dragatuša, je sodelovalo 8 ekip. Vaske ekipe iz Butoraja, Obrha, Šipka, Velikega in Malega Nerajca, Suhorja, Goleka in Dragatuša so se pomerile med sabo v osmih disciplinah.

Najprej so se mladi kosci „zapodili” v travo, sodniki pa so ocenjevali težo pokosene trave. Zmagovalec je v kratkem času in veliki vročini „položil” kar 31 kilogramov trave. Naslednja točka je vzradostila marsikatero mamo, ko je videla, kako hitro zna njena hčerka saditi fižol. Tudi prenašanje drv pod ovirami ni bilo lahko, saj so bili tekmovalci do pasu v vreči. Ruženje koruze spada sicer bolj med zimska kmečka opravila, vendar so fantje na razbeljenem asfaltu šolskega igrišča pokazali,

kako hitri znajo biti pri tem delu. Tudi tokrat je tehtnica pokazala, kdo je boljši.

Da mladi obvladajo tudi vlečenje vode iz vodnjaka, čeprav ta spretnost danes, ko ima večina vasi že vodovod, ni več potrebna, so pokazali v naslednji disciplini. Da delo ne bi bilo prelahko, sta vsakega tekmovalca pri delu ovirala dva člana drugih ekip. Pri tem se je malo vode seveda razlilo in osvežilo tako tekmovalce, kot v bližini stoječe radovedneže. „Osvežilna” je bila tudi igra, v kateri so fantje z dvokolnicami vozili dekleta z vedrom vode na glavi; vodo je bilo treba prepeljati do druge posede.

Zelo zanimiva je bila tekma z lojtrnim vozom. Fantje so ga morali najprej pripraviti, ga naložiti z balami slame in ga kar najhitreje pripeljati na cilj. Po trije tekmovalci vsake ekipe so bili nalogi z lahkoto

kos. V zadnji točki so mladi dokazali, da jim tudi ravnanje z moderno mehanizacijo ne dela težav: v spretnosti vožnji so se pomerili traktoristi z dvoosno prikolico.

Po zaključnem tekmovalstvu so številni gledalci navdušeno zaploskali vsem tekmovalcem, posebno pa ekipi Goleka, ki je letos nastopila prvič in zmagala ter tako prejela prehodni pokal. Veselo razpoloženje med tekmovalci in gledalci se je obdržalo do poznih nočnih ur, saj so Kmečke igre podaljšali z vrtno veselico.

JOŽE MATKOVIČ

VOŽNJA BREZ IZPITA SE JE KONČALA V BOLNIŠNICI

V ponedeljek ob 8.50 je prišlo do trčenja na križišču ceste na Sadež in Vrtno ulice v Črnomlju. 16-letni Duško P. iz Črnomlja se je brez vozniškega izpita peljal na neregistriranem motornem kolesu po Vrtni ulici, v križišču pa trčil v tovorni avtomobil, ki ga je prav takrat pripeljal domačin Janez Golobič. Pri trčenju se je Duško teže poškodoval in ga so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

DVAKRAT PREGNALI VLOMILCA

V Klenoviku je bil minulo sredo na delu vlomilec. Najprej je skušal vdreti v nedograjeno hišo Ivana Giodanija iz Grosupljeja, pa ga je pri delu zalotila soseda in pregnala.

Le malo kasneje pa je drug vaščan pregнал vlomilca od hiše Alojza Smrekarja, ko je storilec že odpiral okno in skušal splezati v prostor. Kriminalisti so vlomilcu že na sledi.

Zbira orožje

Zbiralec starega orožja Podlogar ima 300 let stari pistoli – Tudi orodje

Veliko materialnih ostankov naše preteklosti bi požrl zob časa, če bi ne bilo vrste anonimnih zbiralcev, ki zbirajo staro orodje, noše, novce, orožje idr. Pred tremi leti se je med zbiralec starega kmečkega orožja in orožja zapisal tudi Alojz Podlogar, uslužbenec KPĐ Dob pri Mimi.

V svoji zbirki hrani kakšnih petdeset kosov starega orožja. Najbolj je ponosen na stari pištoli. Pri njem pa se najdejo

IZ PODLOGARJEVE ZBIRKE – Med najbolj dragocenimi primerki v Podlogarjevi zbirki starega orožja je tale tristo let stara pištola.

tudi stare puške in nekaj orožja iz druge svetovne vojne. Hrani tudi puško, ki je bila last izdajalca Milana Majcna in Jančka Mevžlja. V zbirki kmečkega orožja je najti vrsto zanimivih predmetov, med katerimi posebno pozornost pritegne strojček za zapiranje steklenic pa kitajska tehtnica, svetišče ipd.

Podlogar, ki je, dokler se ni bil samostojen zbiralec, precej gradiva nabral tudi za Kmečki muzej na Veseli gori, pravi, da je tega gradiva še najti po hišah. Podlogar namerava še nadaljevati z zbiranjem. V kratkem bo namreč svojo zbirko obogatil še z dvema starima puškama.

MRTEV OBLEŽAL NA CESTI

Enega najbolj nemirnih tednov na dolenskih cestah je v ponedeljek na vsežgodaj ob 1.15 zaključila še ena velika prometna nezgoda s smrtnim izidom. Halim Gerzić, 29, iz Ostružnice pri Bosanski Krupi je omenjenemu vozniku osebni avtomobil R-1 od Zagreba proti Ljubljani. Med vožnjo po Karteljevskem klancu navzdol je na preglednem delu vozišča, označenim z belo prekinjeno črto zaradi utrujenosti zapeljal na levo, v trenutku ko je nasproti pripeljal tovorni avtomobil s priklopnikom, ki ga je upravljal italijanski državljan Rudolfo Cantanali. Po strdžavljanju Rudolfo Cantanali, ki je lovitem trčenju je osebni avtomobil odbilo po nasipu navzdol v gozd, pri čem pa je iz vozila izpadel 43-letni tem pa je iz vozila izpadel 43-letni Husein Gerzić, prav tako iz Ostružnice. Husein je mrtev obležal na cesti, medtem ko so bili leže poškodovani voznik in dva sopotnika ki so jih prepeljali v novomeško bolnišnico. Materialne škode je z 50.000 din.

OGLASUJTE V DLI

Z goljufijami do odškodnin

V dolenski območni skupnosti Triglav odkrili več primerov goljufij s kuponi zavarovalnih polic – 20 primerov predlaganih za kazenski postopek

Očitno je pri prenekanem občanu še vedno prisotna miselnost, da goljufanja ni nič slabega, če gre za družbena sredstva. To se kaže v primerih,

ko so posamezniki skušali priti do zavarovalnine, do katere niso upravičeni.

Zavarovalna služba in organi pregona so odkrili vrsto primerov, ko so posamezniki barantali med seboj s kuponi, misleč da se ne bo razvedelo in odkrilo, pa da bo dobil prizadeti škodo povrnjeno, čeprav ni bil zavarovan.

Za kakšne primere gre? Micka se je z avtom zaletel in ni bila zavarovana, njen prijatelj Janez, ki je imel plačano zavarovalno kasko premijo ali pa obvezno zavarovanje, je njej dal kupon, prijavil pa zavarovalnici, da se je on s svojim vozilom zadel v njen avto, pa da na srečo pri tem sam ni utrpel na vozilu skoro nobene praske.

Med takimi je bil tudi en zavarovalniški uslužbenec s terena, ki so ga takoj odpustili, sicer pa gre pri tovrstnem goljufanju tudi za dokaj znana imena. Ko bo zadeva dobila epilog pred sodiščem, bo možno povedati še kaj več.

Do avtomobilskih škod bodo poslej v zavarovalnici še bolj pozorni, tako da se ni zanašati, Gre da bi lahko kaj spregledali. Gre namreč za družbena sredstva, zbrana v prometni rizični skupnosti zavarovalnice, s katerimi je potrebno skrbno gospodariti, in ne gre, da bi jih darovali neupravičenem. Zato takoj škodni primeri glede zneskov povzročenih škod skovito naraščajo in se domala vsako leto ob zaključni bilanci pokaže izguba.

ŠE MUKA

Te dni, ko govedina in svinina le za kratek čas obvisi na sicer praznih klinih, smo v mesnici na novomeškem Glavnem trgu slišali tale pogovorček: „Pa je govedina sveža? Ni bila zamrznjena?” se pozanima Novomeščanka, prodajalka pa pojasni: „Nima časa zamrzniti, saj toliko da ne moka!”

KER SEM KRAJAN, VARČUJEM

Spet je četrtek, ko ne smem s svojim avtomobilom na cesto, da bi privarčeval nekaj litrov bencina in s tem državi devize, ki jih potrebuje za uvoz te dragocene tekočine. Dopust imam: prebral sem že vse časopise, revije in pol ljubezenskega romana, ko se spomnim, da ne bi bilo trapasto poklicati našo repiško oblast in jo povprašati po učinkih varčevanja z gorivom. Gotovo bom dobil vse predstavnike oblasti na njihovih delovnih mestih, kajti tudi oni so prikovani k stolčkom v teh kriznih energetskih časih, se mi mota po glavi, ko zaslišim na drugem koncu

telefonske žice zdolgočasen glas: „Prosim, oblast tu.” „Rad bi govoril s tovarišem predsednikom,” sem ponižen, kot vedno, kadar imam opravka z oblastjo. „Ne bo mogoče, tovariš, kajti našega predsednika so ta trenutek s helikopterjem odpeljali na važen sestanek v Belo mesto,” pove zdolgočasen glas. „Pa mi dajte njegovega namestnika, če je mogoče.” „Žal, tudi njega ni, pred pol ure ga je odpeljal službeni avto v Belo mesto. Tovariš namestnik bo danes podpisal pogodbo o gradnji otroškega vrtca v našem kraju.”

„Kaj pa tovariš tajnik je dosegljiv?” nočem odnehati, malce iz radovednosti, še bolj pa iz dogočasja. „Trenutek. Ne, tudi tovariša tajnika ni. Naš drugi sofer Ante ga je naložil že zgodaj jutraj v mercedesa in ga odpeljal v Belo mesto na sestanek s predstavniki pobratenege mesta iz Romunije,” se je nekolikanj razživel zdolgočaseni glas. „Potem pa bom govoril s predsednikom Združenja za promet in zveze.” „Saj lahko, kajne?” „Nimam nič proti, toda tovariš predsednik bo odpotoval natanko čez pet minut v Belo mesto. S svojim

avtomobilom, kajti naš tretji sofer Volančič je tik pred žetvijo zbolel.” „Kaže, da dejansko nimam s kom govoriti.” „Kako da ne, tovariš? Saj se domal že deset minut pogovarjate z menoj. Vendar bom morala prekiniti, veste. Pravkar mi je pripeljal mož avto, grem namreč v Belo mesto nakupovat garderobo za dopust. Pa na svidenje!” se je poslovil glas, ki je iz dolgočasnosti prešel v razigranost. Jaz pa sem pogledal na dvorišče, kjer je mimo stala moja stoenka. Z bencinskim vžigalnikom sem si hotel prižgati cigareto, a sem se spomnil, da je četrtek, in zagorela je žveplanka. Red pa mora biti, kajne? TONI GAŠPERIČ